שנתיים לתוכנית הכלכלית: לא יורדים מהגג

מתי יהיה הפיחות הבא

מאת גדעון עשת

השבוע החלו בירושלים הדיונים החצי־שנתיים בין ישראל וארצות־הברית על מצבו של המשק הישראלי. תת שר החוץ האמריקני והפרופסורים הצמודים למשרדו מצד אחד, ומנכ"ל משרד האוצר וקודיו, מצד שני, יבדקו את השאלה – האם המשק מצוי במצב סביר או שמא נחוצים מהלכים מסויימים לתיקון המגמות בו.

תמונת המצב של השבוע לא נראתה מעודדת. הרדיו והטלוויזיה השבתו, „אגד" חזר לעבודה תקינה רק בהתערבות ראש הממשלה והסתדרות הכריזה על סיכסוך עבודה שיאפשר לה תוך שבועיים לגרוֹם שביתות או עיצומים בשירות הציבורי.

אולם ניירות העבודה שהוכנו באוצר מצביעים על תמונת מצב

ההסתדרות מאיימת ב„קיץ חם" • במשרד האוצר מרגיעים • אך מאזן השקט עלול להתערער עם כל איום במשק: סיכסוכי שכר, בחירות, פדיון מניות הבנקים או בריחת „הדולרים החמים" • ההערכה: פיחות בנובמבר • גורם ההפתעה מכתיב: פיחות במועד מוקדם יותר

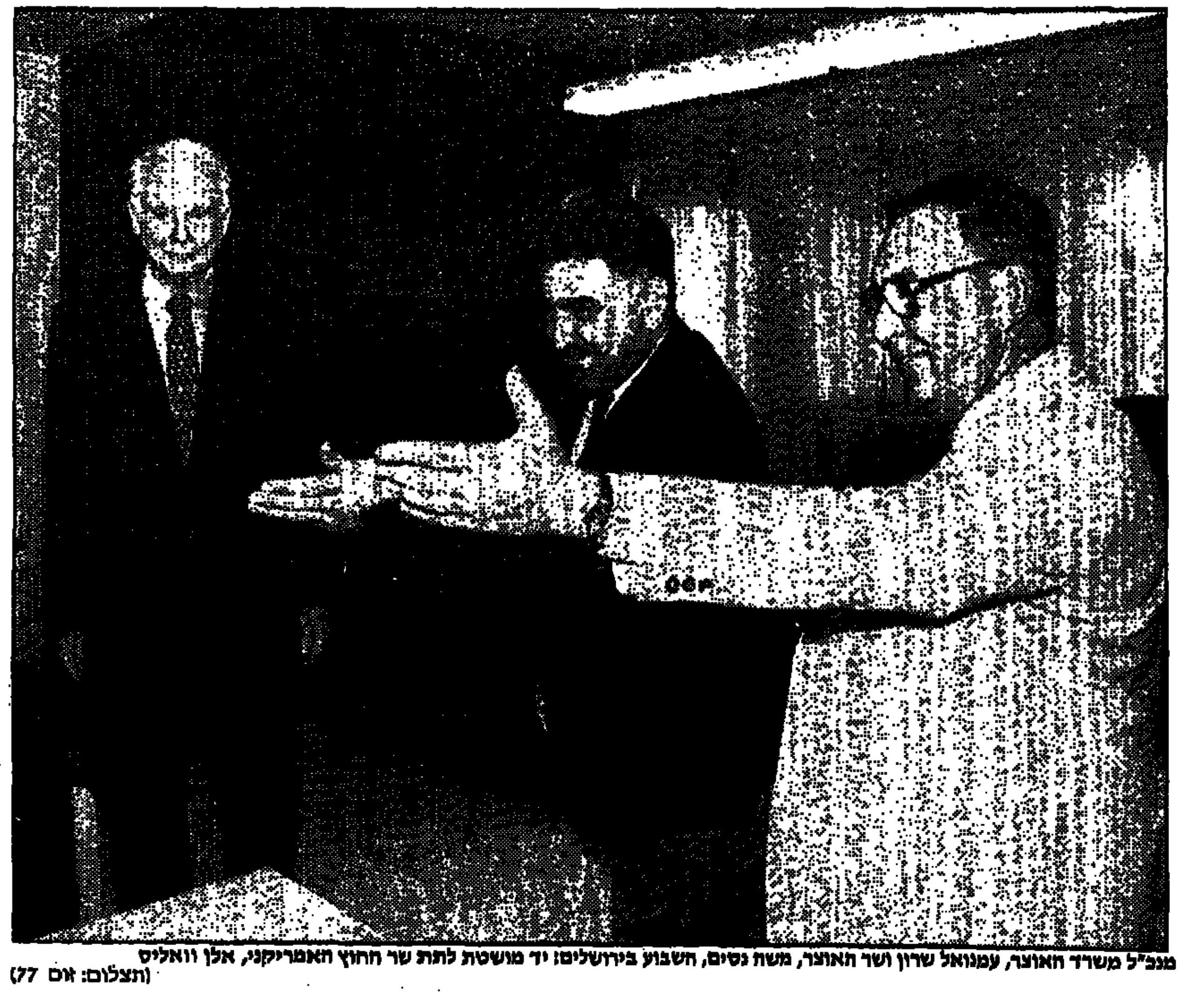

מנכ"ל משרד האוצר, עמנואל שרון ושר האוצר, משה נסים, השבוע בירושלים: יד מושטת לתת שר החוץ האמריקני, אלן וואליס (תצלום: אס 77)

חיובית בעיקרה. נראה, כי מודדי המחירים לקיץ הקרוב יהיו נמוכים, הגאות בצריכה הפרטית התמתנה משהו, לפחות לפי נתונים ארעיים. יש ירידה גדולה בשיעור האבטלה, היצור התעשייתי מתפתח בקצב רצוי. הממשלה אומנם חורגת מתקציבה, אך לא באופן מדאיג. הגרעון המסחרי יגדל השנה בכ־900 מיליון דולר בהשוואה לאומדנים המוקדמים, אך בינתיים זכתה ישראל לזרימת מטבע חוץ בסכום דומה ויתרות המטבע, לפיכך, במצב שפיר.

תמונה זהות מתקבלת גם מדברי שר האוצר. נסים אומר, שאם לא יחולו לחרוג מהמדיניות הקיימת, אפשר יהיה להמשיך עם הקיים ובהצלחה, עוד זמן רב.

כעת, בתום שנתיים להפעלת תוכנית היצוב במשק, תוהים ישראלים רבים, אם באמת ההרגעה של משרד האוצר אינה יצירת שקט מכוון לפני הסערה. רבים אינם מבינים איך הממשלה „נותנת" לצריכה הפרטית לגדול בקצב גדול כל כך. מדוע אין נוקטים צעדים להקטנת היבוא הגואה, האם לא צפוי שייקרו את הנסיעות לחו"ל בקיץ הקרוב, והשאלה הכמעט נצחית: איך אפשר בלי פיחות, לפחות במתיו הקרוב?

על משרד האוצר עברה בשנה האחרונה מהפיכה מחשבתית. פקידים שומן רב חשכו במושגים סגפניים מדברים היום בקול אחר. הציבור ראה באוצר את אבי ה„גזרות". בעבר, כל גידול בצריכה נתפס בעיניהם כמשהו שלילי, שיש לעקור אותו מהשורש. לשר יגאל הורביץ יש, מתברר, כמה מניות במישור הפוליטי, אך קריאת הכיוון שלו „משוגעים, תרדו מהגג", שבקה חיים, לפחות בקרב מעצבי המדיניות. קשה למצוא ביניהם כאלה שגורסים כי יש לפגוע ברמת החיים, או שיש להקטין את היבוא ואת הצריכה הפרטית.

וכל זאת – למרות שבאופן בסיסי, למשק יש בעיות דומות לאלה שהיו לפני שנתיים. נכון שהתבועה האינפלציונית הגדולה נעלמה ואיננה, אך היא עדיין נעה סביב 20 אחוז (במדינות המערב היא כחמישית מזה) זאת בתקופה שבה שער החליפין הוא קבוע, פחות או יותר:

הגרעון המסחרי שהיה כ־600 מיליון דולר ברביע שקדם להפעלת התוכנית מצוי היום ברמה גבוהה יותר, והרהכה. לישראל הגיעו מאז ינואר כמיליארד דולרים „חמים". זהו כסף לזמן קצר, וכפי שהוא בא, כך הוא יכול ללכת, בסתיו צריכה הממשלה לבצע פדיון נוסף של מניות הבנקים בסכום המתקרב לשני מיליארד שקל. עדיין אין הסכם שכר לשנה הקרובה. תקציב המדינה נראה רעוע אם לוקחים בחשבון את פרוייקט ה„לביא" ואת ההזרמה הצפויה למושבים. בקיצור: יש הרבה גורמים בצנרת המסוגלים לשלול את הסם המרגיע אותו מפזר משה ניסים.

אפשר להדגים את הבעיות בשאלה, שכלכלית אינה חשובה במיוחד, והיא – מתי יהיה הפיחות הבא:

באוקטובר צריכה הממשלה לפדות חלק ממניות הבנקים. אלה, כתוצאה מההסדר, הפכו לאגרות חוב צמודות לדולר. מדינת ישראל מתנהלת בשקלים ולא בדולרים ולכן פיחות שיתבצע לפני הפדיון יגדיל את הסכום בשקלים העומד לפדיון.

מסקנה: לממשלה לא כדאי לבצע פיחות לפני הפדיון.

הערכה: בהתאם לתסריט הזה הפיחות צפוי לחודש נובמבר, שלפי חישובים שונים הוא גם המועד בו תשולם תוספת יוקר. אנשי האוצר טוענים כל הזמן כי אין קשר בין שער החליפין ובין השכר. אך הם אומרים זאת כדי שהתעשיינים לא ישלמו עוד שכר. אך כלפי

כולם הרוויחו

כמעט כולנו הרווחנו מבלימת האינפלציה. לא רק כלכלית אלא גם פסיכולוגית. היום אנחנו רגועים יותר. וגם זה שווה משהו.

אף על פי כן, יש שהרוויחו יותר, יש שהרוויחו פחות ויש שאפילו הפסידו מן התוכנית הכלכלית. בעיקר בשוליים.

המפסידים: בקצה אחד – פנסיונרים שגימלאותיהם נשחקו בתקופת האינפלציה והמשיכו להישחק בגלל היציאה ממנה. ובקצה השני – כמה משועי הארץ, תעשיינים, קבלנים ובעלי הון אשר גילגלו כספים אדירים, בעיקר לא שלהם, והרוויחו לא רע מהאינפלציה. עם בלימתה, התברר כי יצרו בלון נפוח שכל האוויר יצא ממנו. הריבית הגדולה מוטטה אחדים מהם. הם לא הסתגלו לכללי משחק חדשים.

השכירים: אחרי המכה הראשונה שנמשכה כחצי שנה, הם הצליחו בעזרת ההסתדרות להחזיר לעצמם את כל מה שנשחק בתוכנית. השכירים במיגזור פרטי נהנו יותר מאלה בשרות הציבורי. שכרם הריאלי של עובדי הציבור עדיין לא הדביק את השכר ערב התוכנית ב־1985, וזה מסביר קצת את המתרחש בימים אלה במיגזור הזה.

העצמאים: לגביהם הנתונים לא ברורים. מצד אחד, התוכנית הכלכלית גרמה לכך שהם משלמים עתה יותר מס הכנסה לקופת המדינה מאשר בעבר. אולם מצד שני, בעיקבות הגיאות והעלאת רמת החיים הכנסתם ברוטו המשיכה לעלות.

לפי ניתוח של בנק ישראל יוצא שההכנסה נטו של ה„לא שכירים" ירדה פלאים: 15 אחוזים ב־1985 ועוד ירידה של 21 אחוזים ב־1986. יש כאן, כנראה, טעות סטטיסטית כי המציאות נראית אחרת. בדיקה מפורטת יותר מצביעה על כך שמרבית הסוחרים והמתווכים שיפרו את מצבם הכלכלי בעיקבות היציאה מן האינפלציה. וזאת בשל שני טעמים: גידול במחזור ופער התיווך שנותר גבוה כמעט כמו בתקופת האינפלציה.

נכסים: מי שהחזיק דולרים ירוקים בבלטות או בחשבונות פת"מ, הפסיד לא מעט מן התוכנית שהקפיאה את שער השקל. 14 אחוז ריאלית במשך שנה אחת. גם מי שהיו בידיו מניות הבנקאיות, צמודות הדולר, לא יצא כל כך טוב מן העניין. ההפסד שלו מגיע לכחמישה אחוזים ריאלית לשנה. בעלי הנכסים הפיננסיים האחרים הצליחו לשמור, פחות או יותר, על רכושם.

בסיכום: משפחה ישראלית ממוצעת היתה בסוף 1986 בעלת נכסים פיננסיים נטו בסך 41,800 שקל (כולל קופות גמל ופנסיה). סכום זה קטן בכחמישה אחוזים ריאלית לעומת סוף 1985. בסוף 1986 היה בידי אותה משפחה גם רכוש בעין (דירה, מכונית, מוצרי בני קיימא וכדומה) שערכו 91,100 שקל. התוכנית הכלכלית לא פגעה בערכו.

ישראל תומר

רעיונות חדשים ב"רים"

הבטיחו לעצמכם עכשיו מטבח יוקרה לראש השנה

רק ב"רים" תשלובת הריהוט הגדולה בישראל תמצאו בדיוק את המטבח המתאים לכם: ממטבח אמריקאי יוקרתי גדול, מדגמי "מוביליה" ועד למטבח קומפקטי לזוג צעיר.

700 עובדי תשלובת "רים" עושים הכל כדי שמטבח חלומותיכם יהפוך למציאות: יעוץ בתכנון (גם בביתכם), ייצור בהשגחת מכון התקנים, הרכבה והתאמה עד לפרט האחרון ושרות ואחריות של חמש שנים. זה הזמן להזמין את מטבח חלומותיכם ב"רים" ולקבל מטבח, שאף נגר לא יצליח לחקות אותו.

אפשרות עד 12 תשלומים

חגיגת מטבחים ב"רים"

13%-33% הנחה

דגם פרובנס
33% הנחה

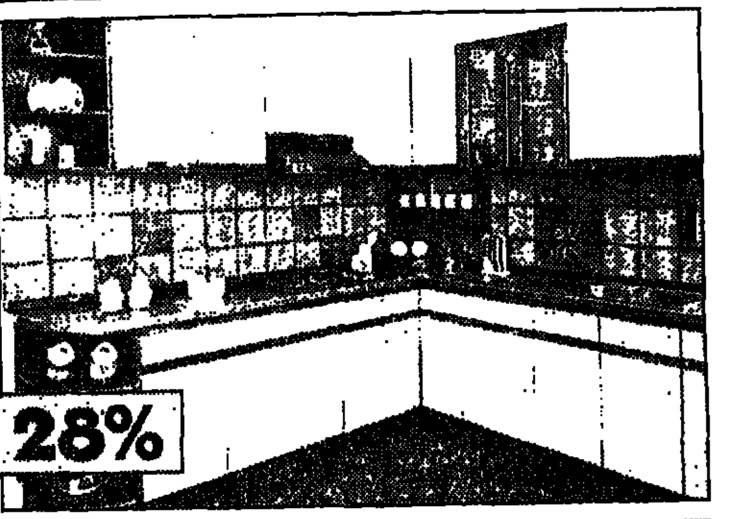
דגם רוסטיקנה
28% הנחה

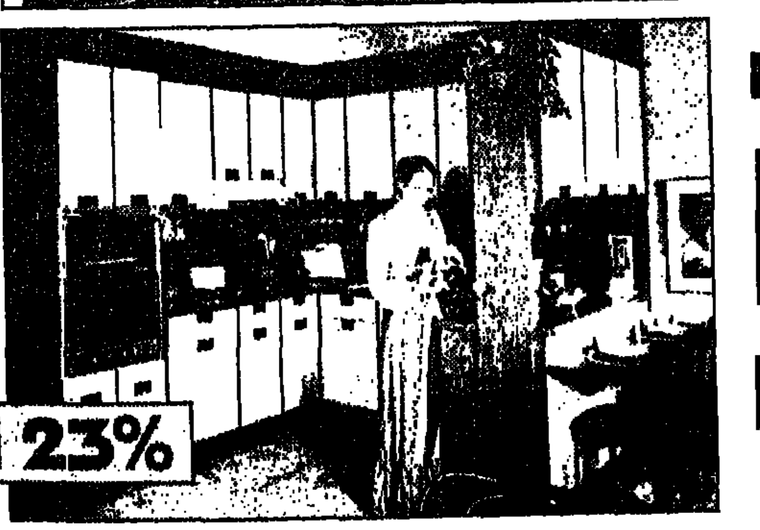
דגם סופטלוק
23% הנחה

mobilia
המטבח האמריקאי האמיתי
דגם קונטור

המבצע בחנויות רים:

■ ירושלים: כורש 7 • שלומציון המלכה 18 • חנות המפעל, אזור התעשיה גבעת שאול ב' ■ תל־אביב: בן יהודה 108, 106 • הרצל 102, הרצל 32 • דיזנגוף סנטר, שער 3 ליד המשביר ■ חיפה: הרצל 67 • דרך חטיבת גולני 23 ■ מפרץ חיפה: "רים" צומת קרית אתא ■ באר־שבע: הרצל 54, 58 • חנות המפעל, אזור התעשיה בב־ים, ביתן 6 ■ אילת: הוכמן, שד' מדיין ■ אשדוד: רח' רוגוזין 25 ■ אשקלון: צה"ל 29 ■ חדרה: הרברט סמואל 52 ■ הרצליה: ויצמן 20 פינת היובל ■ כפר־סבא: קולמן, ויצמן 66. שד' ירושלים 50 ■ נהריה: שד' הגעתון 2 ■ נצרת: נסטוואי 720 ■ נתניה: שער העמק 1 • "ספיר" אזור התעשיה רח' הקידר 7 ■ עכו: רח' בן עמי 32 ■ עפולה: רח' מנחם פינת ארלוזורוב ■ פתח־תקוה: בית "רים", בר־כוכבא 23 ■ צפת: רח' ירושלים 18 ■ קרית־גת: שד' לכיש 7/18 מול מ.ר.א. ■ קרית־שמונה: מרכז מסחרי ארזים אושרי ■ ראשון־לציון: רוטשילד 31 ■ רחובות: אחד העם 27 ■ רמלה: הרצל 91 ליד התחנה המרכזית ■ רמת־גן: ז'בוטינסקי 106 ■ רמת־השרון: סוקולוב 30.

רים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל

אפשרות לתחילת התשלומים ב־2.8
באמצעות כרטיסי אשראי ויזה וישראכרט

רים אקספרס
חדרי שינה, ארונות קיר ומזרונים מורכבים אצלכם בבית תוך 72 שעות.

שנתיים לתוכנית הכלכלית: לא יורדים מהגג

מתי יהיה הפיחות הבא

ההסתדרות יש להם טענה הפוכה: אם תאלצו את הממשלה לשלם שכר, לא תהיה לה ברירה אלא לבצע פיחות כי ישראל אינה יכולה לשאת גידול בשכר הריאלי. וזה באמת מה שחושבים באוצר: אם ישלמו יותר שכר – נעקר אותו על ידי פיחות, כפי שקרה עם תוספת היוקר ששולמה בחורף האחרון.

■■■

הכל, על כן, מצביע על פיחות אחרי הפדיון. מה יעשה האזרח הממוצע? ההגיון אומר, כי הישראלי כצרכן ימהר הקיץ לרכוש נכסים במטבע חוץ, כל עוד המטבע הזה הוא זול. מי שחשב לקנות וידיאו, סביר שיקדים את קנייתו. ומה יקרה לקראת הסתיו? הכל יודעים כי צפוי פיחות ואז כולם רצים לקנות דולרים כדי להרוויח את הפיחות. יבואנים, למשל, עושים זאת על ידי הקדמת היבוא. תעשיינים עושים זאת על ידי הקדמת רכישת חומרי גלם.

הדבר המטופש ביותר, כאשר מתכננים פיחות, הוא לעשותו כאשר הכל יודעים על המועד והכל מתכוננים אליו. לכן, ההגיון של פיחות בנובמבר, מוכר לפקידי האוצר כפי שהוא מוכר לכל ישראלי אחר. מסקנה אפשרית שלהם: אסור לתת לציבור להרוויח מפיחות. הציבור חושב שהפיחות יהיה אחרי הפדיון, נפתיע אותו ונבצע את הפיחות עוד קודם לכן.

פרט ליסוד ההפתעה, יש נימוק כלכלי אקטואלי להקדמת הפיחות. מאז ינואר זרמו ארצה כמיליארד דולר. כלכלנים מתקשים להסביר במדויק מה עומד מאחורי ההזרמה הזו. ההסבר המקובל הוא כי זהו כסף „חם" המבקש להרוויח מהריבית הגבוהה השוררת במשק. ניקח כדוגמא אזרח־אמריקני שבידו כסף לזמן קצר. הוא מבקש השקעה סולידית. בארצות־הברית הבנק שלו יתן ריבית שנתית של כשישה אחוזים. אם הוא מביא את הכסף לישראל וממיר אותו לשקלים, הוא יכול לקבל כ־15 אחוזים בתפ"ס. התרגיל הזה כדאי כל זמן שהוא בטוח כי ישראל לא תשנה את שער החליפין בין הדולר לשקל. היום הוא בטוח בכך. גם הוא עשה את החשבון, שהפיחות צפוי רק בנובמבר.

זרימת מטבע החוץ לישראל יוצרת בעיות כלכליות קשות. המשק מוצף בנזילות ולכן נאלץ הבנק המרכזי לספוג את הכסף. מה עשה בנק ישראל? ספג את הכסף בעזרת מכירה מאסיבית של אגרות חוב ממשלתיות. איך מוכרים מוצר כזה? על ידי הורדת מחירו. איך מורידים מחיר של אגרת חוב? מבטיחים לקונה תמורה גבוהה יותר. ואיך עושים את זה? מעלים את הריבית. ומה קורה שהריבית עולה? כל תוכנית הרפורמה בשוק ההון עומדת בסכנה. הרפורמה הזו התכוונה כך שמפעלים יוכלו לגייס כסף בבורסה. אם הריבית שהממשלה משלמת עולה, המפעלים צריכים להבטיח גם הם ריבית גבוהה יותר על אגרות החוב שהם מנפיקים. אך ככל שהריבית גבוהה יותר כך מתקשים מפעלים לגייס הון. ואם הם מצליחים לגייס את הכסף, הרי זה במחיר כבד מאוד שיכול להעמידם בסכנה בעתיד, כאשר יצטרכו להחזיר אותו.

מה הפתרון? עושים פיחות עכשיו. פיחות מקטין את הכדאיות של אותו אמריקני להביא כסף לישראל, בנק ישראל אינו מעלה את הריבית והרפורמה בשוק ההון יכולה לפעול בתנאים סבירים יותר. בקיצור: מניעת השיטפון מחו"ל כמו גם יסוד ההפתעה מצביעים על הכדאיות להקדים את הפיחות.

■■■

באיזה פיחות מדובר?

גם אם ניקח בחשבון שיהיו תוספות שכר כלשהן, והאוצר הרי מבקש שלא ישולמו כל תוספות, הרי הפיחות לא צריך לחרוג מחמישה אחוזים. המספר הזה צריך שיראה מוכר. באוגוסט אשתקד הציע סגן שר האוצר לבצע פיחות של חמישה אחוזים. קצב האינפלציה אז היה דומה לזה של היום. עדי אמוראי הזהיר אז כי אם דעתו לא תתקבל תאלץ הממשלה לבצע פיחות בשיעור כפול בחורף. דעתו לא התקבלה, ובינואר של השנה בוצע הפיחות הגדול יותר.

באוצר יש המאמינים, כי פיחות קטן עכשיו לא יביא להאמרת מחירים. הסיבה: ב־13 בינואר השנה, עמד שער הדולר על 1.65 שקלים. כל המחירים במשק תוכננו לפי שער זה. השבוע עמד השער על 1.60 שקל. כלומר פיחות של שלושה אחוזים יחזיר אותנו לשער של ינואר, מבלי לזעזע את המחירים. עוד שני אחוזים, לפי גישה זו, לא יעלו ולא יורידו.

(המשך בעמוד 20)

מה קורה בבורסה?

בהשוואה לשיא מלפני חודשים ספורים איבדה הבורסה כרבע מערכה בנפילות השערים של השבועות האחרונים. מה עומד מאחורי התפנית הזו?

● ההסתבכויות: למרות היציבות הכלכלית בכל הקשור למצב האינפלציה ומטבע חוץ לא נראה הסוף לחשיפתם של פירמות הנקלעות לקשיים. נכון שהפירמות הללו אינן בהכרח קשורות לבורסה. אולם מצבן יוצר תחושה שהמצב הכלכלי עדיין אינו מצדיק רמת שערים גבוהה.

● הכסף החם: קיימת הערכה כי חלק ממיליארד הדולר שזרמו ארצה נכנסו לבורסה. מדובר בכסף שבא לקבל תשואה גבוהה. המומחים חושבים כי הכסף הזה, בכניסתו, תרם לעליה, וביציאתו מביא או יביא לירידת שערים. חלק הקדימו לצאת לפני הכסף החם.

● עד לעת האחרונה, המכירות היו של ברוקרים גדולים. עתה, כנראה, גם הציבור הרחב שמרבית כספו בקרנות נאמנות, החל למכור כדי למנוע הפסדים גדולים יותר. אם תתאשר מגמה זו, קשה לדעת היכן תעצר הנפילה.

ההתפתחות הזו מתרחשת בעת שהתנאים הכלכליים החיצוניים לבורסה נראים טובים במיוחד. מדדי המחירים נמוכים יחסית, שער הדולר, גם השחור, עדיין ברמה נמוכה ויציבה. הריבית שאפשר לקבל בבנקים היא בסדר גודל דומה לעליה הצפויה במדד. במדינות אחרות, בתנאים כאלה, הבורסה פורחת.

מה שקרה אצלנו בבורסה מלמד כי למעשה נשלטת הבורסה על ידי הבנקים הגדולים ומספר קטן מאוד של ברוקרים פרטיים. ובשוק שבו מספר השחקנים קטן כל־כך, הכל אפשרי.

מנכ"ל שרון ושר נסים: מהפיכה מ ח ש ב ת י ת במשרד האוצר

הישגים – אכזבות

לתוכנית הכלכלית יש שלושה הישגים בולטים: ירידת האינפלציה, הגידול בפעילות הכלכלית ושיפור מצב הכלכלה.

● החשוב מכל הוא הגידול בפעילות הכלכלית. התוצר התעשייתי בראשית השנה גבוה בכשישה אחוזים מהתוצר של שנת 1985.

● כתוצאה מכך יש שיפור ניכר במצב התעסוקה. שיעור הבלתי־מועסקים ירד מכ־6.3 אחוזים לכ־5.7 אחוזים ונראה, כי מגמה זו נמשכת ביתר שאת. זה אולי יפתיע רבים: השכר הריאלי היום נשאר כנראה ללא שינוי בהשוואה לשכר הריאלי שהיה ערב ביצוע התוכנית. אך עם אותו שכר אפשר היום לקנות כ־10 אחוזים יותר. הסיבה: ירידת האינפלציה מונעת שחיקה גדולה בשכר. כוח הקניה של המשכורת מפצה על כך שהמשכורת עצמה לא גדלה.

● ההישג החשוב מכולם, ירידת האינפלציה, זו לא ירידה מספיק כדי למנוע הידרדרות בשער החליפין בעתיד.

שלוש האכזבות הבולטות: המאזן המסחרי, ביצועי הממשלה ואי שינוי צורת ניהול המשק.

● הגרעון עכשיו יותר גדול, בדולרים, ממה שהיה ערב התוכנית. הגידול ביבוא, ולאו דווקא מוצרי צריכה, הוא הגורם העיקרי. למדינה המייצרת גרעון מסחרי של ארבעה מיליארד דולר לשנה יש בעיה.

● הממשלה הפסיקה, פחות או יותר, להזרים כסף. התופעה הזו קרתה לא מצמצום של ממש בהוצאות הממשלתיות אלא מנטל מיסים כבד יותר. בלי להוריד נתח כבד הרבה יותר מתקציב הבטחון, קשה לראות את המשק הישראלי יוצא מהקשיים האמיתיים שבו הוא נתון.

● האכזבה השלישית היא באי שינוי של ממש בצורת ניהול המשק. המדינה מתנהלת, פחות או יותר, באותה צורה שבה היא התנהלה לפני שנתיים. האזרח ממשיך להיות תלוי בממשלה, לא נעשה כל נסיון לספק שירותים ברמה טובה יותר ובמחירים זולים יותר. הריכוזיות של המשק, הן מצד הממשלה והן מצד ההסתדרות והתעשיינים, ממשיכה להאפיל על נושאים כלכליים אחרים. כאילו אי אפשר לקיים מדינה בלי שאנשי התקציבים באוצר יחליטו בכל נושא.

מימין, גבי חג'בי: „ערבי שפך בנזין על אחותו שסרחה..."

משמאל, עבדל באסט זועבי: „לא באנו להתנחל כאן"

מאחורי התריסים המוגפים

עימות אלים בין יהודים לערבים פרץ השבוע ברמת־עמידר, שברמת־גן ● סטודנטים ערבים גרים בשכונה בתנאים מעליבים, מחוסר ברירה ● התושבים היהודים מבקשים להקיא אותם החוצה: „אם הבת שלי תתאהב בערבי, אני אהרוג אותה" ● מה אומרים לסטודנט ערבי, אזרח המדינה, שנאלץ ללמוד באמצע הקיץ בתריסים סגורים, מפחד השכנים?

מאת נחמה דואק

ריח חריף של עשן וחריכה משתלט שם על להט הקיץ. דירה ברחוב חרמון. חלונות פרוצים, שמיכה חרוכה, מיטה שבורה, מכנסיים שרופים למחצה. על הרצפה כתמי־דם. עדים אילמים למה שהתרחש בדירה ביום שלישי השבוע. בדירה גרו שני צעירים ערבים מהכפר טייבה. יצאו לעבודה בבוקר וחזרו לעת ערב. נהגו להזמין חברים אליהם לדירה, שבקומת הקרקע, ולעשות חאפלות.

הרעש הפריע לשכנים שטענו, גם, שהם חוששים לבנותיהם הרכות, שמא הערבים יעשו בהן מעשים מגונים או יטרידו אותן. סיכסוך שכנים הוביל להחלטה על חיסול חשבונות כללי עם הערבים, שגרים בשכונה. 20 מתושבי השכונה התנפלו באישון לילה על שני הצעירים. חבטו בהם והם אושפזו. למחרת, באו להשלים את שהחלו יום קודם, ושרפו את הדירה על תכולתה.

בשנים האחרונות החלה „הסתננות" שקטה של צעירים ערבים לשכונות הפחות־יוקרתיות של תל־אביב ופרבריה. אפשר למצוא אותם בכרם־התימנים, בשכונת התקווה, שכונת שפירא, תל־כביר, שכונת מוטיפיורי, רמת־עמידר, פרדס־כץ. במרבית המקרים מדובר בדירות מוזנחות מאוד, שקשה להשכיר אותן לצעירים יהודים.

בעבר, כבר היו תקריות דומות לאלו שקרו ברמת־עמידר, בשכונת שפירא ובשכונת התקווה. גם שם הפגינו התושבים נגד מגורים משותפים עם ערבים. ישנם מתווכי דירות, שמתמחים בעסק הזה ומרכזים בידם את האינפורמציה על דירות כאלה. שכר טירחתם גבוה. הם מודעים לכך, שלצעירים ערבים יש בעיה לשכור דירה בערים יהודיות. לוקחים מהם שכר־דירה לשנה מראש.

חלק מהצעירים עובדים, וחלקם סטודנטים, שלא הצליחו לקבל חדר במעונות הסטודנטים, או כפי שקורה באוניברסיטת בר־אילן, שם אין מעונות לערבים עקב הרגישות הדתית.

נמנעים מצרות

אוניברסיטת בר־אילן היא מילת־המפתח, למה שקרה ברמת־עמידר. כביש גהה מפריד בין האוניברסיטה על ראשיה המוריקים לבין השכונה. נוח מאוד לסטודנטים לגור שם. שכר הדירה זול – 100 דולר לדירת חדר, והקירבה מקלה ומוזילה את הוצאות הנסיעה.

בחמש השנים האחרונות החלו צעירים ערבים, ברובם סטודנטים, לשכור דירות ברמת־עמידר. לעתים, הם גרים שניים בחדר ולעתים, שלושה. תנאי דיור קשים, דירות מעליבות. חלקם מקיימים יחסי־שכנות טובים ואחרים מסתגרים בדירות, מנסים להימנע מצרות.

בשכונה טוענים שהם מרעישים, מטרידים, שהם סרסורי זונות. „אנחנו לא רוצים ערבים אצלנו בשכונה. את לא מבינה למה מחר הם ישימו חומר נפץ. נכון, עד היום לא קרה כלום, אבל הם ערבים וזה ברור שבסוף יקרה דבר כזה. אם הבת שלי תתאהב בערבי, ואני בטוחה שזה לא יקרה חס־וחלילה, אני אהרוג אותה", כך שרה בלאסי, בת 48, תושבת השכונה מזה 26 שנה. מוצא תימני, כרוב התושבים.

אגב, בשכונות המוזכרות גרים יוצאי עדות־המזרח רבים, שבזכרון הקולקטיבי שלהם מתועדים חיים בסביבה ערבית. ידוע, שלא כולם סבלו רדיפות והשפלות בארצות מוצא. דווקא הם, שיכלו להיות ראש גשר לחיים משותפים אפשריים, משמשים ראש חץ נגדם.

גבי חג'בי, 30, נשוי ואב לשניים, חובש כיפה שחורה, פניו עטורים זיפי זקן: „מה הם באים ללמוד באוניברסיטה שלנו? שילמדו בבירזית. נולדתי בשכונה, בטח שנולדתי, ואני אומר שאסור להם לחיות איתנו. שיחיו בכפרים שלהם. הם באים לכאן ולוקחים את הבחורות שלנו. יושבים במרפסת ושורקים לבחורות ויש כל מיני קלות־דעת שנעשות להם. כבר קרה, ואתם יודעים את התוצאות. פחד פה. פחד".

חלק בתפוח

המונולוג מחריף: „זה כלל שהם שונאים אותנו ובסוף יפגעו במישהו. הנה בגדרה נרצח ילד. איך אני אסביר לבת שלי שהשכן הערבי הוא לא חבר שלי? הפתרון? שיהיו בבית שלהם. בטח אני תומך בכהנא. מה שעשו לשני הערבים זה עוד שום דבר אנחנו ננקה את השכונה ונטפל בשוכרים, במשכירים ובמתווכים. נקים משמרות שתטפל בזה. רוצים למנוע מצב שיהודיה תתאהב בערבי. יש לזה פתרון. הנה קראתי בעיתון, שערבי שפך בנזין על אחותו שסרחה. יש פתרון. לא רוצה אותם לידי, כי אם הוא ישב כאן הוא גם ירצה חלק מהתפוח – והתפוח הוא שלי".

אילה דרזון, 22, אחות, נולדה בבאר־שבע. שכרה דירה בשכונה לפני שלושה חודשים. יחד איתה גרה בחורה ערביה, אחותה שמה. חברה שלה. חברה קרובה, הכי קרובה. גרות יחד כבר שלוש שנים, גם ההורים כבר מכירים. אילה שכרה דירה בשכונה, כי לא הצליחה למצוא דירה אחרת שקרובה דיה לבית־החולים. באותה קומה, שתי דירות נוספות המושכרות לצעירים ערבים. סטודנטים בבר־אילן. אילה מתארת יחסי שכנות מצויינים: „יושבים, שותים קפה, מפטפטים. מעולם לא ניסו להתחיל אתי ולא ראיתי אותם מציקים לאחרים. כל היום לומדים כמו חמורים".

בליל ההתפרעות היתה בבית אחרי משמרת עבודה בבית־החולים. שמעה את הצעקות ויצאה למרפסת. ראתה עשרות אנשים רצים לכיוון הדירה ההיא. מחזיקים ביד מקלות ואבנים. עמדה בכותונת לילה ועיניה, כך היא מספרת, לא תופסות את המתרחש: „נקרעתי. פשוט נקרעתי מבפנים. ראיתי אותם שוברים את החלון בבעיטה ונכנסים פנימה. הגוף שלי היה משותק. רעדתי. הזדעזעתי. לא ניגשתי לעזור, כי פחדתי שיהרגו אותי מאחר ואני גרה עם ערביה. יותר לא אגור כאן. מה אם מישהו יחליט לשרוף את הדירה של השכנים שלי והאש תתפשט לדירה שלי, או חלילה תאחוז בבלוני הגז ואני אעוף לשמים".

אי־פיצוץ בלוני גז – בשכונה אומרים שלא ייתכן, שיהודים שרפו את דירת הערבים, משום שיהודי היה מרחיק קודם כל את בלוני הגז, כדי לא להזיק לאחיו היהודים. וזה בטח הערבים עצמם עשו זאת, כדי לקבל את דמי־הביטוח או כדי להסלים את השנאה. צריך לשמוע את זה, כדי להאמין.

קשה מכל היתה הפגישה עם עבדל־באסט זועבי. סטודנט לתואר ראשון בערבית והיסטוריה, בן 22, מהכפר סולאם שליד עפולה. כישראלית חשתי בושה. מה אומרים לצעיר ערבי, אזרח המדינה, שיושב בבית, באמצע הקיץ הלוהט, ולומד בתריסים מוגפים מפחד השכנים, אזרחים בדיוק כמוהו. מה אומרים לו כשהוא שואל אם להישאר בשכונה, כשכהנא יגיע?

בחיוך מריר הוא מספר, שעבר תופעה כזו בעבר, לפני כשנתיים נרצחו שני צעירים מעפולה. „הכפר סולאם משיק לעפולה ואנחנו נחשבים לעפולאים. כולם עובדים שם ויחסי השכנות נהדרים. באותו בוקר, הגעתי לשם כהרגלי ופתאום, אנשים שהיו עד אותו יום חברים שלי והכירו אותי, התחילו לרדוף אחרי ולצעוק 'ערבי, ערבי, בואו נחסל אותו'. למזלי אני ספורטאי ורצתי יותר מהר מהם. אם היו משיגים אותי גורלי היה דומה לגורל שני חברי, כאן ברמת־עמידר.

„שלושה שבועות לא נכנסנו לעפולה, עד שהם התחננו שנחזור, כי חיי המסחר שלהם נהרסו. הרי אנחנו עושים את כל העבודה. העצוב מכל, שאחרי כמה ימים אותם אנשים שהיו מוכנים להרוג אותי, אמרו לי שלום כאילו כלום לא קרה. לדעתי, השנאה כל־כך גדולה שהם לעתים מתעוורים", אומר עבדל־באסט, גבה קומה, עיניים חומות, נאה מאוד למראה, מעיד על עצמו שאינו נראה כערבי טיפוסי ובשכונה הוא מנסה להסוות זאת בכל שאפשר. כעת, אחרי המאורעות האחרונים, הסיר את שמו מדלת הכניסה.

לא ישן בלילה

מרפסת גדולה מובילה לדירתו. דירת חדר קטנה, שבה מטבחון ושירותים עלובים. הקירות מכוסים פוסטרים של נבחרות כדורגל מהארץ ומהעולם. 100 דולר לחודש לעליבות נוראית. אומר שהפוסטרים תלויים לא בגלל יופיים, אלא בגלל כיעור הדירה. מספר שלולא כורח המציאות – חוסר אפשרות לשכור דירה בגלל היותו ערבי – לא היה גר בתנאים כאלה.

בתנועת־יד מבטלת הוא מכחיש את הטענות שהוא וחבריו מציקים לנערות המקומיות. „כל מה שמעניין אותי ואת חברי זה הלימודים. אני רוצה לגמור תואר ראשון ותעודת הוראה. אני באמצע תקופת בחינות. בחינות קשות של סוף־שנה. אני לא ישן בלילה מרוב פחד. אולי הם יכנסו וירביצו לי? אני אלחם בהם, אבל מה אני יכול לעשות מול 30 איש, שמתפרצים פנימה?

„אני יושב מול המחברות, קורא ולא קולט כלום. עד סוף יולי יש לי 19 בחינות. אני וחברי מתחננים לתושבי השכונה – הניחו לנו עד סוף יולי ואנחנו נעזוב. תנו לנו לגמור את הבחינות. כמו שאתם לא רוצים אותנו, אנחנו לא רוצים לגור כאן. אני מעדיף לחזור כל יום הביתה, מאשר לחיות עם תריסים סגורים באמצע החום הנורא".

אנחנו יושבים בדירה, הדלת פתוחה, כדי שמשב אוויר יחדור פנימה, מדי פעם הוא מגניב מבט מפוחד לעבר השביל המוביל לבית. על השולחן פזורים ספרים ומחברות. בטון משלים הוא אומר: „שירביצו לי, שישרפו את כל הבגדים שלי, אבל שלא ישחיתו את חומר הלימודים, כי בלעדיהם אני אבוד. אני שוקל לארוז הכל ולנסוע הביתה. הבעיה, שיש לי 17 אחים ואחיות ויהיה לי קשה ללמוד. אני רוצה שיבינו – לא באנו להתיישב כאן. לא רוצים להקים התנחלות. בסיום הלימודים אחזור לכפרי ואחיה שם".

בשכונת רמת־עמידר מעטים יודעים שהוא ערבי. לכן, בערב האירוע הרשה לעצמו להתקרב לדירת הצעירים: „שמעתי צעקות וראיתי אנשים רצים. חשבתי ששכנים רבים. לא ידעתי שערבים גרים שם. התקרבתי ואז ראיתי את אחד הבחורים ופניו מלאים דם. הוא צעק בערבית: 'אמא, הם הרגו אותי'. הבנתי שהם ערבים. הבנתי את הרקע. פחדתי לעזור להם. מה כבר יכולתי לעשות מול 80 מתפרעים?

אני מתבייש

„כאזרח ישראלי זה כואב לי. אני לא מבין למה הם הזמינו את כהנא. מה יש לו לחפש כאן? הוא היטלר. הוא מתכנן מחנות השמדה לערבים. כואב לי. ערביי הגדה אומרים לנו, שאנחנו מכורים ליהודים והיהודים אומרים עלינו שאנחנו ערבים רוצחים. אנחנו לא רוצחים.

„תאמיני לי שבבית, בכפר, אני לא גר בתנאים נוראים כאלה. אני מתבייש שכאזרח אני מקופח ולא יכול לשכור דירה כמו כל אחד אחר. מה יש, הכסף שלי מריח אחרת? למה באוניברסיטה לא מוכנים לתת לנו מעונות? התחננו, שיעמידו לרשותנו בניין אחד והבטחנו שנשמור שבת. לא מוכנים. מקפחים אותנו. אני יכול לעבור לאוניברסיטה אחרת, אבל למה, למה שאעבור?".

יגאל שמע, יו"ר ועד השכונה, מנסה לצייר תמונה אחרת. מדבר על קומץ מתפרעים. הרוב אינו מסכים עם מה שקרה. אומר שהוא היה מוכן להשכיר בית לערבי, אך בתנאי שהדירה תהיה סבירה והערבי יתנהג טוב ולא ירעיש. שיתנהג כמו היהודים.

ובערב מתגודדים אנשי השכונה ברחוב הראשי. מחכים לכהנא שיגיע. כהנא נעצר במבואות השכונה על ידי המשטרה. ברחובות מפטרלים כוחות גדולים של המשטרה ומשמר הגבול. מגוננים על אזרח אחד מפני השני. ואולי היטיב, יותר מכל, לתאר את המצב צעיר מהשכונה, חובש כיפה, שסירב להזדהות שאמר: „נכון, הערבי אזרח במדינת ישראל, אבל לי יש יותר זכויות".

הדירה השרופה ברמת־עמידר: חיסול חשבונות כללי

תצלומים: שלום ברטל

יציע המכובדים

מאת אורלי אזולאי־כץ

במפלגת העבודה החלה כבר ההתמודדות לקראת הרכבת הרשימה לכנסת מתוך כוונה לסיים את המלאכה לפני הבחירות, ולהופיע אחר־כך מאוחדים.

על פי התקנון החדש, יבחרו 23 מועמדים נציגי המחוזות, 23 מועמדים ברשימה המרכזית,

במפלגת העבודה התחילו בוחשים סביב הרשימה הבאה לכנסת. יש כבר 20 מועמדים חדשים. להלן רשימה משוערת של 56 ראשונים

ולרשימה זו יתווספו שישה מקומות ששוריינו לבעלי תפקידים בעבודה, וארבעה שהובטחו לאנשי „יחד".

פרס מעוניין להציג ברשימה פנים חדשות ונציגים של עיירות פיתוח ועדות המזרח. לנגד עיניו עומד הדגם של הליכוד שם מככבים מאיר שטרית ומשה קצב. פרס גם מעוניין בצעירים שידענו את השורה, כאשר הפעם הוא יפעיל את מלוא כוחו כדי שד"ר יוסי ביילין, איש סודו, אשר בשנים האחרונות צבר תנופה רבה בתחום המדיני, יכנס לרשימה. בבחירות הקודמות נדחק ביילין למקום לא ריאלי.

כדי לשנות את הרשימה יש צורך להרחיק ממנה חברי כנסת שבקדנציה הנוכחית לא הצליחו לצבור תנופה.

בימים אלה מתנסחים במפלגת העבודה מסמכים שונים אשר בהם מנסים להעריך מי בפנים מי בחוץ.

במסמך שחובר השבוע באגף הבחירות של המפלגה, מסומנים חברי הכנסת אשר סיכוייהם להבחר פעם נוספת קלושים: ז'אק אמיר, דב בן מאיר, אהרון הראל, יצחק פרץ, ואהרון נחמיאס. למרות ההערכות במפלגה מדור זה עדיין לא הרחיק אותם מהרשימה. סימן שאלה מוצב גם ליד שמו של השר אריק נחמקין וזאת בגלל בעיות ומאבקי כח בתנועת המושבים. לגבי עדי אמוראי, נפוצו במפלגה שמועות, כי הוא לא יציג מועמדותו. אמוראי שהה בחו"ל ולא ניתן לקבל תגובתו. ברחוב הירקון 110, מלחשים גם, כי לשר חיים בר־לב תהיה בעיה להבחר מחדש, אולם למרות הליחשושים קשה להאמין כי בר־לב ישאר בחוץ. 20 מועמדים חדשים כבר הודיעו שיתמודדו על מקום ברשימה בכנסת. מבין החדשים מעריכים במפלגה, כי לשמות הבאים יש סיכויים טובים להכלל ברשימה: יוסי ביילין, בייגה שוחט, פרץ אמיר, יצחק אליישיב, אלי דיין, אפרים זינגר ואולי גם רענן כהן, שמעון שטרית ודפנה שרפמן.

לשמעון פרס, כמספר אחד ברשימה, שמורה הזכות לבחור את מספר שניים ושלוש ברשימה. אלו יהיו, מן הסתם, יצחק רבין ויצחק נבון. שלושה נוספים שלא יועמדו לבחירה הם מזכ"ל ההסתדרות, יו"ר הכנסת ומזכ"ל המפלגה. כך מובטח מקומם של ישראל קיסר, שלמה הלל ועוזי ברעם.

על פי ההסכם עם יחד מובטחים לאנשי ויצמן המקומות הבאים ברשימה: 5, 25, 41, 56, 61.

ההתרוצצות סביב הרשימה כבר הביאה למתחים במפלגה. מאשה לובלסקי דורשת, כי עד המקום ה־46 ברשימה תהיינה ארבע נשים, והמשמרת הצעירה דורשת, כי מבין שורותיה יבואו הצעירים של המפלגה. ויש עוד קבוצות לחץ רבות שכבר החלו לבחוש, חלקן עושות זאת באמצעות יועצי תדמית ומשרדים ליחסי ציבור.

על סמך נתונים אלו שנאספו באגף הבחירות של המפלגה, מנסה מדור „ימין לשמאל" להרכיב רשימה משוערת של 56 מועמדים. זוהי כמובן רשימה בלתי מחייבת, ועד לרגע המכריע

סיכויים קלושים יש ל: ז'אק אמיר, דב בן מאיר, אהרון הראל, יצחק פרץ, ואהרון נחמיאס

צפויים בא שינויים לא מעטים. יש, כמובן, להתייחס לרשימה המשוערת יותר כאל שעשוע פוליטי מאשר לפסק דין. כך זה נראה היום:

1. שמעון פרס. 2. יצחק רבין. 3. יצחק נבון. 4. אבא אבן. 5. עזר ויצמן. 6. גד יעקבי. 7. שושנה ארבלי אלמוזלינו. 8. עוזי ברעם. 9. משה שחל. 10. ישראל קיסר. 11. יעקב צור. 12. שלמה הלל. 13. פרץ אמיר. 14. אורה נמיר. 15. חיים ברלב. 16. חיים רמון. 17. בייגה שוחט. 18. שמחה דיניץ. 19. רפי אדרי. 20. אברהם כץ עוז. 21. מוטה גור. 22. יוסי ביילין. 23. עבדאל ווהב דראושה. 24. עדנה סולודר. 25. מועמד יחד (כנראה פואד). 26. שבח וייס. 27. דוד ליבאי. 28. מיכה חריש. 29. מנחם אריאב. 30. אליהו שפייזר. 31. נאוה ארד. 32. מיקי בר זהר. 33. נחמן רז. 34. עמנואל זיסמן. 35. רב

סיכויים טובים יש ליוסי ביילין, בייגה שוחט, פרץ אמיר, יצחק אליישיב, אלי דיין, אפרים זינגר

גרפונקל. 36. מאשה לובלסקי? 37. מנחם הכהן. 38. עדי אמוראי (אם יציג מועמדותו). 39. אלי דיין. 40. אריק נחמקין. 41. מועמד יחד (כנראה שלמה בוחבוט). 42. צווילי. 43. אהרון הראל. 44. יעקב גיל. 45. דפנה שרפמן. 46. רענן כהן. 47. אפרים זינגר. 48. שמעון שטרית. 49. לובה אליאב. 50. דב בן מאיר. 51. מיכה גולדמן. 52. ז'אק אמיר. 53. אהרון נחמיאס. 54. יצחק פרץ. 55. רענן נעים. 56. מועמד יחד

יש לציין כי מפלגת העבודה מחזרת עתה אחרי שני „כוכבים מבחוץ" אנשי צבא מיל. האחד הוא משה לוי, הרמטכ"ל לשעבר והשני איציק מרדכי. שניהם מכחישים, כי בכוונתם להצטרף לרשימה, אולם אם בסופו של דבר יסכימו, תפנה המפלגה עבורם מקומות טובים באמצע. ■

נלחמים בשחיתות בהסתדרות. קליינר ושמאי בשם סיעת תכלת לבן.

לא הכוס־תה שלו

מאת בינה ברזל

אפילו האהבה לארץ ישראל לא יכולה לכסות על הגועל, על התשרנות ששניהם חשים זה כלפי זה.

בקול רם לא יגידו דבר. יסרבו להתייחס לנושא. אבל סביבם רוחשים הכל. חבריו יאמרו בגלוי שהיא „ליכודניקית", שהיא עושה ממנו צחוק, מזלזלת בו, מתקיפה אותו באמצעי התיקשורת, שהיא תכשיל כל מהלך שיפגע בליכוד, ושבגלל התנהגותה מפסידים בוחרים.

חבריה חושבים שהוא „מפא"יניק", שאי אפשר לסמוך עליו, שהוא קפריזי, לא פוליטי, יכול לשבור את הכלים על דבר שטותי.

גאולה ורפול. חבריו אומרים שהיא הגבר האמיתי בתחיה: אשה אחת האונסת במזכירות את כל הגברים. טוענים שהיא מכשילה כל נסיון להרחיב את התנועה. למשל את המגעים לשילובו של פרופ' עזרא זוהר ותנועת „עצמאות" שלו ברשימה הבאה.

חבריה אומרים שרפול מזיק לתחיה ודווקא כשהיא זוכה לתמיכה גוברת בסקרים, הוא יוזם מהלכי פילוג. אומרים שאין לסמוך עליו, ומזכירים את פגישתו עם דראושה, והופעותיו בתקשורת הנוגדות את עמדות התחיה.

בשפתיים, כי במערך מבטיחים לרפול מינוי לסגן שר בטחון תמורת תמיכתו בהקדמת הבחירות, אמרו חבריה, שלמרות מה שהמערך עשה לו במלחמת לבנון הוא עור. עלול להתפתות.

הקיטוב ביניהם בלתי נמנע. הוא ניזון מחבריו בעמק יזרעאל ובצבא. דובס אנשי תנועת העבודה: שמוליק יזרעאלי מכנרת, אליעזר גולן מיסוד המעלה, יעקב טוביה מחמריה, תת אלוף בני ארגמן מחופית. היא כוחנית, עצמה בעיני שותפיה לשעבר במדרשה הלאומית. רואה בשמיר את מפקדה וחבריה הקרובים פרשו עמה מחרות.

כשצומת התאחדה עם התחיה הוקצו לה שלושים אחוזים במוסדות התנועה ומקום שני ברשימה לרפול. נאמן האמין, כי רפול יביא לתחיה את ציצי מפלגת העבודה. גאולה הוצבה במקום השלישי, אך נבחרה ליו"ר סיעת התחיה בכנסת. כשנאמן היה בחו"ל מילאה גאולה את מקומו. כשהחלו המאבקים בין גאולה לרפול על תפקיד מספר שנים, קבע יובל נאמן שאין לו ממלא מקום קבוע. הכרעתו התקבלה. רפול וגאולה הבינו, כי אם נאמן יפרוש תעמוד התחיה בפני פילוג ודאי.

השבוע העלה רפול מחשבות פרישה. נמאס לי, אמר, אצביע בעד הקדמת הבחירות ואלך הביתה. רעייתו, מרים, אשה מגורה, אחות ראשית במקצועה, שאינה משתתפת בדרך כלל בישיבות הפוליטיות, הגיעה לישיבה. נמאס גם לה. שלושים וחמש שנה הוא היה בצבא ולא בבית. עכשיו בתנועה. די.

רפול חושב שהממשלה הגיעה לסוף דרכה. שיש להמשיך ביוזמה המקורית של התחיה ולהביא לבחירות. גאולה חושבת שיש לברוק מה יקרה רגע אחר לאחר פירוק הממשלה. שאסור לחזק את עמדתו של פרס. אסור לפגוע בליכוד.

רפול כועס מאוד על הליכוד שלא תמך בהצעתו לשירות לאומי לערבים. מהישיבה יצא אדום מכעס. „אני אראה להם", אמר, „אני אעשה בחירות חדשות".

השבוע יגישו חברי צומת את תביעותיהם ליובל נאמן. עם חבריו סיכם רפול, כי לעתונות ירווח שהם דורשים התנחלויות מיד, יד חזקה בשטחים, והתנגדות ליוזמות פרס. שום דבר שאינו כלול ממילא בדרישות האולטימטיביות והמפורסמות שמציב נאמן לשמיר. באמת דורש רפול גם „סדר בתנועה".

מאחורי שתי מלים אלו מסתתר המאבק על עמדות כוח בתחיה. מדובר בכסאולוגיה. למה למשל שלגרשון שפט מגוש אמונים יובטח המקום החמישי ברשימה לכנסת הבאה ולא

חבריה אומרים שהוא קפריזי שאי אפשר לסמוך עליו. חבריו אומרים שהיא אשה האונסת במזכירות את כל הגברים. גאולה ורפול – אין אהבה גדולה

לאחר מהחברים הטובים של רפול: יובל נאמן שכפה על התחיה להעניק לצומת את אחוויה ומקומה ברשימה, מתעקש לשריין את המקומות הרביעי והחמישי לדתיים של גוש אמונים.

בעיסקת חבילה בצמרת התחיה הועברה השנה החלטה, כי החמישיה הראשונה ברשימה בכנסת הנוכחית תהיה זו שתוביל את הרשימה בבחירות הבאות. בצומת מתנגדים לכך. דורשים לבחור את הרשימה בבחירות חשאיות במוסדות.

האם יפרוש החודש רפול מהתחיה ויצביע בעד הקדמת הבחירות? אם יעשה זאת יצטרך ללכת הביתה. כל חברי התחיה חתמו על אמנה הקובעת, שחבר העוזב את התנועה מחזיר את המנדט שלו. אולם בתחיה מעריכים, כי הקדמת הבחירות או דחייתן מותנת בתגובות הליכוד לדרישות התחיה כולה ומאבקי כוח־רפול לא ישפיעו בענין זה.

לדברי גורמים מוסמכים בצמרת התנועה הבטיח שמיר לנציגיה שאיקרית ובירעם לא יוחזרו. זהו התנאי הראשון של התחיה. התנאי השני הוא הקמת התנחלויות, והשלישי בלימת יוזמותיו של פרס. אם הליכוד יזום עליית שתי התנחלויות תאשר מועצת התנועה בחודש הקרוב את המשך התמיכה בממשלה.

אולם קיימת גם אפשרות אחרת. בתחיה אמרו השבוע שגם אם תפורק הממשלה יש לליכוד מרחב תמרון רציני. למשל: הקדמת יוזמת המערך על ידי התפטרות שמיר שיפעל להקמת ממשלה צרה. זו תכהן עד הסתיו ואז יוחלט שהבחירות יתקיימו באביב. ■

חרדים למפד"ל

בעיתונות הדתית פורסמה השבוע מודעה מורה: „בת ציונית דתית הבוחרת את מקצוע האחות: אל תלכי ללמוד ב'לניאדו' או 'שערי צדק' שהם אנטי ציוניים". חתומה: „האגודה להתנדבות בעם". אגודה מפד"לית למהדרין.

„זה כאילו המשך המלחמה בחוגים החרדיים", הגיב בזעם מזכ"ל המפד"ל, הרב יצחק לוי והוציא הודעת גינוי.

אלא שהמודעה חושפת חששות עמוקים מתהליך ההתחרדות העובר על המפלגה. זבולון המר וחבריו הזוכרים את הריקודים בבני עקיבא – הבנים עם הבנות, צופים היום בילדיהם מחוללים במעגלים נפרדים ומזכירים את הרבנים החרדים שלימדו בישיבות המפד"ל ואת בתי הספר לאחיות בבתי החולים החרדיים בין מכווני הדרך להתחרדות.

אחד מסממני ההקצנה הדתית הוא, למשל, ביטול אירועים מפלגתיים בהם מופיעה זמרת. לא מכבר שילמה המפד"ל לגלי עטרי חמשת אלפים שקלים עבור הופעה שלא התקיימה. עטרי הוזמנה לכנס פורים של המפד"ל באשקלון. הרב המקומי ששמע על כך לחץ על מזכיר הסניף המקומי וזה לחץ על מזכ"ל המפלגה שביטל את הכנס.

אגב, מאותה סיבה לא הובאה הופעתה של ירדנה ארזי בחגיגת הדור הצעיר בפורים בגבעת שמואל, לידיעתו של המזכ"ל, הרב לוי.

גם מתקפתו של המזכיר המדיני של המפלגה, שאול יהלום, על נסיון החרדיים להתיר את חיטת השמיטה, משכה אליה הרבה אש. „זו בושה", הגיע מכתב למפלגה, „מה פתאום יוצאים נגד החרדים?"

בחשש רב צופה המפד"ל במפלגות החרדיות התופסות את מקומה כלשון המאזניים במדינה. האגודה וש"ס מהוות סמן ימני דתי בעניינים דתיים מסוימים. המפד"ל אינה יכולה להיות פחות מהדרת מש"ס בעניין מיהו יהודי למשל. במשך שנים הבינו שם שאין לשבור את הסטאטוס־קוו בנושא ועכשיו הם מתלבטים כיצד לנהוג בענין חוק המרת הדת מיסודה של ש"ס, שיועלה השבוע. האם להצטרף ליוזמה, או אולי לשלוף את הדרישה לשינוי חוק מיהו יהודי. ■

עולים לקפה

מאת רוני שקד

עבד אלווהב דראושה אומר שהכל דאווין. „מבטיחים ומבטיחים ומה שעושים כולם זה רק חיזור פוליטי". דראושה מתכוון, כמובן, לקול הערבי, זה ששומע כבר ארבעים שנה הבטחות, הצהרות, תוכניות ומצעים, עד ש„הגיעו מים עד נפש וצריך לשבות".

בליכוד ובמערך מאמינים, כי הכוח האלקטוראלי של ערביי ישראל הוא שישבור את המחסום הגושי בבחירות הבאות. השגת הקולות האלה כרוכה בחיזורים מייגעים והרבה קפה קפה תורכי בגליל ובמשולש. היום, אומר דראושה, הערבים חכמים יותר. מבינים שיש להם משקל ביום הבחירות ושכך נוכל לקדם מטרות בתחום הזכויות האזרחיות".

עזר וייצמן, שהיה ממונה על המיגזר הערבי: „זה טוב מאוד שרודפים אחריהם בשביל הבחירות. אחרי הדתיים לא רצים? אחרי אבו־חצירא לא מחזרים? כמו שאני מנסה להשפיע על אורח יהודי לשנות את דעתו ולהצביע עבורי, אני עושה זאת גם לגבי הערבים".

הקול הערבי יכול לשבור את המחסום הגושי בבחירות ולכן מחזרים אחריו. מי שירוויח מכך הם הערבים עצמם. „הם יקדמו את מטרותיהם ולבסוף יצביעו רק"ח"

הרבה ניירות עבודה נכתבו בשנה האחרונה אודות הטיפול בערביי ישראל. הממשלה דנה בדו"ח מרקוביץ המטפל בנושא הריסת בתים במיגזר הערבי ומינתה ועדת שרים מיוחדת לישום הדו"ח. אגב, הוועדה בראשות שמיר, לא קיימה אפילו דיון אחד למרות שעברו מאז החלטה ארבעה חודשים.

עוד הוחלט בממשלה על השוואת התנאים במיגזר הדרוזי, ויצמן הגיש תוכנית חומש למיגזר הערבי וכמעט, הגיעו להחלטה בעניין עקורי איקרית ובירעם. הרשימה עוד ארוכה אלא שהכל, כפי שאומר דראושה, משחקים פוליטיים.

ואיך יוצאים בכל זאת עם רווח פוליטי? של וצוות משפטנים התכנסו השבוע המטרה לעבד את הצעות השר ארנס לגבי הדרוזים להצעת חוק. אם ההצעה תתקבל תאלץ הממשלה להוציא 59 מיליון שקל לישומו. „איפה יהיה אז שר האוצר? מי יהיה מוכן לאשר סכום חריג בגובה זה?", שואלים שרים במערך, מרוצים מהמארב הפוליטי.

גם דר' יוסי גינת, היועץ לעניני המיגזר הערבי של פרס, עוסק בכתיבת ניירות עבודה. בלישכתו רשומה גם עמותה לקידום החינוך במיגזר הערבי: „אבוקה". „הקרן היא ממשלתית", מאשימים בלישכת ארנס, „כמה ימים לפני הבחירות גנב המערך את הקרן והעבירה לרשותו. האם הקרן אמורה לקדם את המערך?"

בליכוד טוענים עוד שהמערך מרבה במינויים מהמיגזר הערבי: „שר החינוך מינה השבוע את עלי חיידר מהמשולש כמפקח על החינוך הערבי. השר וייצמן מינה את מוחמד מוקתרן כראש לישכתו ולשר שחל, עוזר מיוחד, קאיד עבוד, לעניני החשמל במגזר הערבי. ערב הרוטציה מינה המערך את מוחמד מצראווה כקונסול באטלנטה. מה כל זה אם לא מערכת בחירות?" אומרים בליכוד.

ח"כ הכנסת אמנון לין (מערך), שהיה במשך שנים רבות ממונה על המיגזר הערבי במפלגתו: „מעולם לא איפשרנו שהציבור הערבי יהיה מכשיר למשחק פוליטי בין יהודים על חשבון האינטרסים של מדינת ישראל. בשנים האחרונות מוכנות שתי המפלגות הגדולות לוותר על האינטרסים החיוניים ביותר של עם ישראל למען קידום דמיוני של האינטרסים המפלגתיים. שתי המפלגות מתנהגות בתנופה דווקא לקיצוניים תוך נסיון לזכות באהדתם. כשיפתחו הקלפיות יתברר שהציבור הערבי יאמר עייר אתה אותנו ומנהיגנו. ארנס אתה ידידנו וחביבנו – אבל הקולות ילכו לרק"ח ולרשימה המתקדמת. אני צופה משבר חמור בין יהודים וערבים". ■

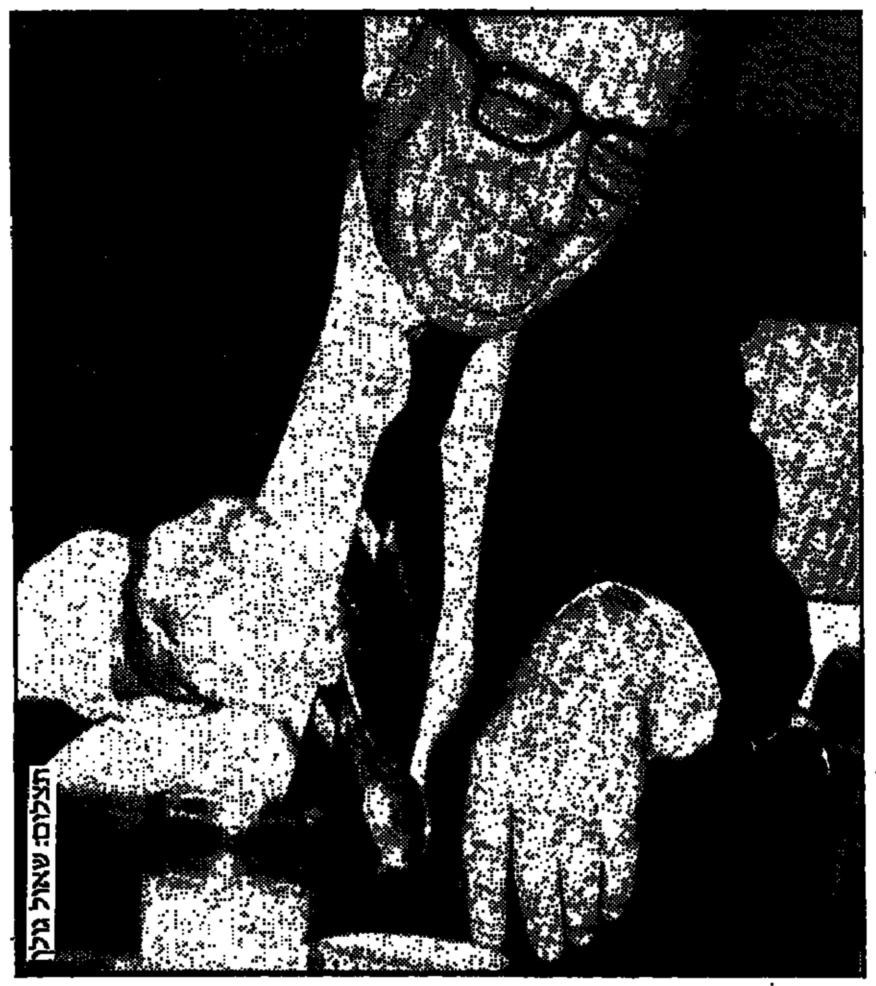

מחכים

אם להמשיך את קו המחשבה של השר קורפו, שלא התייגע השבוע בתורים לאוטובוסים, יוצא שראשי אגד כיוונו את שביתת האוטובוסים שלהם בדיוק לפרק הזמן שבו שהה מיניסטר התחבורה שלנו בפריז. שהרי היא פרצה בלילה שלפני יציאתו, ונסתיימה ביום שובו, יום שני אחר הצהריים. וקורפו מאמין, כך הוא אומר, שהם עמדו לסיים אותה בלאו הכי ביום ששי. „שקלתי והגעתי למסקנה שהמערכת תוכל לתפקד כראוי".

יתר על כן, שהותו מחוץ לזירת האירועים העניקה, לדבריו, „שיווי־משקל לנושא, שכך היה מקבל מימד שאני הייתי פחות מעוניין לתת לו". כלומר, יצא מתוק מעז. חוץ מזה, האם לא היה שר החינוך בחו"ל כשנמשכה שביתת הרדיו והטלוויזיה? קורפו נסע לפריז לטפל בענייני תעופה ורכבות.

בשדה, לפני יציאתו, חתם על הצווים המתירים להפעיל שירות מוניות ציבורי, והסעות בתשלום ברכב פרטי. משם, מפריז ניהל את העניינים ביד רמה, שהרי „המרחק של ארבע שעות טיסה, ושעה נסיעה, הוא אותו מרחק". נמצאתי במגע מתמיד, אומר קורפו, על שיטת הניהול בשלט־רחוק. פעמיים ביום הייתי בקשר עם המשרד, הוריתי על הפסקת המו"מ עד שלא ישובו לעבודה תקינה. סוף דבר, אגד חזר לכבישים, וקורפו אל רכבת הפרברים.

(אביבה שאבי)

רייסר לא לבד

מאת חיים שיבי

הם לא היו שם, בהסתערות הלילה שערכה השבוע סיעת הליכוד בחדרה, על המשטרה ועל השר חיים בר לב. איש מהנוכחים בחדר לא נקב בשמם. אבל השמות מיכה רייסר וגדעון גדות היו תלויים בחלל רווי העשן. שני חברי כנסת תחת לחץ של חקירה, הדלפת מידע על פרטי חשדות, כותרות בעיתונים.

רייסר וגדות, אולי בעצת פרקליטם, עו"ד אמנון גולדנברג, אינם מדברים, מקווים לעבור את שלב השימוע – ההליך בו יחליט היועץ המשפטי לממשלה, לאחר שישמע את גירסתם, אם יש בסיס להגשת כתב אישום – מבלי להוסיף לעצמם חשיפה נוספת בפרשה.

מה עושה חקירת משטרה לתיפקודו של חבר כנסת? ליכולתו לתחקר בוועדותיה אישי משטרה? לתקוף ללא חשש רשויות שילטון? מדוע זכאי חבר כנסת לשימוע – הליך השמור לקבוצה מיוחסת של אישי ציבור בלבד?

עדויות וחוות דעת של שלושה חברי כנסת מגלות מדוע דבקים כל כך נבחרי העם בזכות היתר שהוענקה להם, זכות שיכולה להפוך לחגורת הצלה.

ח"כ בני שליטא (ליכוד): „אני עברתי את זה. עברתי חקירה. כשזה קרה לי הייתי צל של עצמי. אתה מנסה להשתתף בדיונים בכנסת, אתה מנסה לחייך ולהפגין ההפך ממה שאתה מרגיש, למעשה, אתה מאבד את יכולת התיפקוד. אנשים שחקרו אותי הופיעו לפני בדיונים בוועדת הפנים. לא הייתי מסוגל למלא את תפקידי.

„כל מה שיש לאנשי ציבור זה שמם הטוב. צריך להחיש חקירות נגדם. השימוע הוא תהליך מוצדק. בלעדיו הייתי מפסיד עוד שנה או שנתיים מחיי ומאשימי היו מאבדים את כבודם".

ח"כ דוד ליבאי (מערך): „כשיש עינוי דין, איש ציבור סובל יותר, חשוף יותר. כל נחקר חי במועקה, מתבייש מן הסובבים אותו. איש ציבור, לעומת זאת, מוקע בפני כל הארץ. חבר כנסת בלחץ חקירה הוא חבר כנסת שגורלו תלוי במשטרה וביועץ המשפטי. התלות הזאת לא טובה. חבר כנסת צריך להיות משוחרר מהשיקול של איך תשפיע החלטה שלי על הגורמים המחליטים בענייני. המסקנה: צריך להחיש חקירה וצריך לדייק מאוד בפירסום".

ח"כ אוריאל ויינשטיין (ליכוד): „השלטון מעוניין בכך שחברי כנסת שהוחשדו יעברו תהליך ארוך של חקירה. זה הופך אותם לכבולים, גורם להם לאבד מזוהרם ומלהט העשייה הפרלמנטרית שלהם".

מיכה רייסר הסכים להשיב רק לשאלה אחת. מה יעשה ח"כ רייסר, יו"ר ועדת הכנסת, שהיא הוועדה שבסמכותה לשמור או לשלול חסינות, אם יקבל מהיועץ המשפטי בקשה להסרת חסינותו של ח"כ רייסר?

רייסר: „אל תדאג. זה לא יקרה, ואם יקרה, אני, בדיון הזה, לא אשב".

רייסר שותק, אך חבריו עשו לו השבוע את הזעקה. הליכוד אותת לקצונה הבכירה של המשטרה כי „מחלק ההונאות" שלו בהרכב חיים קופמן ורוני מילוא גילה אף הוא חשוד אחד בפרשה אחת והחשוד של הצמד קופמן־מילוא הוא השר בר־לב בעצמו.

בניגוד לעצתו של ח"כ דן מרידור, לא הסתפק הצמד קופמן־מילוא בתקיפת הסמכות הפוליטית וסימן מטרות בתוך הקצונה הבכירה של המשטרה. אחת המטרות המרכזיות: „הקצין גונן, עושה דברו של בר־לב" בניסוחו של רוני מילוא. ■

החלטות מסוכנות בצמרת

תחקיר: איך מתקבלות ההחלטות בדרג העליון של מדינת ישראל? • שרי ממשלה, חברי כנסת ומומחים מתחומי הביטחון, הכלכלה והחברה מזהירים: אם יימשכו העניינים בדרך שבה הם מתנהלים היום, נעמוד במוקדם או במאוחר מול אסון בקנה מידה לאומי

מאת דון בן ישי

בתוך הקמפוס השליו בדרך כלל של משרד החוץ בירושלים מטרטר בימים אלה מערבל בטון ופועלים טורחים בעסק רב סביב פיגומים. ראוי המבנה הגוץ ההולך ומוקם, שקירותיו עבים וצינורות הרבה מזדקרים מתוכם, שייקרא על שמם של ג'ונתן פולארד או של אוליבר נורת'. ואולי על שם שניהם כאחד. שכן מרכז המבצעים של משרד החוץ לניהול משברים הוקם – בין השאר – כתוצאה מלקחי הטיפול הכושל בשתי פרשיות אלה.

„משבר הוא כל מצב המחייב עבודת מטה מיידית כדי שהדרג המדיני יוכל לטפל בו ולמצוא לו פתרון סביר", אומר אברהם („אברשה") טמיר, מנכ"ל משרד החוץ, שיזם את הקמת מרכז המבצעים אצלנו, דוגמת מרכזים דומים הפועלים בסטייט דיפרטמנט בוושינגטון וליד משרד רוה"מ בלונדון.

„כדי שנוכל לפעול במהירות בעיתות לחץ, נגדיר מראש מהו משבר, נכין רשימה של סוגי אירועים המוגדרים כמשבר, ונדרג אותם לפי חומרתם והדרג הממשלתי האמור להשתתף בפתרונם. לכל סוג משבר נכין רשימה של אנשים ממשרד החוץ וממשרדי הממשלה האחרים שלהם יש לדווח על פרוץ המשבר ושאותם יש לכנס כדי שישתתפו יחד בפתרון הבעיות המתעוררות.

„מרכז המבצעים יאוייש 24 שעות ביממה. ברגע שיאבחן האחראי התורן מצב בינלאומי חריג הנוגע לישראל, אנו נעבה אוטומאטית את סגל חדר המצב (מקביל ל„חדר מלחמה" – חמ"ל – בצה"ל), שיאסוף במהירות מידע מעורכן, ויכין דרכי פעולה אלטרנטיביות לטיפול במצב.

„במקביל נרווח ונזעיק, על פי הרשימה המוכנה מראש, צוות מקבלי החלטות שישמע דיווח ראשוני מפי הממונה על אותו תחום במשרד, ואשר יחליט מי יטפל בנושא, ואם נחוצה התערבות השר או הממשלה. אם יועבר הטיפול לדרג הממשלתי, כמו בפרשת פולארד, או 'איראנגייט', ישמש סגל מרכז המבצעים כמטה פעולה שישרת את הממשלה כולה או את צוות השרים והפקידים הבכירים שיטפל בנושא".

אם הכל יילך כשורה, וריב המנכ"לים לא יטרפר, יופעל מרכז המבצעים במשרד החוץ עוד השנה.

„אברשה" טמיר ניסה להקים מוסד דומה במשרד ראש הממשלה עוד כשהיה מנכ"ל המישרד. אולם בגלל ריב סמכויות ושיקולים פוליטיים לא נסתייע הדבר. עבודת ההכנה שם עדיין נגששת. יתכן שהקמת המרכז במשרד החוץ תזרז הקמת מרכז לניהול משברים גם במשרד רוה"מ.

חוסר הנחת מאיכותן הירודה של ההחלטות שמקבל הדרג העליון במדינת ישראל, והאופן שבו הוא מטפל במשברים, אינו נחלתו של „אברשה" טמיר לבדו. שרי ממשלה, חברי כנסת ואישי ציבור מכל גוני הקשת הפוליטית, כמו מומחים מתחומי הביטחון, הכלכלה והחברה שרואיינו לכתבה זו, סבורים כי אם יימשכו העניינים בדרך שבה הם מתנהלים היום – יקרה לנו, במוקדם או במאוחר, אירוע אסוני בקנה מידה לאומי.

„המערכת הממשלתית בישראל מורכבת מאנשים סבירים וטובים, אבל תיפקודה הוא פרימיטיבי", אומר פרופסור יחזקאל דרור, מומחה בעל שם ונסיון עולמי בייעוץ למערכות שלטוניות.

„דפוסי המימשל המוכרים לנו היום ואשר התגבשו בשנותיה הראשונות של המדינה או אפילו לפני כן, מתקשים לתפקד בתנאי אי־הוודאות הקיימים היום, כשיש נתונים טכנולוגיים שאינם מוכרים למקבלי ההחלטות, והמורכבות של הבעיות גדולה פי כמה ממה שהיה בעבר. אם לא נתקן את תיפקוד המערכת – מספר השגיאות יילך ויגבר. ועדות החקירה סותמות חורים בסכר מתמוטט: מונעים משגה אחד ועושים בינתיים ארבעה אחרים".

לדעתו גם טיפול הממשלה במשבר מניות הבנקים, למשל, היה מופת להיעדר עבודת מטה, סירוב של השרים לשמוע מידע לא נעים, וחוסר רצון להעניש את האשמים. פרשת ה„לביא" גם היא לדעתו תוצאה של התגלגלות טראגית של החלטות, שאיש לא שלט בהן עד אשר לבש הפרוייקט מימדים של קטסטרופה כלכלית־ביטחונית, שהממשלה מתקשה להיחלץ ממנו.

■■■

מקצת הסיבות למצב הקיים הן היסטוריות: כשקמה מדינת ישראל הבעיות היו גורליות וקיומיות יותר מאלה הניצבות בפני הממשלה היום. עם זה הן היו הרבה פחות מורכבות ומסובכות לפתרון, ומועטות יחסית במספרן.

שלמה גזית: ניסה להתווכח עם בגין

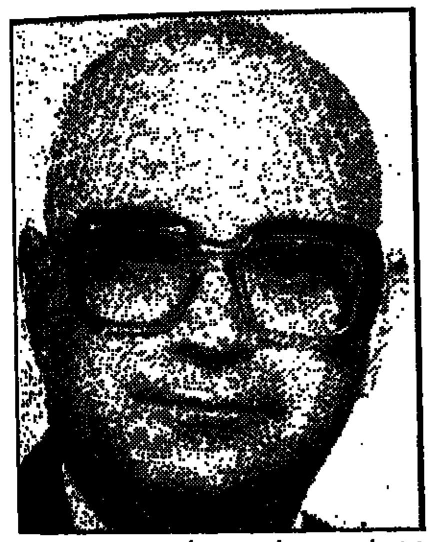
פרופ' יחזקאל דרור: לצמצם את הנזק

יהודה בן מאיר: מחקר חדש מפחיד

לדוגמא: עם הקמת המדינה, כשהיה צורך להדוף את פלישת מדינות ערב, קנתה הממשלה נשק מכל מי שרק היה מוכן למכור. כמעט מבלי להתחשב במקור, בטיב, במחיר, ובהתאמת הנשק לצרכים של צה"ל הצעיר. אז זה היה מוצדק. היום כל החלטה על רכישת מערכת נשק, אפילו לא עיקרית, מחייבת סידרה מסובכת של בדיקות טכניות ושיקולים מדיניים וכלכליים המסבכים מאוד את תהליך קבלת ההחלטה.

הבעייה היא, שצה"ל ומערכת הביטחון עדיין פועלים במידה רבה בשיטה הישנה. לאמור: אנו נגיד מה צריך, ו„שולמן ישלם". כך היה ב„לביא", ועוד היד נטויה.

ח"כ דן מרידור מצביע בהקשר זה על תופעה מעוררת השתאות המתחוללת לנגד עינינו בעצם ימים אלה: כמעט הראשונה בתולדות מדינת ישראל מקיימת הממשלה במליאתה דיון מקיף וכולל בתוכנית ההצטיידות של צה"ל, ואגב כך – גם בתורת הביטחון, ובהשלכות הכלכליות של נטל הביטחון על המשק הישראלי. אבל דיון כזה, שהוא שיגרתי בממשלות וממשלים מערביים ודמוקרטיים אחרים, אינו מתנהל משום שהממשלה החליטה לקיימו. אדרבא, היא נמנעה ממנו כמו מאש.

אבל מימדי פרוייקט ה„לביא" והלחץ האמריקני להגיע להחלטה הכריחו את הממשלה לדון גם בנושאים הבסיסיים ההם, שבלעדיהם אי אפשר לבחור בין ה„לביא" לבין החלופות שמציע צה"ל. ובינתיים, עד שתחליט הממשלה, מעכבים צה"ל ושר הביטחון את אישורה של תוכנית העבודה הרב שנתית, שהכנתה הושלמה מזמן, והיתה כבר מזמן צריכה להיות מבוצעת. אלא שאי אפשר לעת עתה לדעת מה יהיו מקורות מימונה.

גורם נוסף להיעדר תהליכי קבלת החלטות

התמודדות לא הוגנת: שרים מתלוננים על צה"ל ועל שר הביטחון, כי הם מביאים לממשלה שתי אלטרנטיבות קיצוניות, כדי שתועדף אפשרות שלישית – זו שנבחרה מראש על ידי המטכ"ל ושר הביטחון

מסודרים היא הנטייה המסורתית של הפוליטיקאים שלנו לסמוך על חושיהם הבריאים ועל כושר האילתור שלהם במקום על עבודת מטה מסודרת, אבל המערכת השלטונית היום היא גדולה ומסורבלת ואינה מסוגלת לאלתר היטב כבעבר. השרים עמוסים עבודה, ורוצים להיות מעורבים כמעט בכל החלטה קטנה בגדולה, ולכן אין לעורף הביטחון העצמי המאפיין את הפוליטיקאים שלנו על מה לסמוך.

מאחר שעדיין לא השתחררנו מהנטיה לסוגיות מופרות, נחלת ימי טרום המדינה – אין גם מי שיקום וימחה על כך שבעיות מורכבות וסבוכות אינן זוכות כלל לדיון רציני בממשלה או בוועדת שרים. צרה אחרת היא המבנה הפוליטי של המימשל בישראל, הנותן עודף משקל לשיקולים פוליטיים־מפלגתיים בהחלטות הנוגעות לטובת הציבור כולו.

כך היה בפרשת שכר הלימוד באוניברסיטאות, שהשרים הנוגעים בדבר שינו פעם אחר פעם את ריעיונותיהם כאשר נזכרו לפתע בכוחם האלקטוראלי של הסטודנטים.

כך גם בפרשת החיטה והשמיטה. השר שרון, האמון בדרך כלל, בניגוד לשרים אחרים, על עבודת מטה מסודרת, לא טרח לבחון את המשמעויות הדתיות והכלכליות של מכירת החיטה המקומית כאשר היתה לו ההזדמנות לקנות את רצונה הטוב של ש"ס ואת קולותיה בכנסת.

היעדר אליטה מקצועית בקרב הפקידות הממשלתית בעלת מסורת של שירות ציבורי („סיביל סרביס"), ומינויים פוליטיים למשרות ביצועיות בכירות, מעוות עוד יותר את תהליכי קבלת ההחלטות.

כשגורמים שונים במשרד המשטרה הזהירו את השר בר־לב מפני שיטות הניהול הלא מקובלות של גונדר רפי סוויסה בשירות בתי הסוהר – העדיף שר המשטרה להתעלם. לא מפני שלא ראה את הצרה המתקרבת. אלא משום שרפי סוויסה היה בעל עמדה במפלגתו של השר, והוא העדיף לתת לו גיבוי על פני בדיקה יסודית שהתחייבה מבחינה ציבורית.

לעיתים קרובות קורה, ששר מסויים נתון כחומר ביד היוצר בידי חבר מפלגתו, המשמש אצלו כמנכ"ל או ראש אגף, ואשר השר תלוי בו בהצבעות במרכז המפלגה.

■■■

חלק ניכר מבעיות אלה, המסכלות תהליכי קבלת החלטות תקינים, אינן יחודיות לישראל. מערכות השלטון הדמוקרטיות בעולם המערבי סובלות מהן בצורה זו או אחרת. וזו בדיוק הסיבה שבגללה כוללת כמעט כל מערכת שלטונית במערב גופי מטה ועבודת מטה ליד השרים וליד ראש הממשלה. אלה אמורים לנטרל בצורה חלקית לפחות את ההפרעות לתהליכי קבלת ההחלטות הנגרמים עקב מסורת שלטונית מיושנת, בעיות ועכבות פסיכולוגיות אצל הקברניטים, עודף משקל סגולי הניתן לשיקולים מפלגתיים, ונטיית הפוליטיקאים להעדיף את ההחלטות הנותנות פירות אלקטוראליים בטווח הקצר על פני פרוייקטים ותיכנון לטווח ארוך.

עבודת המטה אמורה לספק לשרים, ובעיקר לראש הממשלה:

א. את כל המידע הרלבנטי והעדכני כדי ליצור בסיס נתונים עצמאי לקבלת ההחלטות.

ב. לאפשר להם לבחור בין אופציות ואלטרנטיבות פעולה אמיתיות להחלטה המבוקשת. זאת תוך ויכוח אמיתי ופתוח על כל המעלות והמיגרעות של האופציות העומדות לבחירה.

ג. לתכנן את ביצוע האופציה שנבחרה, לפקח על הביצוע, ובעיקר לתאם בין משרדי הממשלה האמורים להוציא את ההחלטה לפועל.

ד. להצביע על קשיים המתעוררים תוך כדי ביצוע, ולהציע פתרונות אפשריים לבעיות שנתעוררו, או דרך חלופית במקום ההחלטה שנכשלה.

אפשר לומר כי בלי כל אלה קשה מאוד, במציאות המורכבת של שלהי המאה ה־20, לממשלה כלשהי לקבל החלטה רציונאלית. זו בדיוק הסיבה שבגללה החליט הקונגרס האמריקני אחרי מלחמת העולם השנייה להקים את המועצה לביטחון לאומי ליד נשיא ארה"ב. בחוק המועצה לביטחון לאומי, 1947, מחייב הקונגרס את הנשיא להתייעץ עם המועצה ועם אנשיה. ההחלטה הסופית נשארה, עם זאת, בידיו.

באנגליה פועל במשרד רוה"מ מנגנון מטה גדול, המספק את הרקע לדיוני ועדות השרים (רובן סודיות). בשנים קודמות היתה גם ועדה מיוחדת של מומחים ואישי ציבור, בראשות אישים כמו הלורד רוטשילד, שיעצה לראש הממשלה בנושאי חוץ וביטחון לאומי. מרגרט תאצ'ר פירקה ועדה זו לאחרונה.

הן בצרפת והן בגרמניה פועלים גופים במשרדי רוה"מ והנשיא, האמורים לשרת את תהליכי קבלת ההחלטות בנושאי הביטחון, החוץ והכלכלה.

■■■

פרופסור דרור, שבדק את תיפקודן של 30 מערכות שלטוניות ברחבי העולם מדגיש, עם זאת, כי עבודת מטה אינה ערובה להחלטות טובות. די אם נזכור את ההחלטות שקיבלה המועצה לביטחון לאומי בארה"ב על הפעולה הכושלת במפרץ החזירים בזמנו של הנשיא קנדי; את ההסתבכות בווייטנאם שלמועצה הנשיאותית לביטחון לאומי היה בה חלק מרכזי; ולאחרונה את פרשת הנשק לאיראן, שבה נטלו לעצמם אנשי המועצה לביטחון לאומי סמכויות ביצוע לא להם וסיבכו את הנשיא רייגן.

„אבל", אומר פרופסור דרור, „עבודת מטה מסודרת יכולה לצמצם את מספר השגיאות הגדולות שעושה המערכת השלטונית, ובעיקר את נזקן. וזה כשלעצמו הוא יתרון שלא יסולא בפז".

את עבודת המטה עבור ממשלת ישראל עושה היום מזכירות הממשלה עם צוות של חמישה אנשים. (הצוות המקביל במשרד רוה"מ הבריטי מונה מאות מומחים ופקידים, שחלקם מושאל ממשרדי הממשלה האחרים). כל יום חמישי מקבל כל

את עבודת המטה עבור ממשלת ישראל עושה היום מזכירות הממשלה, עם צוות של חמישה אנשים. הצוות המקביל במשרד ראש הממשלה הבריטי מונה מאות מומחים ופקידים

שר בממשלה מעטפה חומה ובה „חומר הממשלה": תזכירי רקע ופרוטוקולים של ישיבות קודמות על הנושאים העומדים להידון בישיבת הממשלה ביום ראשון הבא.

יחד עם „חומר הממשלה" מקבל כל שר רשימה של 8־7 נושאים האמורים לעלות לדיון. העלאת הנושאים נעשית ביוזמת ראש הממשלה או כל אחד מהשרים, כשמזכיר הממשלה מתאם ביניהם. מדי פעם נוקט המזכיר יוזמה, ומכנס נציגי כמה משרדים, כדי לגבש עמדה מוסכמת ופתרונות לבעייה העולה בממשלה, במטרה למנוע ויכוח עקר.

כך היה, למשל, כאשר עלתה לדיון בממשלה שאלת מימוש זכויותיהם של הדרוזים. הדיון המוקדם שערך מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין הביא להחלטה מהירה ושקולה, שפתרה את הבעייה.

אבל רובינשטיין ומזכירי הממשלה שקדמו לו עמוסי עבודה עד מעל לראשם. חרף השבחים שלהם זוכה עבודת מזכירות הממשלה מפי השרים, היא אינה יכולה להקיף את כל עבודת המטה הדרושה להם. כתוצאה מכך נוטים השרים לסמוך על השר המטפל ישירות בנושא, כל עוד אין לכך השלכות מפלגתיות העלולות לסכן את עורם הפוליטי.

„אני לא מבין בעניין הזה", אמר השבוע אחד משרי הממשלה אחרי הדיון על ה„לביא", שממנו יצא נבוך ומבולבל. „בסופו של דבר אכריע לפי העמדה שינקוט שר הביטחון. אני לא יכול ולא רוצה לקחת עלי אחריות".

■■■

לממשלת ישראל יש גם כמה גופי מטה בתחום הכלכלי. למשל: הרשות לתיכנון כלכלי, שלאחרונה הפכה ל„רשות לתיכנון לאומי" במשרד הכלכלה.

אולם עצם אופיו הפוליטי של המשרד שנועד לפתור בעייה קואליציונית, מנטרל מראש את משקלן הסגולי של המלצותיו ופעולותיו. גופי המטה במשרד האוצר ובמשרדים הכלכליים האחרים משרתים את השרים העומדים בראשם ואת האינטרסים שהם מייצגים, וכך נותר למעשה בנק ישראל גוף המטה העיקרי שיש לו בסיס נתונים עצמאי וטוב מזה של הממשלה, ולהמלצות נגידו יש תוקף חוקי ומשקל ציבורי גם יחד.

כך שבתחום קבלת ההחלטות הכלכליות יש לממשלה ולראש הממשלה מי שיעשה את העבודה, אם יתבקש. אבל בתחום הביטחון והחוץ – בהיעדר גוף מטה עצמאי שישרת אותה – מתנהלת הממשלה לעיתים קרובות כמו כסומא בארובה.

„לא רק שאין למדינת ישראל האמצעים הבסיסיים לניתוח ולתיכנון מדיניות בדרג העליון של קבלת ההחלטות, ולא רק שהיא כושלת ברמה היסודית של תיאום בין משרדי, אלא שבפיסגה אין לה למעשה שום תהליך מסודר ושיטתי של קבלת החלטות". זוהי מסקנתו העיקרית של מחקר מקיף שנושאו „קבלת החלטות בנושאי ביטחון לאומי – המקרה הישראלי".

המחקר, שנערך במשך שנתיים על ידי ד"ר יהודה בן מאיר (מראשי המפד"ל וסגן שר לשעבר במשרד החוץ), עבור המכון למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת תל־אביב, יוצא בימים אלה לאור.

האלוף (מיל.) שלמה גזית, ראש אמ"ן ומתאם הפעולות בשטחים לשעבר, טוען באותו מחקר כי רוב ההחלטות בנושא הביטחון הלאומי שנתקבלו בממשלת ישראל (בכל הזמנים) היו „לא אחראיות, מקריות, לא שקולות ולא מבוססות על בדיקה ועל

אלוף (מיל.) שלמה גזית טוען כי רוב ההחלטות בנושא הביטחון שנתקבלו בממשלות ישראל היו „לא אחראיות, מקריות, לא שקולות ולא מבוססות... היה זה רק מקרה שנתקבלו החלטות טובות ונכונות"

ניתוח של אלטרנטיבות... היה זה רק מקרה שנתקבלו החלטות טובות ונכונות".

מה שאירע לשלמה גזית עצמו, כשהיה ראש אגף מודיעין במטכ"ל, מדגים היטב את חומרת המצב. היה זה מייד אחרי מבצע ליטאני ב־1978. ומבצע שהחל כפעולה מוגבלת נגד מחבלים בכפרים הסמוכים לגבול הלבנוני, ו„התגלגל" לכיבוש כל דרום לבנון, מדרום לליטאני, בלי שממשלת ישראל או ועדת השרים לענייני ביטחון דנה והחליטה על כך באופן רציני.

כשנסתיים המבצע, והתברר שישראל נלחצת על ידי האמריקנים להתפנות, אך חוששת לעשות כן מבלי שיובטח כי המחבלים לא יחזרו – הגיע שלמה גזית לתוכנית פעולה מקורית.

כראש אמ"ן הוא הציע לרמטכ"ל מרדכי גור רעיון בדבר פריסת כוחות באיזור. הרמטכ"ל קיבל את הרעיון, וכך גם שר הביטחון עייזר ויצמן, אלא שביקש להציגו בפני שר החוץ משה דיין כדי לגייס את תמיכתו. בשבת בצהריים נפגשו השלושה בביתו של דיין, וסיכמו פה אחד שרעיונו של גזית הוא הדבר הנכון לעשותו, וכי יש להציגו בפני רוה"מ בגין.

במוצ"ש התייצבו עייזר וגזית בביתו של בגין בירושלים. גזית הציג את התוכנית, ובגין הוריד אותה מן הפרק בו במקום. „גזית ניסה עוד להתווכח ולשכנע", כותב ד"ר בן מאיר המפרסם את המקרה לראשונה, „אך כעבור חמש דקות נגמר העניין".

אין צורך לומר, שהתוכנית כלל לא הוצגה בפני ועדת השרים לענייני ביטחון או מליאת הממשלה.

קשה לקבוע היום מי צדק, בגין – או שמא גזית, מוטה, עייזר ודיין. המדהים בכל העניין הוא ההליך הפזיז, הלא־מסודר וחסר־שיקול־הדעת, שבו נתקבלה ההחלטה.

ואין זו הפעם הראשונה והאחרונה שכך קרה. תהליכי קבלת ההחלטות כמעט בכל הממשלות, למן ימי בן גוריון ועד היום, היו כאלה ואף גרועים יותר. ד"ר בן מאיר מביא שפע של דוגמאות להחלטות מרכזיות, אוויליות ולא סבירות. החלטות אלו נתקבלו בשליפה מן המותן, ללא בסיס נתונים מינימאלי, וללא בחינת אלטרנטיבות אמיתיות לדרך הפעולה שנבחרה – רק על סמך האינטואיציה של מקבליהן.

■■■

למעשה, אין זה מדוייק שאין לממשלה מי שיעשה עבודת מטה. עבודה בתחום הביטחון הלאומי והחוץ. אל הריק שנוצר בגלל היעדר גוף מטה אזרחי ועצמאי ליד ראש הממשלה והממשלה – נשאבו הצבא ומערכת הביטחון. צה"ל אמון על עבודת מטה מסודרת, ויש לו אגף מודיעין ואגף ארגון ותיכנון חזקים. גם המסורת מימי המחתרות העניקה לצה"ל עמדה בכירה בתהליכי קבלת ההחלטות במישור הלאומי.

וכך נהנה היום הצבא ממונופול כמעט מלא „על כל ההחלטות האסטרטגיות והטקטיות הקשורות בביטחון ישראל, כולל החלטות שיש להן השלכות מדיניות". כוח והשפעה דומים יש כמעט אך ורק למערכת הצבאית בבריה"מ.

מצב זה יוצר עיוותים העלולים להפוך למסוכנים. כך, למשל, ראש אגף המודיעין בצה"ל הוא האחראי על הערכת המצב הלאומית. צריך לזכור כי אדם זה כפוף לרמטכ"ל ולשר הביטחון ותלוי בהם בקידומו, ועל כן רק לעיתים נדירות יגיע לעמדה נוגדת לשלהם.

(המשך בעמוד 18)

איור: הייקי אדלמן

קורס מנהלי יצוא (Export Manager)
בבית הספר לניהול היצוא וסחר בינלאומי
הקריירה בינלאומית

העתיד שלך... ושל המדינה
התעשייה הישראלית משוועת לאנשי מקצוע בתחום היצוא. היצוא הוא העתיד של המדינה... וגם יכול להיות העתיד שלך. בית הספר לניהול היצוא וסחר בינלאומי הוקם כדי לענות על הצורך הקיים בשוק לאנשי מקצוע ברמה גבוהה.
לא מדובר על עוד "סרטא", "קורס" או "השתלמות" אלא על לימודים מקיפים, יסודיים, מורכבים - שבסופם יכול הבוגר לתרום להרחבת היצוא במפעל בו יועסק ואף לבנות קריירה בינלאומית ומסיפוק רב.
תכנית לימודים בינלאומית ברשת חינוך ותיקה
רשת אורט, רשת החינוך המובילה בישראל, הקימה את בית הספר על פי המודל של מוסדות דומים בחו"ל ובאנגליה שזכו להצלחה רבה.
בין נושאי הלימוד: אמנות המכירה, איסוף לקוחות, ניהול פיננסי, שיווק, מיסוי ועקרונות מכירה, הקמת מערך שיווק ויצור בחו"ל, חקר שווקים, מאגרי מידע עסקי, תובלה ודוקומנטציה, ואנגלית מסחרית.
בין המרצים אנשי השטח, מנהלי מפעלים ומנהלי יצוא.
בבית הספר מופעלים שיטות, עזרים ואמצעי לימוד מתקדמים, מחשבים וספריה מקצועית.
מסלול ערב בירושלים (מחזור ג')
בנובמבר '87 יחלו לימודי מסלול ערב במכללת אורט שבגבעת רם. הלימודים ימשכו כשנתיים ויתקיימו יומיים בשבוע, 4 שעות לימודים בכל ערב.
מסלול יום בתל אביב (מחזור ד')
בנובמבר '87 יחלו לימודי מסלול יום, בבה"ס אורט יד אליהו. הלימודים יתקיימו 5 ימים בשבוע, 6 שעות לימוד ביום וימשכו שנה.
איך מתקבלים ללימודים?
הלימודים מיועדים לאקדמאים, אך במקרים חריגים יתקבלו גם בעלי תעודת בגרות מלאה. יערכו מבחנים פסיכוטכניים ומבחני כניסה באנגלית.
למצטיינים תוענק מלגה במוסד אוניברסיטאי בארה"ב העוסק בתחום השיווק הבינלאומי.
מספר המקומות מוגבל – הרשם עכשיו!
לקבלת עלון ותכנית לימודים נא להתקשר בימים א'-ה' לטלפונים:
בתל אביב: 03-302035,300917 בין השעות 08:00 עד 14:00,
או ל: 03-233231,234507 בין השעות 08:30 עד 18:30.
בירושלים: 02-221979,223033 בין השעות 08:00-14:00.
או לפנות בכתב אל: ביה"ס לניהול היצוא וסחר בינלאומי, אורט המערכת ללימודי מבוגרים, רח' בת ציון 10, יד אליהו, תל אביב 67227
המסיימים את הקורס יוסמכו כמנהלי יצוא.
אורט
המערכת ללימודי מבוגרים

אוי לעיניים

מאת עמוס נבו

תיק הג'יימס-בונד של הרב ישראל ניאזוף, מיליונר תושב לונדון, מלא בפירסומי תועבה מישראל • לראש-הממשלה הוא שולח מתוכם דיווחים על מישגלים חיים, את שר החינוך הוא מזהיר מתכשירי-מין • ניאזוף הכריז מלחמה על הגועל-נפש: חנויות מין, סרטים כחולים ופירסומים • בקרוב נשמע עליו בבג"ץ

אחת לחודש-חודשיים, לוקח ישראל ניאזוף חבילה גדולה של דברי תועבה, וטס לישראל. חצי קילו שולח לשמיר, חצי קילו לנשיא, חצי קילו לחריש. מעטפות חומות ארוכות, מעוטרות בכתובת „השלום והברכה מלונדון".

„כל רעיון פעולתם של אביזרי-מין ברובם הגדול", הוא כותב לשמיר, „הוא תהליך לזיווג בין איש לאשה, שלא יצטרכו זה לזה, אלא מכשירים אלה יספקו את תאוותם המינית ואוננות של שני הצדדים".

„מכשירים אלה", הוא מסביר לשר החינוך, יצחק נבון, „גורמים להפחתת הילודה, בו בזמן שמדינת ישראל זקוקה להגדלת תושביה. וכשם שראשי מדינת-ישראל לוחמים נגד הירידה של תושבים מהארץ, למה לא תלחם לסגירתם המיידית של חנויות 'ארוס', שכל תכליתם והשפעתם ותוצאותיהם הקטנת הילודה, והכחדת אלפים רבים של נולדים"?

רחמנא ליצלן

ניאזוף מצרף קטלוגים: „ויברטור: 90 שקלים; בובת אהבה: 115 שקלים; לדתיים ולמסורתיים ייעוץ אישי חינם".

„עיתון אחר", הוא אומר, „'בול', מראה כל שבוע מעשי כיעור וניאוף, רחמנא-ליצלן: נשים עם גברים, גברים עם נשים, נשים עם חיות. אוי לעיניים שכך רואות. ונשים עומדות על הבמה, עירומות כביום היוולדן. לא שמעת? עושות תחרות".

„וכבר התבשרנו בירחון 'בול'", הוא מדווח לראש-הממשלה, „שמחודש ספטמבר 1986 יופיעו שחקנים ושחקניות בקאונטרי קלאב עם מופע של מישגלים חיים לעיני צופים, ומארגני ההופעות מודיעים בשמחה, בתוף ובכינור, לקהל הישראלי, שהם לא יצטרכו יותר לנדוד למדינות נורווגיה או אחרות ולחזות במישגל חי. יראו לו את התענוג המשפיל הזה בצורה יותר מורחבת ומשוכללת מאשר הגויים, לצערנו ולבושתנו".

„אוי, לאן הגענו", אומר ישראל ניאזוף. „הפריצות פשתה בעם, ואין פוצה פה ומצפצף". הוא בא להציל את העם, לפני שיהיה מאוחר: הוא יסגור את „בול" ואת חנויות המין, ויבער את כל הסרטים הכחולים, ובא לציון גואל.

לדבריו, המשטרה, היועץ המשפטי לממשלה ומשרד הפנים, לא עושים דבר להדביר את הנגע. עד לבג"ץ הגיע, שם תתברר עתירתו בקרוב. הגופים הממשלתיים יתבקשו להשיב.

איש עקשן. עושה מצווה, הוא אומר. „העם אדיש. אני רוצה לעורר אותו". הוא נושא עמו תיק ג'יימס-בונד אדום מלא דברי זימה. הוא אורח קבוע בכנסת, מתדפק על דלתות השרים. כבר היה אצל קצב, דיבר עם קורפו („קורפו נישק אותי. אמר לי: אתה עושה מעשה גדול"), ישב עם היועץ חריש, נפגש עם קציני משטרה.

הכל התחיל אצלו פעם, בלונדון, שם הוא מתגורר, כשהגיעו לביתו עיתוני הערב של ישראל. יום אחד, הוא מספר, גילה בעיתונים תמונות תועבה נוראיות, פירסומי חנויות של אביזרי מין. „לא ידעתי שזה קיים. כל-כך הזדעזעתי. החלטתי לשים לדבר סוף".

מאז הוא מלקט בשקדנות פירסומי תועבה מתוך העיתונים. עם הזמן, גייס לעזרתו בישראל סוכנות לקטעי עיתונות. את הקטעים הוא שולח אל אנשי ציבור בארץ מלונדון. משם, הוא אומר, תבוא הישועה.

איזו אשה!

יהודי נמוך, ניאזוף. גבות עבות, 'ח' גרונית, כיפת זמש שחורה. יוסי שריד, הוא אומר, לא אוהב אותו. „מצידי שכל הבחורות תלכנה ערומות", אמר לו שריד, לדבריו.

הוא יליד בוכרה, בן 52, מוסמך לרבנות. גדל בשכונת שפירא בתל-אביב, למד בישיבת „הישוב החדש", משם המשיך לישיבות סלובודקה ופוניבז'. כל ימיו, הוא אומר, לחם את מלחמות הספרדים. היה הולך למעברות, מוציא משם את יוצאי המזרח, ומכניסם לבתי-ספר דתיים. ב-1958 היה ממקימי ישיבת „קול יעקב" בתל-אביב.

יום אחד נסע לחו"ל לגייס כספים. הכיר באנגליה את פאמלה ונישא לה. בגלל בריאותה, לדבריו, לא יכול היה לעלות ארצה. הוא השתקע בסטנפורד-היל, והפך לסוחר תכשיטים. עכשיו הוא בעסקי נדל"ן.

איש עשיר, ניאזוף. שמונה ילדים, בית גדול, שלוש קומות. בקומה התחתונה בית-כנסת ובית-מדרש. כמה עשרות בני עדות המזרח התקבצו סביבו. קהילת „אור החיים", הוא קורא להם. הוא גם פעיל בעדה הבוכרית בלונדון. „אני עסקן ממולח", הוא אומר.

דווקא אשה, מרי וויטהאוס, נתנה לו את הדחיפה להילחם בפורנוגרפיה. „איזו אשה", הוא מתפעל. וויטהאוס הקימה בבריטניה וועד למלחמה נגד הפורנוגרפיה. 35 אלף חברים הצטרפו. הוועד הצליח להביא להחמרת החוקים נגד פירסומי המין.

ניאזוף: „כל-כך רציתי להיות כמוה. פניתי אליה, סיפרה לי איך היא עובדת, שלחה לי חומר. העסק התחיל להתגלגל". הוא מתקנא בוויטהאוס. „לא בזויה כמוני", הוא אומר; „איזה כבוד נותנים לה. לא זורקים אותה. אפילו כסא מיוחד שמו לה בין הקהל בפרלמנט. משכנעת חברי פרלמנט, מפיצה חומר, מסבירה, מתווכחת, הכל בשקט".

צחקו ממנו כשהציע להקים לובי בכנסת. ניאזוף הבין מהר מאוד שלא משם תבוא הישועה. הקים את „תנפ"ת", התנועה נגד פירסומי תועבה. עשרות, הוא טוען, נענו לקריאתו: גברים, נשים, גם חילוניים. ח"כ מיכאל איתן, לדבריו, הביע תמיכה. גם חיים קאופמן, גם גלנר-חעסה, גם אבנר שאקי. ניאזוף: „אפילו צ'רלי ביטון הסכים להצטרף".

ל„תנפ"ת" יש תיבת-דואר בתל-אביב, מספר טלפון בפתח-תקווה, כמה עורכי-דין, נייר מכתבים. ניאזוף יושב בלונדון, מחלק הוראות.

ישראל ניאזוף: להפוך את חנויות הפורנו לחנויות דגים (תצלום: שחר מלמד)

„מה, אין לי זכות לשבת שם ולהלחם את מלחמתכם? הרי אני ישראלי לכל דבר. יש לי אזרחות ישראלית, הילדים שלי לומדים כאן, כמה פעמים בשנה אני בא לארץ. או למה אין לי זכות? היהדות בארץ והיהדות בחו"ל היא אחת. יום יבוא ואעלה ארצה. אני לא יושב שם בשמחה גדולה".

אני כמו רופא

„לפעמים אני נתקף בחילה", הוא אומר, „כל-כך הרבה מין". בתחילה נרתע מהתמונות. הוא „חרק שיניים" ולמד. ניאזוף: „אני כמו רופא שמתמסר לחולה".

לא, מעולם לא עלו בו הרהורי עבירה, הוא אומר. מימיו לא ראה סרט כחול, לחנות מין מאוד לא נכנס מעודו. לא הלך למועדון לילה. כן, הוא יודע מה קורה שם: „אני משוחח עם נהגי מוניות, והם מספרים לי". צריך לרחם עליו. ומה עם היצר? „איפה, במצב כזה של מלחמה אין זמן להרהר".

האשה מעודדת. הילדים יוצאים כשמדברים על מין. לא, הם מעולם לא ראו את הצילומים: ניאזוף מסתיר אותם עמוק במגירה. אין לו טלוויזיה בבית, לסרטים והצגות אינו הולך. „אנחנו לפני שעת האפס", הוא אומר. „שואה מתרגשת עלינו, ואיננו מרגישים".

„בחיפה יורדים בני 12 למקלט ומקיימים יחסי-מין בהשפעת סרטים כחולים שראו בטלוויזיה בכבלים או בסרטי וידאו; חנויות מוכרות משחקי מחשב פורנוגרפיים לילדים; בתי-קולנוע מציגים מין לכל-דיכפין; עיתוני תועבה בדוכנים; מדורי הכרויות. [illegible] המדורים האלה? זו הצעה לזנות במסווה של מסוים או [illegible] נערות ליווי".

„וחנויות המין – ראית איזו פריחה? איזו פירסומת! [illegible] עירום, עירום, עירום. תחרות עירום בין נשים, עירום בתיאטרון.

„התברר של-55 אחוזים מהצופים זה מזיק. הצפייה בהם [illegible] את הנטייה לרצח ולאונס. 900 ילדים בישראל נופלים [illegible] קורבן לאלימות מינית. בני-נוער לא מעטים מעורבים בעבירות [illegible] ממה זה נובע? מהפירסומת המגרה, מהסרטים האלה.

„ואתה חושב שיש איזו תועלת באביזרי המין? זה לא מוסיף [illegible] חיי הנישואין במדינה ידרדרו, מספרם של הילדים שנולדים [illegible] לנישואין יגדל. אנחנו בין המדינות הראשונות בעולם במספר [illegible] שנולדים מחוץ לנישואין. הכל בגלל זה".

כשהכנסת דנה בביטול הצנזורה על מחזות, ישב [illegible] הטרנזיסטור על שולחנו. כשהודיעו בקול ישראל על [illegible] טלפון בהול לשר החינוך. אחר-כך דיבר עם וירשובסקי. [illegible] אומר ניאזוף, שאם יתמוך בביטול הצנזורה, יפגע [illegible] בריה"מ. איך, שאל וירשובסקי. „הם חיים בלי פורנוגרפיה", [illegible] ניאזוף, „יגיעו לפה – יזדעזעו". ניאזוף: „מה ענה? [illegible] מסכנים. כבר סבלו מספיק".

הוא לא מבין מדוע לאף אחד לא איכפת. „תראה", הוא [illegible] „מדינות בעולם נלחמות בפורנוגרפיה ומדבירות את הנגע, [illegible] זה מתגבר".

60 טון פורנוגרפיה

„מה קרה בלונדון? בעקבות וויטהאוס, תאצ'ר כללה את [illegible] במצע הבחירות שלה. סר וינסטון צ'רצ'יל הנכד הביא לפרלמנט [illegible] לתקן את חוק פרסומי התועבה, כך שיגן על קטינים. [illegible] ועיני זלגו דמעות, כששמעתי איך גויים מדברים על תועבה [illegible] כמו ח"כים דתיים. כל הכבוד.

„מאז שוויטהאוס התחילה, חנויות הפורנו ברובע 'סוהו' [illegible] חנויות דגים. בנובמבר האחרון, הסקוטלנד-יארד פשט על חנויות [illegible] והחרים בלילה אחד 60 טון חומר פורנוגרפי.

„בצרפת הורה שר הפנים לסגור 12 עיתונים שמתמחים [illegible] עירום, ואפילו ערך תערוכה של צילומי עירום ואביזרי מין.

„בארה"ב מונתה ועדה ממשלתית לבדיקת הנושא, שסיכמה את מימצאיה בשני כרכים בני אלפיים עמודים. היא הגיעה למסקנה שפורנוגרפיה גורמת לאלימות מינית והמליצה להקים קבוצות אזרחיות, שיעזרו למנוע את הפצתה".

ניאזוף לא ירפה. הוא כבר השקיע במלחמה 50 אלף דולר, לדבריו.

„לאחרונה נודע לעותרים", הוא כותב בעתירתו לבג"ץ, „כי לניצב יגאל מרלוס, העומד בראש אגף החקירות במשטרת ישראל, קשר משפחתי עם עורך עיתון 'בול', וכי יש חשש, שעקב הקירבה המשפחתית לא פועלים אנשי המשטרה הסרים למרותו בהתאם להוראות החוק, ואינם ממהרים לפתוח בחקירה בחשדות לעבירות פליליות כנגד עורך עיתון 'בול' והאנשים העוסקים בהדפסתו והפצתו של העיתון".

מרבית האוכלוסיה, סבור ניאזוף, איתו. הוא חשב להביא לכאן את וויטהאוס, אבל החליט שבעצם לא: „ניתן ליהודים להשתכנע לבד", הוא אומר, ונעלם עם הג'יימס בונד האדום שלו, עד לחודש הבא.

חץ מסילבי קשת

החיים בזבל

מי שסבל משביתת „אגד" המונופוליס-טי, היו הפראיירים שאין להם מכוניות פרטיות. מי שסבל מסגירת הטלוויזיה, היו הזקנים הגלמודים, שזהו הדבר היחיד שמדבר אתם.

מי שברח, בתל-אביב, מן הבית לבילויים, בוסס בערימות הזבל. מי שנשאר בבית ואין לו מזגן, סבל מריח הזבל, מן הזבובים, מהפחדים מפני עכברושים וג'וקים.

מי שברחוב שלו חופרת חברת החשמל תעלות, סבל, פרט לרעש ולאבק, גם מפגיעות בצינורות המים. ואם רצה לצאת – היה פתח ביתו חסום לגמרי במכוניות, שבגלל התעלה ממול, לא נמצא להן מקום. וגם מפחי הזבל.

עוד נבלה

מרוב התרחשויות כאלה, כבר מאבדת המלה פוגרום את משמעותה. הנבלה של השבוע, היתה ברמת-עמידר, רמת-גן, אצרי שחוליגנים פרצו לדירה בה התגוררו ערבים, היכו אותם בברוטליות, וזרקו אותם מהחלון. למחרת אף שרפו את דירתם, ובהזדמנות חגיגית זו, גם את דירתה של אשה שלטענת השכנים, מתרועעת עם ערבים.

רוני מילוא: חימר על סוס אפור (תצלום: זום 77)

המשטרה התעקשה כי זהו סתם, סיכסוך שכנים.

מאיר כהנא כבר היה בשטח, וכמה תושבי השכונה נשמעו אומרים: מה זה פתו אחד בשם איברהים, קורא לעצמו אברהם. עד עכשיו לא השתתפתי בדברים כאלה. מעכשיו, אני אתחיל.

עד לכתיבת שורות אלה, לא נשמע כל גינוי מראש העיר, אורי עמית. אך מה נלין עליו, אם שתקו מנהיגי שתי המפלגות הגדולות?

או קיסר – או לא כלום

סיסמה זו מייחסים לצ'זארה (קיסר) בורג'יה, וגם, בווריאציה קלה, לקיסר קליגולה.

אפשר גם ליישם אותה למזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, שהתעלה אפילו על שרי הליכוד ביחסו ל„שביתת השיוויון" של האזרחים הערבים.

הוא ניצח, בוועדה המרכזת, על ההחלטה המבישה שלא לתת הגנה מקצועית לחברי ההסתדרות, הערבים ביום השביתה. בטענה המוזרה כי השביתה היא פוליטית לאומנית.

מדי פעם, דואג מישהו להדליף לתקשורת, כי קיסר הוא בהחלט מהחומר שממנו נוצקים ראשי ממשלה. ובתור שכזה, הרי אסור לו, חלילה להיראות כלתי-פופולרי.

זה אומר, להיות אורח רשמי של מועצת קריית-ארבע וללחוץ את ידו של נציג כ"ך. לתמוך בהחלטה הנבזית של הממשלה לשכר לימוד שונה בין סטודנטים יהודים וערבים. לסרב לקיים ישיבה של הוועדה המרכזת בנצרת.

זה אותו קיסר שאף השבוע, איים להשבית את כל המשק. מה שמותר ליהודי, אסור לערבי. זה גם אותו קיסר התומך הנלהב של פרוייקט ה„לביא".

כל מעשה טוב – ייענש

אם כבר עושה פעם רוני מילוא משהו שאפשר לברכו עליו, הוא נענש.

הוא ציווה לבטל את הסימון המלוכלך של ילדי ברזיל, ומנכ"ל משרד הפנים, אריה דרעי, קיבל את התמיכה של שמיר, וגרם לכך שמילוא התפטר מתפקיד סגן-שר הממונה על משרד הפנים.

הוא נענש גם על המעשה הטוב שלו, כאשר הימר, עוד בימי בגין, על הסוס האפור הזה, יצחק שמיר. וזה, שעמד בפני הברירה או רוני או ש"ס – לא היסס במי לתמוך.

נפלאות דרכי יצחק

נפלאות דרכי החשיבה האנליטית של יצחק רבין. בכינוס מחוז תל-אביב של מפלגת העבודה, התגולל על המדיניות החברתית-כלכלית של המפלגה. בכל הקשור בה, אמר, המערך מדבר ופועל כמו הליכוד.

בוקר טוב, אליהו. עד כמה שלא נתאמץ, קשה להיזכר שאי פעם נדרש רבין למדיניות החברתית של מפלגתו.

הוא היה עסוק בלהיות „לאומי". אומנם נמנע בהצבעה בממשלה על התוכנית הכלכלית, אך היה זה בגלל תקציב הבטחון שקצצו לו.

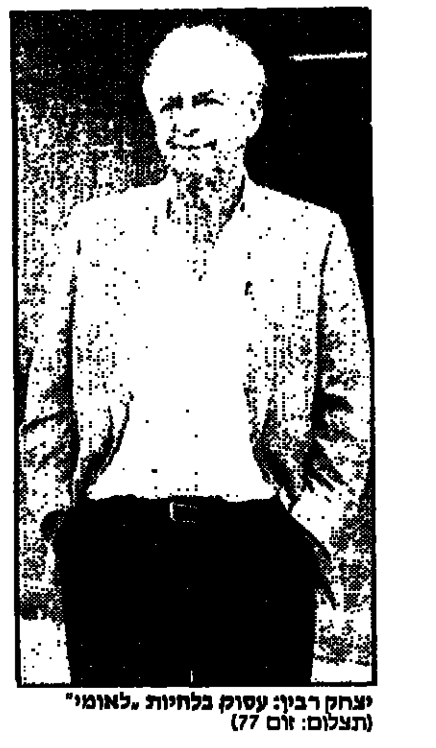

יצחק רבין: עסוק בלהיות „לאומי" (תצלום: זום 77)

בעת ובעונה אחת, הוא בא בטענות להסתדרות שדורשת כל הזמן תנו, תנו. האין פה סתירה פנימית?

השבוע זיכה אותנו בעוד שתי קביעות: אלי גבע לא יוחזר לשירות מילואים. שיתנצל קודם.

ו„אני לא מוכן יותר לעצומות מחיילי מילואים". בהתכוונו לעצומה שנשלחה אליו חיילי המילואים ששירתו בחברון.

האם יש חוק האוסר על אנשי מילואים, עם סיום תפקידם, לדווח על זוועות שנתקלו בהן במשך שירותם? ואיך זה מתיישב עם הקביעה כי צה"ל הוא צבא העם? הם אינם מגלים בכך סוד בטחוני. אין זה עניין פוליטי, כי אם אנושי. לפני תקנה שרירותית זו, לא יכול היה, בשעתו, מוטי אשכנזי, להפגין אחרי מלחמת יום הכיפורים.

ספק אם הוראה משונה זו תעמוד בבג"ץ.

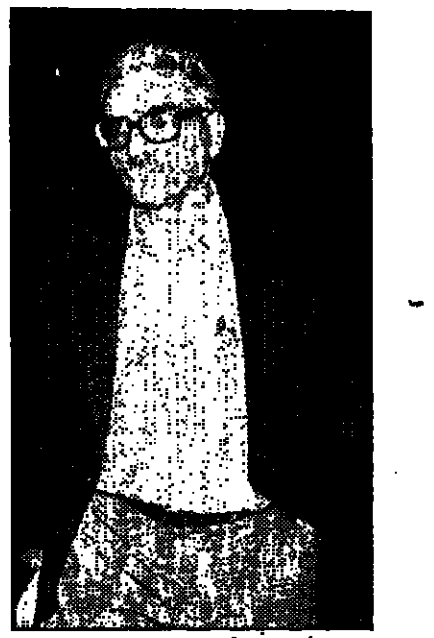

ישראל קיסר: לא נתן הגנה מקצועית

הקלות הבלתי-נסבל של העונש

רחמנים בני רחמנים, השופטים שולמית ולנשטיין, יעקב קדמי ועדנה שצקי, שדנו את אורי דורון לשנתיים מאסר בפועל ושנתיים על-תנאי, באשמת אונס אכזרי.

הם השתכנעו מדברי סניגורו, כי „הוא לא עמד בפיתוי" וכי שמע מחבריו כי הטרמפיסטית שאנס, „נותנת".

לא מכבר נידון אדם לשמונה שנות מאסר על שסטר לשופט. מיצאו את ההבדלים.

פסוקו

בשמע השבוע ברדיו, מפי ח"כ יוסי שריד: „שמעון, עשה טובה לחברים, תתחיל שוב לעשן!"

הוא, אגב, איננו היחיד שמייחס את עצבנותו של פרס, להפסקת העישון.

העם הכבוש השני

יש שני עמים כבושים בארץ הזאת: הערבים והזקנים התשושים.

אם לא יהיה שינוי של הרגע האחרון, יפונו ביום ראשון כ-2000 זקנים מבתי החולים הגריאטריים הפרטיים.

אומנם שרת הבריאות, שושנה ארבלי-אלמוזלינו, מבטיחה כי המינוי יהיה מסודר, והזקנים האומללים יועברו למחלקות בבתי החולים.

כן, אבל לכמה זמן? ומה אחר כך? הרי כולם טוענים שהזקנים סותמים את המחלקות.

האנשים השכוחים האלה אינם תופסים ולא מעניין אותם הוויכוח בין משרד הבריאות והאוצר לבין בתי החולים הגריאטריים הפרטיים. הם בני ערובה.

המדינה המעוותת הזאת, בכל שנות קיומה, לא בנתה אפילו בית חולים סיעודי אחד. שרת הבריאות, האחראית על החולים הגריאטריים, שבה עתה עם ארבעה מיליון שקלים ממסע התרמות בקנדה לטובת בית החולים „רוטשילד". לא בראש שלה להתרים למוסד סיעודי.

השבוע בכנסת, קראה לבתי החולים הפרטיים לא להשליך זקנים לרחוב. בעת-ובעונה אחת, הצהירה: „אני יכולה לציין חד-משמעית, כי מדינת ישראל לא נערכה, והיא איננה ערוכה עדיין לטפל בבעיות הקשישים... זה ייקח עוד שנים".

מה, לעזאזל, היא מתכוננת לעשות בעניין?

קשה להשתחרר מן ההרגשה שאולי, בתת-מודע, מקווים רבים שיימצא מין פתרון-סופי ערטילאי לבעיית הזקנים, שימותו מהר. כולם ירוויחו מזה. הם לא יממשו את הביטוח הלאומי שלהם. את קרנות הפנסיה. פרט למקבלי ההחלטות, כמובן. להם יימצא סידור.

הצעירים יורדים, הזקנים נמקים. בושה של מדינה.

בעניין בושות, הגברת אלמוזלינו, היא אספנית כפייתית של בובות מכל המדינות והלאומים. אולי ישלח לה מישהו בובה של זקן בניוולו שיהיה לה מול העיניים, וידיר שינה מעפעפיה.

שושנה ארבלי אלמוזלינו: „זה ייקח עוד שנים" (תצלום: שאול גולן)

לא למות כגיבורים

מאת
איתן ליבני

ברגע של מצוקה, בימי הסזון – מספר איתן ליבני, מי שהיה קצין המבצעים של אצ"ל – הציע לי בגין לכבוש אזור בירושלים העתיקה וליפול שם „עד האחרון שבנו, כחיילים" ● ליבני סירב פקודה ● בסיפרו החדש, „המעמד", הוא חושף לראשונה פרטים על מפגש בגין־שמיר במחתרת, על תוכנית האצ"ל לחטיפת משה שרת, ועל שיחותיו עם דב גרונר ז"ל בתא הגרדום

„המעמד" היה כינויו של האצ"ל בפי חבריו. ברור, לכן, מדוע הכתיר קצין המבצעים הראשי של האצ"ל, איתן ליבני, את סיפרו בשם „המעמד – מבצעים ומחתרת". כ־60 המבצעים המתוארים בספר, כמה מהם נועזים ביותר, נעשו בתכנונו ובאחריותו של ליבני, תוך סיכון רב. בחלקם נטל ליבני חלק כמפקד ישיר ובאחרים כמשתתף מן המניין.
המחבר השתדל לרכז את שמות המשתתפים בכל אחד מהמבצעים, ובכך להנציח אותם. בין השמות ניתן למצוא גם כאלה, שהפכו, לימים, לשמות מפורסמים, כמו יעקב מרידור, שמואל תמיר, פרופ' דוד דנון, מרדכי ציפורי, ישראל בן־אמיתי, יחיאל קדישאי, עמיחי פאגלין, אליהו לנקין, פרופ' יהודה לפידות, יוסף קרמרמן, פתחיה שמיר ואחרים.
ליבני, תושב צעיר בתל־אביב הקטנה, מצא את דרכו לשורות האצ"ל במחאה על מדיניות ההבלגה נגד התגרות הכנופיות הערביות, והשתלב בהנהגתו בתקופה הגורלית של חילופי משמרות, כאשר מנחם בגין מונה לעמוד בראשו. ליבני ליווה את בגין בליבון השיקולים להכרזת המרד.
לאחר שנלכד באחד המבצעים, הועבר ליבני לכלא עכו, שם פיקד על פריצת המבצר. לאחר שנמלט, יצא לשליחות באירופה וגם שם השתתף במבצעים. עם הקמת צה"ל, היה הראשון בין יוצאי אצ"ל שהיה למג"ד. לימים שימש בתפקידים בכירים בהנהגת תנועת החרות והיה חבר בשלוש כנסות.
לצורך כתיבת הספר, בדק ליבני מסמכים וריאיין חברים לנשק. הספר יצא־לאור השבוע בהוצאת „עידנים", במסגרת ספרי „ידיעות אחרונות". להלן קטעים מתוכו.

„החלק האדום"

באצ"ל, תחת פיקודו של יעקב מרידור, פעל גדוד, שכונה „החלק האדום". הוא היה מחולק לשניים: „החלק הלבן" – שתפקידו היה לפעול נגד השלטון הבריטי בארץ ואנשיו התמחו בשימוש בנשק קל ובחבלה ביחידות קטנות, ו„החלק השחור" – שאמור היה לפעול בתוככי האוכלוסיה הערבית (ובשעת הצורך גם במדינות ערביות שכנות), במקרה של נסיון לפרוע ביישוב היהודי או להתערב במאבק עם הבריטים.

אני עמדתי כראש „החלק השחור", שהיה מורכב מצעירים יוצאי עדות המזרח, שהלשון הערבית היתה שגורה בפיהם, והם הכירו היטב את אורח החיים הערבי.

„החלק האדום" היה מחתרת בתוך מחתרת. נימנו עליו גם רבים שהצטרפו אלינו מתוך שורות ה„הגנה", ובזכות סגולותיהם האישיות הפכו מיד ללוחמים ממדרגה ראשונה. ככלל, את מפת ההצטרפות לאצ"ל אפשר לשרטט על־פי שכונות, פרברים ועדות.

עם מינויו של מנחם בגין כמפקד האצ"ל, נערכה ריאורגניזציה במבנה הארגון. „החלק הלבן" הפך להיות חיל קרבי ו„החלק השחור" – יחידות מחץ. במרוצת הזמן התלכדו שני ה„חלקים" לגוף אחד ואני הייתי מפקד כל הפעולות וממונה עליהן במישרין.

■

„הזקן"

רוב אנשי החלק הלוחם באצ"ל היו רווקים ורווקות בגילי 18־25. בעת מאסרי הייתי בן 26 וחצי, וחלק מן החברים כבר הכירו עלי כבעל זקן. אך התואר „זקן" היה שמור לבגין לבדו, שהיה כ־1944 בן 32. כיוון שרק מעטים זכו לראותו פנים אל פנים, נהגו לכנותו „הזקן", כינוי שקיבל בחיבה. זכור לי שאמרתי פעם לבגין, כי אני מרגיש כזקן בן 70 מגודל האחריות המוטלת עלי. יכולתי רק לשער איך הרגיש הוא.

■

חטיפה

סר הרולד מק־מייכל הנציב העליון הבריטי בראשית שנות ה־40, היה אחראי למימוש המדיניות הקשוחה של הספר הלבן. יעקב מרידור הציע, שכדי להבהיר לדעת־הקהל העולמית את התוצאות האיומות של נעילת שערי הארץ, יש לשבות את הנציב ולהחזיקו כבן־ערובה. תמורת חיי הנציב, הציע מרידור לתבוע מממשלת בריטניה את פתיחתם המיידית של שערי הארץ.

חיים כהן־כנות, נוטר במשמר הנציב העליון, שהיה ממפקדי „החלק האדום", הכניס אותי כמבקר סקרן לביתו של הנציב. הגעתי לחדר השינה של מק־מייכל. התוכנית היתה להכניסו לתוך ארגז גדול ולהעמיסו על מכונית משא. לרשותנו עמד מחבוא מן המוכן – בונקר בטון מוסווה היטב.

ברגע האחרון בוטלה הפעולה. לד"ר בנימין לובוצקי (אליאב), ממנהיגי הרוויזיוניסטים, נודע על התוכנית והוא מיהר לשכנע את שמואל תמיר ואת מפקד המחוז להתנגד לה. מרידור אמר שניסה לשכנע את המהססים אך הדבר לא עלה בידו.

■

בארבע עיניים

כשלושה חודשים לפני ההתנקשות בלורד מוין חחלו המגעים – קראנו להם „כוונות טובות" – עם נציגי לח"י. הפגישה הראשונה בין מנחם בגין ויצחק יזרניצקי־שמיר נערכה בארבע עיניים, בסוף אוגוסט 1944, בדירה קטנה ברחוב ז'בוטינסקי בבני־ברק, שבה התגורר איש האצ"ל יוסל'ה שוורץ. אנשי לח"י עמדו על כך, שהמיפגשים ייערכו בבני־ברק ובסביבתה הקרובה, שם הרגישו בטוחים יותר.

מחשש מארבים ומחסומי דרכים, החלטנו להגיע למקום דרך הירקון, בסירת משוטים. שכרנו סירה והפלגנו, כמו חבורה היוצאת לשייט לילי.

כשנכנסנו לדירה קיבל את פנינו אדם נמוך קומה, בעל מצח רחב וזקן עצום וגולש. למראה פניו של יצחק יזרניצקי לא יכולנו שלא להעלות חיוך על שפתינו: גם בגין נראה כאדם דתי טיפוסי, אבל זקנו שלו היה קצר ואילו ל„מיכאל" (כינויו המחתרתי של שמיר) היה זקן שופע בנוסח הרצליאני.

על שיחת השניים, שנערכה בארבע עיניים, דיווח לי בגין מאוחר יותר. נקודת המוצא היתה: „שנינו עושים אותו מעשה נגד הבריטים, כל אחד בדרכו שלו, ומסתבר שלפעמים אנחנו מפריעים זה לזה". שמיר טען שהוא נלחם נגד האימפריה הבריטית בעולם כולו, ובגין הרגיש שמלחמתנו היא רק נגד השלטון הבריטי בארץ.

„אין לנו שום עניין, והדבר גם לא בכוחנו, להילחם באימפריה הבריטית ולהחיש את תיסולה", אמר בגין. הוא הציע למיכאל לאמץ את שיטת המלחמה של אצ"ל, כלומר לערוך פעולות מחץ נועזות ומכאיבות בתוך לוע הארי הבריטי בכל מקום שרק ניתן.

לח"י אכן הפתיע, אחרי זמן, בהתנקשות בחיי לורד מוין בקהיר.

■

„לא נשפוך דם"

הסזון (כפי שכונתה החלטת המוסדות הלאומיים להסגיר את אנשי אצ"ל לבריטים) הנחית על הארגון מכות קשות ומכאיבות. בגין היה נחרץ בעמדתו שאין להגיב ואין לפתוח בפעולות תגמול נגד ה„הגנה". זו היתה החלטה קשה ביותר, שעוררה לא מעט התנגדות ומורת־רוח.

עלה בדעתי רעיון, שאם נחטוף כמה מן האחראים על הסזון יביא הדבר להרהור שני אצל בן־גוריון וחבריו לדיעה. העליתי בפני בגין את ההצעה, אשר שיערתי כי תביא להפסקת הסזון.

הצבנו מעקב על ביתו של משה שרת, שהיה ראש המחלקה המדינית של הסוכנות. אמרתי במפורש שאין בדעתי לנקוט בשיטות אלימות או לגרום לשפיכות דמים. כל כוונתי, הרגשתי, לחטוף בני־ערובה ולשים בכך קץ למעשי החטיפות של הש"י (שירות ידיעות) של ההגנה.

מפקדת האצ"ל מנתה אז חמישה מפקדים. את ההצעה העליתי בישיבת המפקדה שהתקיימה בדירת הגג של יצחק ארמן, סגן מפקד מחוז תל־אביב. הטיעון העיקרי שלי היה, כי יקשה עלינו לעצור את האנשים מלפעול.

המפקד, בגין, עמד על דעתו ולא זז ממנה כמלוא הנימה. הוא חזר על שורת הנימוקים שהעלה עוד בנובמבר 1944, עם ראשית הסזון: „לא תהיה מלחמת אחים. אולי יישפך דמנו – אבל אנחנו לא נשפוך דמם של אחרים".

בדרך־כלל היו ישיבות המפקדה מסתיימות בדברי המפקד, שסיכם את הדיון. בישיבה הזאת הוחלט, לאחר ויכוח נוקב, לקיים הצבעה. אתי הצביע דוד גרוהברד, עם בגין הצביעו חיים לנדאו ובצלאל עמיצור.

הפריצה לכלא עכו, שיחזור: המשאית לא הצליחה לעבור בשער

הוראתו של בגין מולאה עד תום. הסרתי את המעקבים על בתיהם של קרסנר (אפרים, מראשי הש"י) ושרת. האצ"ל הוסיף להבליג עד יומו האחרון של הסזון, ושילם על־כך את מלוא המחיר.

■

רגע של מפח־נפש

בוקר אחד, תוך כדי שיחה, אמר לי בגין פתאום: „איתן, אינני רואה שנוכל לבצע פעולות. אין נשק. אנשים נעצרים. אני מציע לאסוף 100 אנשים. אתה ואני נעמוד בראשם. נכבוש איזור מסויים של ירושלים העתיקה ונניף עליו את הדגל הלאומי. ניפול, עד האחרון בנו, כחיילים, רק שלא ייאמר שהאצ"ל לא מילא את שליחותו. הרי אין לדעת כמה זמן יימשך הסזון ואיזה נזק ייגרם לנו".

הדברים נפלו עלי כרעם ביום בהיר. לא היה לי ספק שהרעיון נולד במוחו של בגין ברגע של מפח נפש, לאור טבעת הכידוד שהתהדקה סביב האירגון. עניתי שלא אמלא את ההוראה הזו.

בגין הביט בי נדהם ואמר: „מה? איתן, אתה תמרה את פיו? אתה תקבל ממני פקודה ותסרב לבצע אותה?"

השבתי: „אמת, סירוב למלא פקודה אינו דבר של מה בכך. אבל אינני רואה שאצליח לאסוף 100 לוחמים. מרבית הלוחמים הם צברים, ילידי הארץ, המוכנים לסכן נפשם בפעולות קרביות, שמטרתן הריסת מתקני אויב, אבל הם לא יקחו חלק בפעולה כזאת. אם אכן ננסה לבצע את הפעולה הדרמטית הזו – אפשר שנרשום פרק הירואי בהסטוריה היהודית ונמות כגיבורים, אבל בכך יקיץ הקץ על אצ"ל".

בגין לא אהב את התשובה הזו.

(המשך בעמוד 20)

מלון כפר המכביה

חופשה משגעת ליד העיר

צלצל עוד היום נותרו מקומות ביולי

★ מלון יפהפה באוירה כפרית עם צוות מקצועי
★ שילוב של מתקנים חדשים לנופש, מועדון ספורט ובילויים – דקות אחדות ממרכזים עירוניים
★ בריכות שחיה, מגרשי טניס וספורט
★ הקניון של ר"ג, חופי הרחצה בת"א, מרכזי בידור – במרחק דקות נסיעה.
★ ביקור בספארי ובגן החיות – בהנחה
★ שיט בפרק הלאומי ומגלשות מים (בתשלום)
★ ילדים בגיל 2–12 – 30% הנחה
★ תכניות מיוחדות והופעות לילדים ולהורים

73 ש"ח חצי פנסיון ליחיד בחדר זוגי לא כולל מע"מ

להזמנות: 03-715816/6, 715719

החיים לפי אזורים

204 משפחות כבר הבטיחו לעצמן את החיים האלה

באזורי־חן מרכז קניות מודרני, מיוחד לתושבי השכונה, הכולל בתוכו מגוון רחב של חנויות ובית קפה וכל זאת במרחק הליכה מהבית.

באזורים מאמינים שטוב לאדם שתהיה לו שכונה משלו, שכונה שתספק לו את כל הצרכים. שכונה שנעים לחיות בה, שנעים לקנות בה ושנעים לבלות בה על כוס קפה. יורדים מהבית עם הסל, צועדים בשביל ההולנדי המוקף בשטחי ירק, "עושים" קניות במרכז הקניות המודרני וקובעים פגישה בקפה המקומי - הכל כל כך נעים, כל כך שליו.

באזורים יודעים שלפעמים הדברים הקטנים הם שעושים את החיים מושלמים.

בואו ניפגש באזורי־חן כל יום ובשבת.

אנשי המכירות של אזורים מחכים לכם במשרד המכירות באתר:
בימים א'-ה' בשעות 10.00-20.00
ביום ו' בשעות 10.00-13.00
ביום שבת בשעות 11.00-19.00
טלפונים באתר אזורי־חן:
03-425370/1, 425478, 424915

באזורי־חן, התכנון הסביבתי, המרחק בין בתי המגורים ומרחב המחייה בדירות מקנים לכם שקט, פרטיות ומרחבים ממש כמו בכפר, וכל זאת בת"א.

איפה אתה גר היום? במקום שקט אבל רחוק מדי מהעיר? במרכז העניינים אבל בתוך הרעש וההמולה? אזורים מציעה לך היום להנות משני העולמות : הצפון החדש של תל־אביב - איכות של חיים מחוץ לעיר, עם כל היתרונות של מגורים בעיר. שכונת אזורי־חן כוללת 7 בתי מגורים מפוארים בפארק עירוני. לכל בנין דרך גישה פנימית מרוצפת באבנים משתלבות. הבניינים מרוחקים (לפחות 50 מטר) האחד מהשני ואינם פונים זה לזה, על מנת לשמור על עקרון הפרטיות. הפיתוח הסביבתי כולל חצר עם שבילי גרנוליט, תאורה, גינות עם צמחיה משולבת בשטחי דשא, מגרשי משחקים לילדים, ריהוט גן וספסלי ישיבה. אתה יושב במרפסת, צופה בשמש השוקעת בים, תופס שלווה ויודע שהחיים לפי אזורים זה לא רק מילים - זה החיים.

אזורי־חן היא שכונה יוקרתית מושלמת - בתי מגורים מפוארים, מדשאות ענק, קאונטרי קלאב חדיש, בריכת שחיה, מגרשי טניס, מועדון שכונתי ומה לא!

כשאתה קונה דירה באזורי־חן אתה מקבל שכונה יוקרתית מושלמת - חיים מושלמים שמתחילים בשחיית בוקר מרעננת וממשיכים במשחק טניס אחרי העבודה, פיטפוט על כוס קפה במועדון השכונתי ומשחק עם הילדים במדשאות הענקיות ובפינות המשחקים.
אתה יורד מדירתך והכל מחכה לך מסביב, הכל שלך.

בכל בית באזורי־חן, לובי מפואר הכולל: עמדת שמירה ובקרה המאוישת 24 שעות ביממה, פינות ישיבה אינטימיות, ציפוי שיש עד התקרה, פאטיו עם צמחיה מטופחת ורהיטים מפוארים.

כך לפי אזורים צריך לחיות. אתה מגיע הביתה ונכנס לחניה התת קרקעית שלך (רק תושבי השכונה יכולים להגיע לחניה). אתה עולה ישר לדירתך או עובר דרך הלובי המפואר של הבנין. לובי הנותן לך את הכבוד המגיע לך. הלובי משתרע על 140 מ"ר עם ריצוף וציפוי שיש עד התקרה, פינות ישיבה מהודרות, צמחיה שופעת...

ובתוך כל אלו יושב השומר המשגיח על הנכנסים והיוצאים (גם לחניה התת-קרקעית) בעזרת טלויזיה במעגל סגור. השומר מפעיל גם את מערכת הוידאו של הבנין. באזורי־חן החיים היפים מתחילים הרבה לפני דלת הכניסה לדירה שלך.

הדירה לדוגמא פתוחה וממוזגת

משרד המכירות ברחי דרויאנוב 5, תל-אביב
פתוח בימים א'-ה' 08.00-17.00,
ביום ו' 09.00-13.00,
טלפון : 03-295222 קו פנימי 413

באזורי־חן, בין בתי המגורים, רחובות הולנדיים, פינות משחקים, שטחי ירק נרחבים וגן ילדים שכונתי המאפשרים לילדיכם בילוי מתמיד ולכם שלווה ובטחון.

גם ילדים זה עניין של אזורים. שכונת אזורי־חן הצפון החדש של תל־אביב היא ממש חממה לילדים. לגדול בתוך העיר בתנאים של מחוץ לעיר. השכונה כולה מוקפת בכביש טבעת ולתוכה ניתן להכנס רק דרך רחובות הולנדיים, דבר המקנה לכם ולילדים ביטחון מקסימלי.

השכונה כולה טובלת בירק ובמקומות מיוחדים יוקצו לילדים פינות משחקים עם נדנדות, מגלשות ומתקני משחקים אחרים, יחד עם בני גילם יבלו ילדיכם בגן השכונתי ולא יזדקקו לחצות כבישים בדרך לגן ובחזרה. אפילו במועדון הספורט של השכונה הוקצתה להם בריכה משלהם... כך לפי אזורים צריך לגדל ילדים.

אזורים
חברת הבניה של קבוצת כלל

קבלן מבצע:
סולל בונה בניין
מרחב תל-אביב

אזורי חן

כוחות צבא ומשטרה קוריאנים במסיכות נגד גזים מרחיקים מפגינים (תצלום: סיגמא)

הפיכה או אולימפיאדה

שירות „טיים"

הסטודנטים בדרום קוריאה פעלו בשבועיים האחרונים, בקצב של שלוש תחנות משטרה שרופות ליום. בערב אחר, צרו עשרות אלפי צעירים על 17 תחנות משטרה, שני משרדים מחוזיים של מפלגת השלטון ושני מיבנים של רשות השידור הקוריאנית.

למרות שהמהומות לא הצליחו להפיל את הממשלה, הן הצליחו להדליק אור אדום ב„בית הכחול", משכנו הנשיאותי של צ'ון דו־האן, שהכריז כי הוא מוכן לנהל משא־ומתן עם מנהיגי האופוזיציה על רפורמה בשיטת הבחירות לנשיאות.

בקיץ 1988, יתקיימו בסיאול שבדרום קוריאה, המשחקים האולימפיים ● הספירה לאחור מכתיבה את המהלכים הפוליטיים ● הסטודנטים והמעמד הבינוני, שהצטרף אליהם, מקווים עד אז להפיל את משטרו של הנשיא צ'ון

בכך קיים הנשיא הבטחה שהושמעה בחצי פה משך שבע שנות כהונתו. גנרל צ'ון, מוותיקי מלחמת וייטנאם, תפס את השילטון בקוריאה ב־1980. שנה לאחר מכן, ניסה לשוות לשילטונו אופי דמוקרטי, על ידי ניהול מערכת בחירות בהשתתפות מועמדי אופוזיציה סמליים בלבד ותחת חוקה המאפשרת לו להיבחר ע"י גוף בן 5000 צירים. מנהיגי האופוזיציה הראשיים, דרשו לשנות את השיטה וצ'ון ניצל חילוקי דיעות פנימיים בקירבם כדי לדחות את המשא ומתן.

צעדיו בחודשים האחרונים החריפו את המתיחות הפנימית. באפריל הכריז צ'ון על דחיית המשא ומתן עד לגמר המשחקים האולימפיים, שמתוכננים להיפתח בסיאול בקיץ 1988. מועד כהונתו של צ'ון עומד לפוג בפברואר הבא, וברור היה כי הנשיא הבא ייבחר לפי השיטה הישנה ויישאר בכהונתו עד 1995. בתחילת החודש הכריז צ'ון על ידידו הגנרל רו־טאה־וו כעל יורשו.

ביטחונו העצמי של צ'ון וחוסר הטקט הפוליטי שלו, הוציאו להפגנות קוריאנים רבים. עד לתפנית בעמדתו של צ'ון, היה חשש רציני כי משטרו יבחר להגיב באלימות על איומי הסטודנטים. היה לכך תקדים ב־1980, שעה שצ'ון היה בין האחראים לרצח 180 מורדים עממיים.

מאחורי ההחלטה עמדו שיקולי כבדי משקל. הדרום קוריאנים השקיעו עד עתה מאמץ רב בהכנות למשחקים האולימפיים והם מקווים לזכות באמצעותם ביוקרה בינלאומית. המהומות הדליקו אור אדום גם בבית הלבן, שם רואים בדרום קוריאה מעוז אנטי־קומוניסטי חשוב לא פחות ממערב גרמניה.

בדרום קוריאה מוצבים כיום 40 אלף חיילים אמריקנים, כאשר בצידו השני של הגבול עם צפון קוריאה הקומוניסטית, פועל כיום הצבא השישי בגודלו בעולם. צ'ון, שנהנה עד עתה מתמיכה אמריקנית מאסיבית לא יכול היה להתעלם מלחציו הכבדים של הממשל האמריקני להגיע לפשרה עם האופוזיציה. האמריקנים החלו לחוש, כי תמיכתם בצ'ון פועלת נגדם בקרב שכבות הולכות וגדלות באוכלוסיה.

בין ענני הגז המדמיע ובקבוקי המולוטוב שמתעופפים בסיאול הולכים המשחקים האולימפיים והופכים מאירוע ספורטיבי לעניין פוליטי. הממשל הקומוניסטי בצפון קוריאה התעקש על זכותו לארח מחצית מן המשחקים ולהשתתף ב־50 אחוז מן הרווחים. הוועד האולימפי הבינלאומי הבהיר, כי זכות האירוח ניתנת לעיר ולא לארצות והזכיר כי גם המשחקים האולימפיים ב־72' לא חולקו שווה בשווה בין מזרח למערב גרמניה.

הצפון קוריאנים רמזו, כי אם הדרומיים לא יתחשבו בבקשתם, הם יחרימו את המשחקים ואף יגררו בעקבותיהם את כל הגוש הקומוניסטי. גם הרוסים טרם אישרו את השתתפותם.

הדרום קוריאנים חוששים, כי חרם צפוני על משחקיהם ילווה בגל של פעולות טירור. זמן קצר לפני תחילתם של משחקי אסיה, בהם סירבה צפון קוריאה להשתתף, התפוצצה בנמל התעופה של סיאול פצצה שהרגה חמישה אנשים. בדרום קוריאה חשדו בשכנים הצפוניים.

למרות עמדתו של הוועד הבינלאומי, הסכימו להעביר לצפון קוריאנים נתחים קטנים מן האירוע, כגון תחרויות טניס־שולחן וכדורגל. הוועד האולימפי האמריקני כבר הביע דאגה לביטחונם של האתלטים שישתתפו במשחקי הקיץ הבא. איש אינו רוצה מינכן שניה.

עסקנים אולימפיים אחרים סבורים, שדווקא העתקת המשחקים מסיאול, תערער שם לחלוטין את המצב הפוליטי. הוועד הבינלאומי הודיע, כי הוא נשאר נאמן למסורת לפיה מעבירים משחקים אך ורק ממדינות הנמצאות במצב מלחמה. אם הצהרתו של צ'ון השבוע תוביל לתוצאות ממשיות, נראה כי זו תהיה האולימפיאדה המסודרת ביותר שידענו בעשורים האחרונים. הקוריאנים השקיעו בה כבר יותר משלושה מיליארד דולר והצליחו לעמוד בלוח הזמנים של ההכנות.

למרות אי השקט בדרום קוריאה, נהנים 42 מיליון תושביה מעליה מסחררת ברמת החיים.

העליה התלולה ניזונה בעיקר מיצוא הולך וגדל של מוצרי אלקטרוניקה, טקסטיל וכלי רכב. משך ארבעת החודשים הראשונים בשנה זו, הגבירה דרום קוריאה את היצוא שלה ב־37.2 אחוז בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

המוצר החם ביותר שארץ זו מציעה לשווקים הבינלאומיים כיום הוא מכונית ה„יונדאי" שנמכרה ב־168,800 יחידות בארה"ב תוך שנה בלבד. מחירה הזול של ה„יונדאי" נובע בין השאר משכר העבודה הנמוך בתעשיית המכוניות של דרום קוריאה, 2.50 דולר לשעה בממוצע, לעומת 12.50 דולר לשעה ביפן. האמריקנים רואים בה את מכונית היבוא המוצלחת ביותר בתולדות השוק שלהם. תאגיד הענק הדרום קוריאני „דאוו" החל לייצר עבור חברת ג'נרל מוטורס את הדגמים החדשים של פונטיאק להמנס.

להצלחה יש מחיר. היקף המסחר שלה עם ארה"ב מדורג במקום השביעי בעולם, ועובדה זו מתחילה להדאיג את האמריקנים. בסנאט ובבית הנבחרים נשמעים יותר קולות הקוראים לנקיטת אמצעים שיגנו על השוק המקומי.

„הייתי חפרפרת מצרית בת"א"

ספר חדש, „הייתי מרגל בישראל", מעורר סנסציה במצרים ● גיבורו הוא צעיר מצרי, שהתחזה ליהודי, התערה בחברה התל־אביבית ואף הצליח לקנות לעצמו מהלכים במפלגת העבודה ● במשך 20 שנה העביר למצרים מידע „שלא יסולא בפז", כולל תוכנית התקיפה של חיל־האוויר במלחמת ששת־הימים ● איסר הראל: שייהנו מ'ההצלחה' שלהם

מאת סמדר פרי

בלילה ההוא לא הצליחה לעצום עין אפילו פעם אחת. היא נעה בעצבנות בין חדרי הווילה המפוארת. בדקה את המזוודה, מישמשה את המסמכים בתוך הארנק. אסור לה לשכוח את מסלול הטיסות: ברלין. וינה. לונדון. פאריס. ומשם, הישר אל „העיר היפה ביותר בעולם": קהיר. מישהו ימתין בשדה התעופה. דרשו ממנה להצטייד במשקפי שמש כהים, מן הסוג הזול ביותר. לחבוש מטפחת ראש כהה. ללבוש מעיל כהה. לנסות להיראות „כמו כולם". הביקור, הזהירו אותה, חייב להיות חשאי.

זוהי אחת הפתיחות האפשריות לסיפור. הלן רישאר־שמחון, שם בדוי, שהוענק לאשה ממוצעת־קומה, כבת חמישים פלוס, אם לשני ילדים בני שתים־עשרה ועשר – יוסף ושלמה. אבי המשפחה הלך לעולמו ששה חודשים לפני המסע לקהיר.

דוד שמחון נפטר לפני תשע שנים בדיוק. ארבעה חודשים אחרי שהסתלק, התדפקו שני צעירים על דלתו של ראש שירותי הביון בקהיר. ראש השירותים פתח בזהירות את המעטפה שהביאו, קרא את השורה היחידה שהודפסה, באנגלית, על הנייר המקופל: „ב־17.11.78 נפטר דוד שמחון. על החתום: גב' שמחון".

שני הצעירים, שהביאו את המכתב, נשלחו מייד להמבורג. אולם, מזכירתה הצמודה של האלמנה ביקשה שיוזהו, כתנאי לפגישה. „הגענו בעקבות המכתב. מבקשים להביע תנחומים על האבידה", אמרו.

הלן שמחון, בחדר האורחים, לא מיהרה להסביר פנים לשני הצעירים. נראתה מתוחה. חשדנית. אחד מהם שלף לפתע שטר קרוע של מארק גרמני. „החצי השני נמצא במגירה השלישית, למעלה, בחדר השינה". אמר, ומייד נשבר הקרח. הצעירים התעניינו בילדים, בבריאותה של האלמנה.

ולפתע: „באנו להזמינך לביקור במצרים", הודיעו כמעט במקהלה. „תתקבלי בכל הכבוד, ותהיי אורחת רשמית".

■■■

„הייתי מרגל בישראל" הוא הסנסציה הספרותית האחרונה במצרים. שלושה כרכים, כמעט תשע־מאות עמודים, ורשימת שמות בדויים. גם שמו של המחבר. על הכריכה, ובשלושה עמודי ההקדמה, מתנצל המחבר על הסוואת זהותם האמיתית של גיבורי הפרשה. לפי עדותו, הנשענת על אירועים־שהיו, המדובר ב„חפרפרת" מצרית, שהשתלה בישראל. מרגל שהצליח להתערות אצלנו, הקים אימפריה כלכלית, ולא נחשף עד יומו האחרון. עשרים שנה, לפי הסיפור, הוא פעל בישראל באין מפריע.

כשהתפרסמו פרקים ראשונים מתוך „הייתי מרגל בישראל" ב„אלמוסוור", שבועונה הבולט של קהיר, ובעקבותיו ב„אלקבס" הכוויתי ו„אלווטן אל־ערבי" הפריסאי, מיהרו יודעי־דבר אצלנו לבטל את הסיפור מכל וכל. איסר הראל, אז ראש המוסד, הכחיש מכל וכל. „פרי דמיונם", קבע. גם בדיקה אצל אישים ומוסדות שהוזכרו, העלתה חרס. לא היה ולא נברא. מישהו אחר בקהיליית המודיעין מוכן להסתייג יותר: „קשה לי להאמין, אבל ייתכן שהיה". ואילו פקיד וותיק במימסד הקהירי, שקרא את התגובות אצלנו, ניזב את גירסתם „טבעי שתכחישו. לא נעים להודות במחדל".

דוד שמחון, הגיבור בעל השם הבדוי, נתגלה בבית־סוהר בקהיר. אז, בראשית שנות החמישים, סוף עידן המלוכה, עשה המודיעין המצרי צעדים ראשונים, הססניים. המחבר מגולל ביושר את לבטיהם הקשים של אנשי „השירותים", ואת קנאתם המקצועית לנוכח הצלחותיו של המוסד: „היינו זקוקים ל'אלי כהן' משלנו. להנחית על ישראל תגובת־מחץ, בעקבות מעלליהם של גיבורי הפרשה".

לפי גירסת המחבר, „השירותים" בקהיר נאלצו לבלוע עלבון מקצועי לאחר שנתגלה, כי „חפרפרת" ישראלית חדרה לתוכם, מבלי שיצליחו לעלות על עקבותיה. בכיר אחר, בתגובה, התנדב לצאת מייד לישראל. אחרים המליצו לגייס ערבי־ישראלי. שתי ההצעות נפסלו על הסף. „אנחנו זקוקים לפנים חדשות", קבע ראש „השירותים". „מישהו שיתחזה ליהודי יליד מצרים, ויתברג לתוך החברה הישראלית".

■■■

דוד שמחון המתין, בבית־סוהר בקהיר, למשפט באשמת התחזות. בבדיקה בנמל התעופה, נתגלו אצלו ארבעה דרכונים גנובים מזוייפים. באחד מהם התנוסס תצלומו ליד השם „לוי כהן". התברר, כי השתמש בדרכון הזה, באין מפריע, במשך שנתיים תמימות.

נורית אדומה נדלקה אצל „השירותים". אירגנו פגישה עם האסיר חסר־הזהות, חסר־האמצעים, חסר־המגורים והעבודה, והציעו הצעה שלא יכול היה לסרב לה: „נשחרר אותך בתנאי, שתתחייב לעבוד בשבילנו". האסיר לא התמסר במהירות. דרש לשמוע פרטים נוספים על מהות העיסקה. [illegible] אנשי הקשר הסבירו: עליו להתחזות ליהודי, לרכוש את אמונם של יהודי מצרים.

גם לאחר שהסכים, „לוי כהן" לא יצא מבית־הסוהר. הוא הועבר לבית־סוהר אחר, באלכסנדרייה, והצטמצם בתא קטן עם „אפרים סלומון", שהואשם בעבירות מטבע. לפי סיפור הכיסוי, „לוי" לא חדל להתלונן על התעמרותם הבלתי־פוסקת של „השירותים" בו, בגלל יהדותו.

כשיצא אפרים סלומון מן הכלא, יצא לאור גם הסיפור על הצעיר היהודי האומלל. ה„גביר" של הקהילה, שארל שמחון, איש־עסקים אמיד, החליט לטפל ב„לוי". „אחרי שישתחרר, הביאו אותו אלי", הורה ה„גביר".

וכך נפל „לוי כהן", צעיר מצרי, שהסתבך עם החוק פעמים אחדות, לתוך הבית של שמנת. בווילה המפוארת של המיליונר היהודי ביקשו לפצותו על מר גורלו. שתי הבנות הצעירות־היפהפיות עמדו לשרתו, והמיליונר דאג לכל מחסורו. „צריך להוציא אותך מכאן, ולהעלותך לישראל", קבע הפטרון היהודי. „לוי כהן" נדהם: „איך אוכל להסתלק ממצרים? והרי אין לי דרכון, אין לי כסף, אין לי מזומנים?"

במודיעין המצרי, לעומת זאת, התנפלו על ההצעה כמוצאי שלל רב. אחת לשבוע היה איש־הקשר ממתין ל„לוי כהן" במקום מסויים, מקבל דיווח, מעביר הנחיות. „לוי כהן", בששת חודשי שהותו אצל הפטרון, הצליח ללמוד מנהגי יהדות ולרכוש אוצר־מילים מוגבל, אך מעורר אמון, בעברית. כשהציע הפטרון להוציא את „לוי" ממצרים, בדרכון של בנו, שנפטר, ולצייד אותו בסכום כסף כדי „להסתדר" בישראל, הודיעו המפעילים: „הגיע הרגע הגדול. סעו".

■■■

בתל־אביב, בעצה אחת עם הפטרון מאלכסנדריה והמפעילים בקהיר, פתח „לוי כהן", שקיבל זהות חדשה: „דוד שמחון", משרד־נסיעות ברחוב בן־יהודה. המחבר משלב בספר תיאורים מפורטים של העיר, בשלהי שנות השישים. מופיעים שמותיהם של השותפים הישראלים: גדעון שבתאי ואסתר פלונסקי, מזכירה. למשרד הנסיעות החליטו לקרוא „מגי טורס", על שמה של מגי שחורת־השיער והעין, בתו הבכורה של הפטרון מאלכסנדריה.

כסוכן נסיעות, מסביר המחבר, יכול היה דוד שמחון לצאת ולבוא לישראל לעתים תכופות. אולם, מפעיליו הזהירו אותו מראש לא להגזים: פעם־פעמיים בחודש, לכל היותר. הנחייה נוספת: השנה הראשונה תוקדש ל„התארגנות". שלא יעביר מידע. יתבסס ויקנה לעצמו ידידים.

בוקר אחד הוא ניתקף בפאניקה: קרא בעתון על נפילת סוכן גרמני שפעל לטובת מצרים. המתין עשרים וארבע שעות ויצא לגנואה. „אם יחקרו את הגרמני, הוא עלול להסגיר אותי", התלונן אצל מפעילו. הלה נענע בראשו לשלילה. „האם אתה ידעת על קיומו? האם סיפרנו לך? אצלנו, כל אחד פועל באורח עצמאי. איש לא יודע על זולתו". ובכלל, נזף בו המפעיל, דע לך, שהסוכן הגרמני לא היה ולא נברא. זהו בלון ניסוי, שהפריח המוסד, כדי לשלוף את הסוכנים מחוריהם. בדיוק מה שקרה לך...

„דוד שמחון" שב לתל־אביב ונכנס לשיגרה יומיומית: עבודה, בילויים, קשירת קשרים עם עמודי התווך של החברה התל־אביבית. בשעות הקטנות של הלילה היה משרבט את עיקרי המידע שהצטברו אצלו, עד לנסיעה הקרובה לחו"ל. מעולם לא השתמש במכשירי קשר. מפעיליו דאגו לשנות בכל פעם את מיקום הפגישה.

פעם אחת החליטו לבדוק גם אותו. דוד שמחון הוזמן לפגישה בבית־מלון מסויים ברומא. באותה עת, לפי גירסת המחבר, שהה שם גם ראש המוסד באירופה, מיכאל בר־יהודה. המחבר מעיד עליו, כי הוא „ג'ינג'י, קיפח ובעל הליכה מהירה מדי". מפעיליו ביקשו לבדוק, האם המוסד חושד בדוד שמחון והאם נוכחותו במקום ובמועד המסויים, תעורר סימני שאלה בישראל. בלי ליידע את האיש שלהם, דאגו להפגישו, פנים אל פנים, עם ראש המוסד.

שלושה בכירים ב„שירותים" של מצרים עקבו, מעמדות תצפית שונות, אחרי המיפגש. הסוכן המצרי יצא ממנו צחור כשלג. אבן כבדה נגולה מעל ליבם של מפעיליו. אלה, חשדנים מטבעם, לא הוציאו מכלל אפשרות כי התערותו המוצלחת כל־כך נובעת מהפיכתו לכלי־שרת בידי המוסד המתוחכם.

■■■

שיאה של הפרשייה והחלק המעורר אמון יותר מכל האחרים נמצא בפרק המוקדש למלחמת ששת־הימים. המחבר משרטט תמונה עגומה של חריפיון בצבא המצרי, האדישות בהנהגה והביקורת בתוך „השירותים". איש לא חשד, בתקופת הכוננות, כי מטוסי חיל־האוויר עומדים לתקוף. רק הסוכן המצרי ידע.

באחד ביוני, חמישה ימים לפני, העביר את המידע. במילים חסכניות, לפי הצופן, העביר למפעיליו את כל סימני הקריאה.

ארבעה ימים אחרי, בשיאה של המלחמה, התייצב בקהיר. לא הודיע מראש. „באתי להתפטר", הודיע. „אני לא חוזר לישראל". מפעיליו לא כיהו בו. סגרו את דוד בחווילה מבודדת, והניחו לזמן לעשות את שלו. „עשית את המוטל עליך", הסבירו, „גם אנחנו מילאנו את חובתנו: דיווחנו להנהגה בזמן אמיתי".

גם מי שידחה מכל וכל את סיפורו של הסוכן המצרי שפעל בישראל עשרים שנה באין מפריע, ימצא עצמו מרותק אל ההיבט המצרי של המלחמה. התסכול, תחושת האכזבה והייאוש מוצאים ביטוי חריף בתיאור רחובותיה האפלים של קהיר בימי המלחמה. תחושתו האינטואיטיבית של האיש הקטן, כי משקרים לו ברדיו ובטלוויזיה. המחבר מטיח ביקורת ישירה, בוטה, בנשיא, ביועציו, במערכת הביטחונית. מרגיש את הנתק המוזר בין המידע שזורם מן הסוכנים, לבין מקבלי ההחלטות. „כמו שקרה בישראל במלחמת יום־הכיפורים".

בעבור ארבע יממות של הרהורים נוגים, החליט דוד שמחון, כי אין לו מה לחפש במצרים. את הרצון לקחת נקם על התבוסה הקשה היטה לכיוונה של ישראל. התעשת והודיע, כי הוא חוזר לתל־אביב, „כדי להכין את המלחמה הבאה".

מאז ועד שנת 1975, לפי גירסת המחבר, „דוד שמחון פעל בישראל ביתר מרץ, חדור תחושה של שליחות לאומית". זאב בודה, שהצליח לקנות לעצמו מהלכים גם בתוך מפלגת העבודה. מפעיליו הזהירוהו, מעיר המחבר, לבל ישגה בחלומות פוליטיים. בישראל קל לאסוף מידע, רק להתכופף ולהרים. אם יתברג בפוליטיקה, לא יוכל להיזהר מן המידע המסווג ביותר. דווקא חריצות היתר עלולה להוביל לנפילתו.

דוד שמחון לא ידע מתי תפרוץ המלחמה הבאה. הוא דיווח על חוסר עירנות מן הצד הישראלי, ערב מלחמת יום־הכיפורים. כשהגיע לקהיר המידע שלו על תערובת חדשה של מלט, המשמש לריצוף מסלולי טיסה בבסיס דרומי של חיל־האוויר, ידעו במצרים לפענח ולהגיב: הנשיא, בנאום פומבי, חשף עיסקת מטוסים ישראלית־צרפתית חשאית. ממשלת צרפת נקלעה למבוכה. ישראל, לפי גירסת המחבר, נדהמה: מי המדליף האלמוני?

■■■

בינואר 1975 החליט דוד שמחון, כי תם ונשלם הפרק הישראלי של חייו. הוא מכר את חלקו בסוכנות הנסיעות והודיע לכל ידידיו, כי הוא נאלץ לעזוב את ישראל בגלל חתונה.

הכלה, הלן רישאר, גרושה בסוף שנות השלושים לחייה, נפלה שבי בקסמיו של דוד שמחון. לאחר שקיבל אישור ממפעיליו, ומענק שיחרור לא קטן, החליט להקים משפחה ולשקוע באלמוניות הרחק מישראל וממצרים. נולדו שני הילדים. הלן זנחה את כל עיסוקיה והתמסרה למשפחתה. אצל דוד, לרוע המזל, נתגלו סימנים ראשונים למחלת הסרטן.

שלוש שנים חי בצילה של המחלה. מעולם לא סיפר לרעייתו את כל האמת על חייו. רק כשהאמין, כי קיצו אכן מתקרב, הפקיד בידיה מעטפה, שעליה התנוסס שמו של מפקד המודיעין המצרי. „אחרי מותי, שלחי אליו הודעה", ביקש.

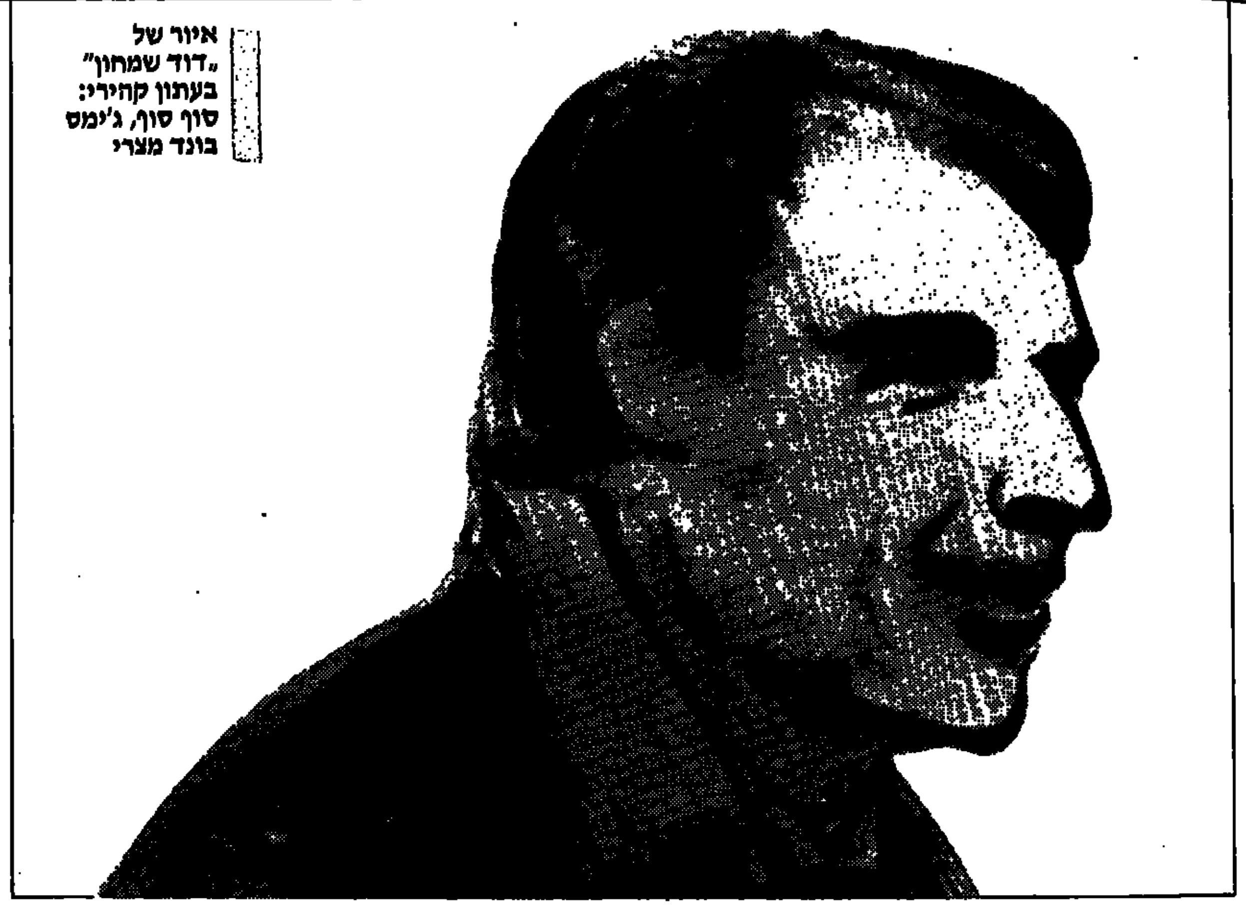

איור של „דוד שמחון" בעתון קהירי: סוף סוף, ג'ימס בונד מצרי

איסר הראל: זה מסובך

איסר הראל, היה או לא היה?

„זה כל־כך מסובך. קשה להעלות על הדעת, כמה זה מסובך. העצה היחידה, שאני יכול לתת: לפרסם אצלנו את הסיפור, כפי שהתפרסם במצרים. לא אוכל לתת התייחסות נוספת. והרי בסך־הכל מדובר בסיפור בתוך ספר.

„המצרים יוצאים מכליהם מהצלחות המערב לשתול מרגלים או לתפוס מרגלים. נהנים מסיפורי ריגול. סוכני החרש הם גיבורי התקופה שלנו. גם אצלנו הם נחשבים לגיבורים, בתנאי שהם לצידנו".

„לגבי הסיפור הזה, לא איכפת לי שיקבלו קרדיט. לא נורא. שייהנו מן ה'הצלחה' שלהם. אנחנו – הצלחנו. האם תמיד רק אנחנו צריכים להצליח?"

הקיץ TIME OUT בדניאל

קח לעצמך פסק זמן מהעבודה, המתחים והחום ובוא לחופשת פינוק אמיתית במלון דניאל לחוף ימה של הרצליה. החופשה מתחילה בקבלת פנים עם שמפניה ובמהלכה תוכל ליהנות ממועדון הבריאות והיופי (SPA) היחיד מסוגו בארץ, לבלות במסעדות הפולקלור הייחודיות "קליאופטרה", ו"באלי חיי" ולהרגיש כמו בחופשה אמיתית בחו"ל.

לבחירתך חופשות אמצע שבוע בימים א'-ה' (מינימום 3 לילות) וחופשות סו"ש בימים ה'-א' (מינימום 2 לילות).

התופשה כוללת:
* ארוחת בוקר ישראלית.
* ארוחת ערב בסגנון אחר עם הופעה, לבחירה בין: מסעדת "קליאופטרה" האוריינטלית. מסעדת "באלי חיי" הפולינזית. ברביקיו וריקודים ליד הבריכה.
* ביום ו' ארוחת ערב שבת חגיגית.
* טיפולים בחוות הבריאות והיופי. (טיפול אחד ליום לפי בחירה). מתוך מגוון רחב של טיפולי מסג', טיפולי מים ועוד.
* שימוש במתקני חוות הבריאות: סאונה, ג'קוזי, בריכה פנימית ומגרשי טניס.
* כרטיס כניסה לסרט או מופע ב"אודיטוריום".

מחיר חבילת הפינוק הזו באמצע השבוע - 176 ש"ח לאדם ללילה בחדר זוגי.
בסוף השבוע - 192 ש"ח לאדם ללילה בחדר זוגי.
* המבצע בתוקף מה־1 ליולי ועד 31.8.87
* השימוש במתקני חוות הבריאות למבוגרים בלבד.
* התשלום צמוד לשער הדולר

לפרטים נוספים ולהזמנות פנה אל סוכן הנסיעות שלך או למלון דניאל מחלקת הזמנות טל. 052-544-444

THE DANIEL מלון דניאל hotel and spa
הרצליה – חוף ים

...ולא נמצא מכולם כדניאל (דניאל א', י"ט)

בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

מנויי מרכזות הטלפון הספרתיות
מניה מקומית
שירותים חדשניים בטלפון

שירותי טלפון חדשניים
למנויי המרכזות הספרתיות בלבד

הטכנולוגיה החדשנית של המרכזות הספרתיות מאפשרת לחברת בזק להציע למנויים המחוברים אליהן, שורה של שירותים חדשים.

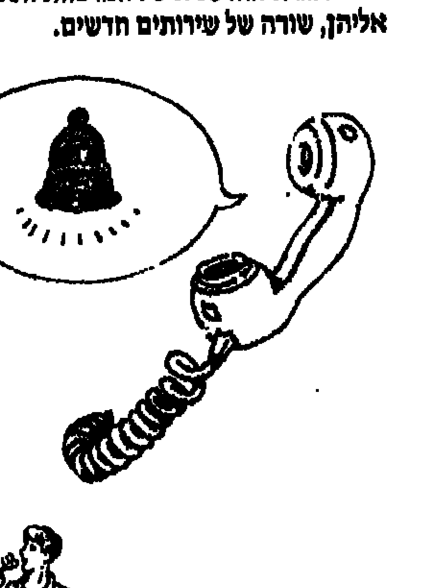

"שיחה ממתינה"

אתה מחכה לשיחה חשובה? אם אתה מנוי על השירות "שיחה ממתינה" אינך חייב עוד להשאיר את הטלפון פנוי. מי שיחייג אליך בשעה שאתה עסוק בשיחה, לא יקבל צליל "תפוס". אתה תשמע צפצוף באפרכסת. לחיצה קלה על העריסה - ואתה משוחח עם המתקשר החדש. לחיצה נוספת - אתה חוזר לשיחתך הקודמת.

"עקוב אחריי"

אתה רוצה לצאת מהבית מבלי להפסיד שיחות-טלפון? אם אתה מנוי על השירות "עקוב אחריי" - הדבר אפשרי. אתה נותן לנו הוראה באמצעות חיוג של ספרות מתאימות - וההתקשרויות אליך מכל מקום יצלצלו בטלפון אחר שאתה מעונין בו, בכל מקום בארץ.

חיוג מקוצר

אם ישנם טלפונים שאתה מרבה להתקשר אליהם - שירות "חיוג מקוצר" יאפשר לך לבצע זאת בחיוג של ספרה אחת או שתיים בלבד. ניתן לאגור בזכרון עד 38 מספרי טלפון.

"חשבון מפורט"

אם אתה מעונין לקבל בחשבון הטלפון מידע מלא על שיחות הטלפון שלך: מהו מספר היעד של כל שיחה, תאריך ביצוע ומשך הזמן שלה - הייה מנוי על השירות "חשבון מפורט". תוכל לבחור: חשבון מפורט לשיחות הבינלאומיות בלבד, חשבון לשיחות הבינלאומיות והבינעירוניות בלבד, חשבון מפורט לכל השיחות.

"שיחת ועידה"

רוצה לקיים שיחה משותפת לשלשה אנשים, שכל אחד מהם נמצא הרחק מחברו - אף בעיר או ארץ אחרת? "שיחת ועידה" היא הפתרון.

שירותים אלה כרוכים בתשלום נוסף.
מידע מלא ניתן לקבל בכל משרד עסקים של חברת בזק.

חברת בזק חוזרת ומביאה לידיעת הציבור את הרשימה המלאה של מנויי מרכזות הטלפון הספרתיות. מנויים אלה חייבים במנייה מקומית וזכאים להזמין את השירותים הטלפוניים החדשים
להלן רשימת הטלפונים המחוברים למרכזות הספרתיות החדישות של בזק.
הרשימה כוללת את כל הטלפונים שמספריהם מתחילים בספרות הבאות:

אזור חיוג ירושלים - 02
ירושלים 76, 78, 86, 3
מעלה אפרים 94
אפרת 93
קרית ארבע 96

אזור חיוג תל-אביב - 03
תל-אביב 51, 54, 81, 574, 56*
בת-ים חולון 502, 503, 505, 551, 552, 555, 556, 557, 539
רמת אביב 541*
קיראון 34, 531
בני-ברק 570*, 579*
גבעת-שמואל 532
יהוד 536
רמת חשרון 540
פתח-תקוה 932, 933, 937, 934, 938
ראשון לציון 694, 966, 968, 961, 963
אריאל 936
אלקנה 936

אזור חיוג חיפה - 04
חיפה 21
קרית ים 75, 76, 788
מעלות 975, 976, 977
יקנעם 89
נהריה 82, 85
שפרעם 867, 868, 869
גוש שגב 800, 801
עוספיה 781, 782
דלית אל-כרמל 783*, 784*
יערה 806, 807
עתלית 841, 842, 843, 844
שלומי 808*, 809*
רכס הכרמל 37
כפר חסידים 846, 847, 848
תמרה 945*, 946*
עכו 81*, 85*
מנדא 864*

אזור חיוג הצפון - 06
אור עקיבא 363, 364
ערה 351, 352, 353, 354
בית שאן 581, 584, 585, 539
עין חרוד 531, 532, 533, 534, 535, 536
מגדל העמק 544, 547, 548, 549
נהלל 546*
בני יהודה 763, 764
קרית שמונה 94, 95
קצרין 960, 961, 262
מירון 988, 980, 987
צפת 930, 931

אזור חיוג צומת אילן - 08
רחובות 41, 44, 49
יבנה 43
נס ציונה 40

אזור חיוג אשקלון - 051
שדרות 80, 89
נווה דקלים 47

אזור חיוג צומת השרון - 052
צומת השרון 900, 909, 91
כפר-סבא 95*
אלפי-מנשה 925
עמנואל 921, 922
קרני שומרון 39
קלקיליה 94
טירה 938, 939
טייבה 99
כוכב יאיר 923, 924, 927

אזור חיוג נתניה - 053
נתניה 60
כפר יונה 68
אבן יהודה 697, 698, 699
כפר ויתקין 66*
טול-כרם 671*, 672*, 673*

אזור חיוג אשדוד - 055
אשדוד 4, 5, 14, 79
גדרה 9
גן יבנה 73, 74
קרית מלאכי 8

אזור חיוג באר-שבע - 057
באר-שבע 43, 49
עין יהב 81
ישע 82, 83, 85

אזור חיוג אילת - 059
אילת 31, 50, 52*, 56, 57, 59

*יופעלו בקרוב

מניה מקומית

מניה מקומית היא חיובו של המנוי בתשלום עבור שיחות הטלפון המקומית על פי משך השיחה.

בימים א'-ה' בשיחה המתקיימת בין 7.00 בבוקר ל-20.30 בערב רושם המונה יחידת מנייה (פעימת מונה) אחת לכל 5 דקות; בין 20.30 ל-23.00 כל 8 דקות; בין 23.00 ל-07.00 בבוקר אין הגבלת זמן.

בימי ו' וערבי חגים: בין 07.00 בבוקר ל-13.00 בצהריים יחידת מנייה כל 5 דקות; בין 13.00 בצהריים ל-23.00 בלילה כל 8 דקות; בין 23.00 בלילה ל-07.00 בבוקר אין הגבלת זמן.

בשבתות וחגים בין 07.00 בבוקר ל-23.00 בלילה יחידת מנייה כל 8 דקות בין 23.00 ל-07.00 אין הגבלת זמן.

שיטה זו, שהונהגה באישור ועדת הכספים של הכנסת, נהוגה במרבית הארצות כאמצעי לצמצום העומס ברשת הטלפונים.
המנויים החייבים במניה מקומית מקבלים הנחה בשיעור של 33% מן התשלום החודשי (דמי השימוש).
המניה המקומית תורחב ותקיף בהדרגה את כל מנויי הטלפון בארץ.

מי באמת, משלם יותר?

82% משיחות הטלפון המקומיות בישראל נמשכות פחות מ-5 דקות, לפיכך, הרוב הגדול אינו מחויב בכל תשלום נוסף.
18% הן השיחות הארוכות. הן יוצרות 66% מכלל התפוסה והעומס ברשת הטלפונים שלנו. אם הן יקוצרו קצת - נוכל כולנו להתקשר ביותר קלות.

המחלקה ליחסי ציבור

אליהו עמיקם

אבלי ציון העליזים

אלי ויזל שוחרר מבוכנוואלד באביב 1945. הוא הובא לפריז. הוא לא בא לפריז. הוא הובא. כפי שהובא לאושוויץ. משהופסק הייצור בנתיב־ההרושה למוות הגרמני, צריך היה לפנות כיום את שאריות חומרי־הגלם, שעדיין נותרו כחיים, ולדאוג להחסנתן במקומות אחרים.

בעיית המקום היתה בעייה סבוכה ליהודים, ומיוחד לשרידי הילדים והנוער. בעצם ניתן לומר, שבעיית היהודים אינה אלא – בעיית מקום, מקום גיאופיסי או גיאופוליטי.

ליהודים אין מקום בעולם – דיעה זו רווחה בהיסטוריה קרוב לאלפיים שנה. במידה מסויימת היא רווחת עד היום הזה. בעבר ההיסטורי היא המחישה בכל גירוש יהודים, ואין כמעט מקום, שממנו הם לא גורשו בזמן מן הזמנים.

אין מקום ליהודים בעולם – זו היתה לא רק ריעה שהומחשה. זו היתה גם אידיאה שהוגשמה. ראשי מגשימיה היו הגרמנים והבריטים, תוך תרומה סגולה מצד יהודים. כיום נרדפים לראש ההור – הערבים, ושוב לא בלי ליווי יהודי.

בשנת 1922 החליטו כל אומות העולם, פה אחד, להקים בית לאומי ליהודים. הואיל ולבית דרוש מקום, הן החליטו, שוב פה־אחד, כי הבית ייבנה באותו מקום, שבו כבר היה לעם ישראל בית משלו – בארץ־ישראל.

תוך מספר שבועות שדדו הבריטים שלושה רבעים מאותו מקום ואת הרבע הנותר הפכו למיכלאה, שהיתה טובה להפקת המיתוס הציוני הגואל, אך לא להצלת עם משואה.

הבריטים שדדו את המקום. כאן הגרמנים וקבעו, שהמקום המתאים ביותר לבית־לאומי יהודי יהיה המרחב שבין אושוויץ לטרבלינקה, על כל המחנות שבתוכו. היהודים השלימו.

ואכן, עד עצם היום הזה הם אומרים, כי המקום אינו חשוב. חשוב השלום. העם היהודי חייב לחיות עם־שלום וביתר דיוק: עם עליו השלום עכשיו, שיזכה למנוחה נכונה. בקליפורניה. אמן.

עם יהודי אינו זקוק למקום. לעם הערבי יש מקום המשתרע על 14.5 מיליון קמ"ר והוא מוכן למסור נפשו על קילומטר רבוע אחר של טבה. בידי יהודים יש כיום כ־30 אלף קמ"ר (זה כולל את כל שטחי הכיבוש והריבוי), והם מגייסים עכשיו את כל אומות העולם, כדי שישחררו אותם מעודפי מקום, וכך תשוחרר גם פלסטין.

המקום אינו מנחם את אבלי־ציון העליזים האלה, המאושרים כל כך באבלותם. מבחינה זו לא נשתנה הרבה מוויצמן עד ויצמן.

■■■

דנטה אלגהירי תיאר את התופת שראה בדימיונו. אלי ויזל ראה אותו בגופו ובנפשו.

אך מה שרואה המציאות היהודית, בגופה ובנפשה, לא יתאר שום דימיון. דווקא ביום שיחרורו מן הבית־הלאומי של אושוויץ־בוכנוואלד, למד הילד היהודי המשוחרר, שבצאתו ממקומו בתופת, אין לו מקום בעולם. מיליוני שבויים משוחררים יוצאים לדרך, איש איש לארצו – הרוסים לרוסיה, הפולנים לפולין, היוגוסלבים ליוגוסלביה. לו – אין לאן ללכת. בסיגט, עיר הולדתו, לא נשאר אפילו קבר, שעליו יוכל להשתטח.

אין לו מדינה, שתגן עליו, כרת מדינות המגינות על אזרחיהן. אין לו נתינות. אפילו שפה אין לו. בפריז אין מדברים יידיש, אפילו לא הונגרית. הוא ילמד לדבר צרפתית, כי בצרפת מדברים צרפתית. הוא גם ילמד לקרוא – צרפתית. והעיקר – הוא ילמד לכתוב, אף זה בצרפתית.

הוא יקבל את שיכולות לחת הלשון הצרפתית ותרבותה – סארטר, קאמי, האחרונים והראשונים בקלאסיקה הגלית. הוא ילמד את חיי עולמו החדש. האומנם יהיה זה עולם שלו?

שאלות רבות וקשות צצות בלבו של הנער. עולמו הישן, בסיגט, נרצח. האם גם הוא נרצח שם, יחד עם עולמו? האם הוא רוח־רפאים, שנפטר מגווייתו ומחפש תיקון במקומות של קלקול – להיות דיבוק בגוף פונדקאי זר, ללבוש זהות אחרת? בדיבור אחר: האם הוא מת?

כאן דרושה הבהרה: כותב טורים אלה סובל משבטיות חשוכת־מרפא, לכן הוא עוסק בנושאי קיומו של עם ישראל בלבד. את הדאגה לקיומם של עם פלסטין ושל יתר שטחי העולם הוא משאיר להשומר־הצעיר של ויצמן ולוועידה הבין־לאומית של טגיור פרס.

לפיכך, בכל הנוגע לענייני חיים־או־מוות, מנחה אותו הקו, שהתוותה מסורת שבטו בין עולם־החיים לשלטון המוות. בעניין זה נאמר במסכת סנהדרין (ל"ז): "כל המאבד נפש בישראל – מעלה עליו הכתוב – כאילו איבד עולם מלא..."

נניח, שנעקר מסיגט ילד יהודי, בשם אברום בירגרמן, והובא לאושוויץ ויצא מאושוויץ, אך לא דרך הארובה, כדרך שיצאו כמעט כל ילדי ישראל, שהיו שם, אלא דרך השער הראשי. והוא, אברום, יצא שלם בגופו... אבל הוא לא עוד אברום בירגרמן. הוא – ארמנר ברודאק.

וברודאק זה נועד לגדולות. הוא עתיד להיות סופר גדול, או סוחר סמים, או בימאי סרטים לשוק הגרמני, או לוחם לשחרור פלסטין, או חשמן בכנסייה הקתולית או פסטור (רועה בעברית) של זונות אוסטראליות – יהיה אשר יהיה ברודאק – אברום לא יהיה עוד.

לפי התפיסה השבטית, הנושכת מטורים אלה (וו שתוללה, דרך אגב, תהליכים מדיניים וגם צבאיים מרחיקי־לכת במזרח־התיכון) – אברום בירגרמן מת, ברגע שבו אבדה נפשו, ונותר רק גופו הבלתי־חשוב של ברודאק. ואפילו יחיה גוף זה עד מאה־ועשרים, אברום יימנה עם מאה־וחמישים ריבוא ילדים יהודים, שעלו בעשן דרך הארובה, ויהיה אחד שהיה ואיננו.

במקומו לא יוכל לבוא לא ברודאק ולא איש מארבעת המיליארדים של באי־עולם. כי באותו דף (ל"ז) של סנהדרין נאמר עוד: "אדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד – כולן דומים זה לזה, ומלך מלכי המלכים הקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחברו. לפיכך כל אחד חייב לומר: בשבילי נברא העולם..."

במקרה שלנו, העולם לא נברא בשביל אברום. הוא אבד ועימו אבד עולם מלא.

■■■

עתה אפשר לחזור לשאלה: מה קרה לאליז התשובה ניתנה בכתב: הוא נשאר חי וקיים.

כשם שיש תעודות־לידה, ולהבדיל כל ההבדלות הדרושות – תעודת־מוות, כן קיימת תעודת־חיים או תעודת־קיום. לרוב היא כתובה בספר.

אלי פירסם שלושים ספר – כולם, ללא יוצא מן הכלל, על נושאים יהודיים. גם אלפי המאמרים, שהופיעו בכל רחבי תבל, וכן הרצאות אין־ספור, היו כמעט כולן קודש לענייני העם היהודי.

סול בלו הבדיו, לפני זמן מה, בשעת ביקורו בארץ, לא במעט גאווה, כי הוא אינו סופר יהודי אלא סופר אמריקני ממוצא יהודי, ומשתמש לפעמים במוטיבים יהודיים, כפי שמשתמש במוטיבים לקוחים מהווי של עמים אחרים.

אלי ויזל הוא סופר יהודי של כל מאת האחוזים, ללא סייג וללא מלה אחת של התנצלות. אם יש בשבטיות זו טעם לפסול, הרי הוא כותב כמו ידו כל אות בכתב־האישום נגד עצמו, בתוספת חומר ראיות.

אך ראה זה פלא, שבטיות בלתי־אוניברסאלית זו לא רק שאינה דוחה את האוניברס הגויי אלא כובשת אותו ומושכת אותו אליה, כאילו דובר בעם־עולם בלשונו. נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן הכריז, בחודש מרס השנה, בטלוויזיה הצרפתית, כי אלי ויזל הוא גדול סופרי העולם בדור הזה. ושלושה חודשים לפני־כן דיברו, באוסלו, מעניקי פרס־נובל לשלום על – הילד היהודי שניצח את המוות.

הם לא דיברו על אברום. הם דיברו על מי שניצב לפניהם – חי וקיים – ושר אני־מאמין בעברית.

■■■

וזה הדבר המזעזע. הכל מתנהל כשורה. הוועידה הבין־לאומית ממשמשת ובאה. כבר נראה האור – סוף לכיבוש ולריכוי. תנופה חלוצית התיישבותית־אדירה – אלפיים נפש מבני המשקים עולות לגרעין של קליפורניה בלבד, וזה 10 אחוז מכלל האוכלוסייה של ההתיישבות העובדת, שישבה בארץ־ישראל, בערוב השואה.

שבילי עולם מלאים עתה צברים, ובתוכם כאלה המתקרבים לגיל הגיוס. הם נוסעים להתגייס לחיים טובים ולשלום באוסטראליה, בקנדה, ביוקום.

פליטי הגאולה? דרכי־ציון אבלות? אולי, אבל זה אבל רח־לוכס. אין חורבן, אין גירוש. הכל בשלום עכשיו. ודווקא ברגע כזה בא פרס כזה על שבטיות, שהביאה כל כך הרבה צרות לא רק על המזרח־התיכון אלא על העולם כולו כאשר הוא.

נראה, כי גם אבלי־ציון העליזים לא תמיד עליזים. מה לעשות? גם על אבל בא לפעמים אבל.

■■■

(מאמר ששי)

הערות בשוליים

הרב מנחם הכהן

רומא וירושלים

מצב לאומי: סוף סוף יש שיוויון, גם הערבים משביתים את המשק.

★

מסע צלב הקדש: למה רגשו? מה טבעי יותר ש"הנוצרי הטוב" וולדהיים, ימצא מחסה בצילה של הכנסייה הקתולית.

★

מחאה דיפלומטית: מכל המחאות נגד האב, זו של הבת בדברה טאופר המחפשת מחסה בצילה של היהדות היא המשמעותית ביותר.

★

חמרה שחורה: מה בין התיקון "גיור כהלכה" לבין "חוק ההמרה"? – על פי "גיור כהלכה", המצטרף ליהדות יוכר כ"יהודי גר"; על פי "חוק ההמרה" הוא יוכר כ"יהודי מומר".

★

תינוקות שנישבו: "מנכ"ל משרד הפנים מסרב לבצע הוראת סגן השר לבטל את הסימון המיוחד בתעודותיהם של ילדים מאומצים".

– משחק ילדים: ילד ש"ס נגד ילדי ברזיל.

★

בחירות מוקדמות: אווירת בחירות במערכת הפוליטית: הליכוד מלכלך, המערך מחלק סטיקרים וש"ס מדביקה תויות.

★

עוף השמים יוליך את הקול: "מטוס ה'לביא' עבר את מחסום הקול".

– אך לא את מחסום הקולות בצה"ל, בכנסת ובממשלה.

★

שועלים זנב לאריה: "מאמצים בליכוד לפייס את 'לשון המאזניים', המנכ"ל דרעי".

– יותר קל להם לבטל את ה'לביא' מאשר לוותר על האריה.

★

הרואה את הנולד: "אריק שרון: אילו נולדתי מחדש הייתי מבקש להיות דתי".

– רק זה עוד חסר לתדמית הדת בישראל.

★

קץ כל בשר: "עצומה של תושבים לראש העיר: 'אל תתן להפוך את תל־אביב למרכז של מַנְגַל'".

– הם מתנגדים להפוך את תל־אביב לצ'יץ' קָאבַּב.

★

פסוקו של טוב: אמר הצדיק רבי דוב מרדושיץ: לרוב סבורים היהודים שיצר הרע לבוש במלבושי גויים, זקנו מגולח והוא גלוי ראש. אין הם מעלים כלל על דעתם שהיצר הרע שלהם עטור זקן ופיאות, פני קדוש לו וכולו אומר קנאות וקנאת הבורא.

דידי מנוסי

בִּמְלֹאת 20 שָׁנָה לְשֵׁשֶׁת־הַיָּמִים

(דברים שנאמרו בכנס הלוחמים – אתמול)

עֶשְׂרִים שָׁנָה חָלְפוּ מֵאָז
מִלְחֶמֶת שֵׁשֶׁת־הַיָּמִים,
לֹא רַק יָמִים כִּי גַּם לֵילוֹת
וּבֵין לְבֵין – הַדִּמְדּוּמִים;
עֶשְׂרִים שָׁנָה חָלְפוּ מֵאָז
אוֹתָהּ תְּנוּפָה שֶׁסָּחֲפָה
אֶת כָּל הָעָם, עַל כָּל פְּלָגָיו,
בִּשְׁעָתוֹ הֲכִי יָפָה.

רַק מָה, הַזְּמַן, מֻשָּׂג גָּמִישׁ
אֲפִלּוּ בֵּין הַמְנַצְּחִים,
יֵשׁ מַרְגִּישִׁים שֶׁזֶּה אֵרַע
לִפְנֵי יוֹבְלוֹת וּנְצָחִים –
וְאֶל מוּלָם, הָאֲחֵרִים,
בִּמְלֹא חוּשִׁים וְהַכָּרָה
חַיִּים יוֹם־יוֹם כְּאִלּוּ רַק
אֶתְמוֹל־שִׁלְשׁוֹם כָּל זֶה קָרָה.

אִם כָּךְ אוֹ כָּךְ – הַתַּאֲרִיךְ
אוֹמֵר בָּרוּר: עֶשְׂרִים שָׁנִים
אֲנִי צוֹפֶה בָּכֶם עַכְשָׁו
וּמְזַהֶה אֶת הַפָּנִים
אָמְנָם יֵשׁ אִישׁ־אִישׁ פֹּה וָשָׁם
וְגַם הַלַּחַץ־דָּם גָּבֹהַּ,
אַף אִם הַגִּיל אֵינֶנּוּ גִּיל
הוּא עוֹד מָקוֹר לְגַאֲוָה.

לְגַאֲוַת הַלּוֹחֲמִים
(מַטְבֵּעַ קְצָת שָׁחוּק – אָז מָה?)
שֶׁחַבְרֵיהֶם נָפְלוּ – וְהֵם,
בִּשְׁמָם, נִצְּחוּ בַּמִּלְחָמָה;
רַבִּים אֵינָם, אֲבָל אֲנַחְנוּ
הַחַיִּים, חַיִּים אוֹתָם –
כִּי הַמֵּתִים מֵתִים רַק אִם
נָפְלָה אִתָּם סִבַּת מוֹתָם.

עֶשְׂרִים שָׁנָה חָלְפוּ מֵאָז
מִלְחֶמֶת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים,
לֹא מִלְחָמָה הָאַחֲרוֹנָה
לְמָרוֹת תִּקְווֹת הַלּוֹחֲמִים;
מַה לַּעֲשׂוֹת, גַּם נִצְחוֹנוֹת
תּוֹחֶלֶת־חַיֵּיהֶם קְצָרָה
בִּפְרָט כָּל עוֹד אָנוּ חַיִּים
בְּתוֹךְ "הָעִיר הַנְּצוּרָה".

אָז אִם יֵשׁ מֶסֶר כָּלְשֶׁהוּ
בְּכִנּוּס מִן הַסּוּג הַזֶּה
הוּא לֹא נוֹסְטַלְגְּיָה לִשְׁמָהּ,
טְפִיחָה עַל שֶׁכֶם וְחָזֶה –
הוּא לְהַזְכִּיר לַדּוֹר הַזֶּה
וּלְהַרְגִּישׁ לַדּוֹר הַבָּא
(הַמְהַלֵּךְ נָבוֹךְ בַּדֶּרֶךְ
כְּסוּמָא בָּאֲרֻבָּה):

שֶׁעֲתִידוֹ שֶׁל הַהוֹוֶה
הוּא בְּלִי סִכּוּי לְלֹא עָבָר
וְהַפָּקַת הַלְּקָחִים
הִיא הָעִקָּר בְּכָל דָּבָר...
עַל כֵּן חָשׁוּב לְהִתְכַּנֵּס,
לְהִזָּכֵר וּלְהַזְכִּיר –
וְשֶׁהִקְשַׁבְתֶּם, הוֹכָחָה
שֶׁלֹּא דִּבַּרְתִּי אֶל הַקִּיר.

חיים חפר

הסגל האקדמי

רֶבַע מִן הַסֶּגֶל הָאֲקָדֶמִי יָרַד – כָּךְ מְבַשְּׂרוֹת הַכּוֹתָרוֹת • אֲנָשִׁים מְלֻמָּדִים – לֹא עַמֵּי אֲרָצוֹת, יָדַיִם נְקִיּוֹת – לֹא צִפָּרְנַיִם שְׁחוֹרוֹת • אֲנָשִׁים שֶׁקָּרְאוּ וַדַּאי אֵי אֵלֶּה סְפָרִים, אוּלַי שִׁירִים • אֲנָשִׁים שֶׁיּוֹדְעִים לִבְחֹן וּלְנַתֵּחַ, אֲנָשִׁים זְהִירִים • וְאוּלַי יֵשׁ בֵּינֵיהֶם גַּם כַּמָּה „מוֹחוֹת מַזְהִירִים" • – וְאֵלֶּה, אָרְזוּ אֶת הַמִּזְוָדוֹת, מָכְרוּ אֶת הַמְּכוֹנִית, אֶת הַדִּירָה, אוֹ אֶת הַבַּיִת עִם הַגִּנָּה • הִשְׁאִירוּ לָנוּ אֶת הָאֶבֶן שֶׁנִּגְלְלָה מֵעַל לִבָּם – וְעָזְבוּ אֶת הַמְּדִינָה ••

רֶבַע מִן הַסֶּגֶל הָאֲקָדֶמִי הֶחְלִיט לָרֶדֶת וְיָרַד • אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ, שֵׁבֶט שָׁלֵם אֶל הַמְּטוֹסִים צָעַד • כַּנְפֵי הַנְּשָׁרִים נוֹשְׂאוֹת אוֹתָם מַעֲרָבָה, מַרְבַד הַקְּסָמִים הָפַךְ שָׁטִיחַ לִרְצָפָה • כָּל הַגַּעְגּוּעִים לְצִיּוֹן נִזְרְקוּ אַט אַט אֶל פַּח הָאַשְׁפָּה • הֵם מְוַתְּרִים עַל הַכֹּל, עַל פְּרִיחוֹת הַהֲדָרִים, עַל אַלְמֻגֵּי אֵילַת, עַל הַצָּגָה בְּעִבְרִית • וְגַם עַל הַמִּלּוּאִים, כַּמּוּבָן, וְהַמַּאֲבָקִים הַנֶּעֱרָכִים כָּאן בְּאֵשׁ וְגָפְרִית • וְהֵם פּוֹנִים אֶל נְאוֹת הַדֶּשֶׁא בְּאַנְגְּלִיָּה, צָרְפַת, קָנָדָה, אַרְצוֹת הַבְּרִית... • אֲנָשִׁים אִינְטֶלִיגֶנְטִים, הָאֵלִיטָה שׁוֹמֶטֶת אֶת יָדֶיהָ, אֵין כֹּחַ • מַנְהִיגוּת רוּחָנִית שְׁלֵמָה אֲשֶׁר הֶחְלִיטָה מִשְּׂדֵה הַקְּרָב שֶׁלָּנוּ לִבְרֹחַ ••

רֶבַע מִן הַסֶּגֶל הָאֲקָדֶמִי שֶׁלָּנוּ הֶחְלִיט לָרֶדֶת • – תִּהְיֶה לָהֶם וַדַּאי מַשְׂכֹּרֶת טוֹבָה יוֹתֵר, אוּלַי קַרְיֶרָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר וּמְכֻבֶּדֶת • – – רֶבַע מִן הַסֶּגֶל הָאֲקָדֶמִי שֶׁלָּנוּ – לֹא תִּהְיֶה לָהֶם מוֹלֶדֶת ••

שערי הריבית

שַׁעֲרֵי הָרִבִּית אֵינָם שַׁעֲרֵי צֶדֶק, זֶה מוּבָן • וַאֲנַחְנוּ כְּבָר מִזְּמַן לֹא גְּדֵלִים עִם בַּנְק הַפּוֹעֲלִים וּבְקֹשִׁי נוֹשְׁמִים חַמְצָן • אֲבָל כַּאֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹמֵעַ שֶׁמּוֹשָׁבִים מִתְמוֹטְטִים וּמִפְעָלִים מַצְלִיחִים זְקוּקִים לְמַגְבִּית • וְכֻלָּם חוֹגְרִים שַׂק וְנוֹשְׂאִים קִינָה עַל שַׁעֲרֵי הָרִבִּית • הֲרֵי שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְדַּפֵּק עַל שַׁעֲרֵי בַּנְק יִשְׂרָאֵל, אוֹ שַׁעֲרֵי הָאוֹצָר בִּירוּשָׁלַיִם • וְלִשְׁאֹל: הַאִם שַׁעֲרֵי הָרִבִּית הֵם מַעֲשֵׂי יְדֵי אָדָם, אוֹ שֶׁמָּא זֹאת גְּזֵרָה מִן הַשָּׁמַיִם? • אִם הַבַּנְקִים הוֹרְסִים אֶת הַמֶּשֶׁק וְדוֹפְקִים לָנוּ אֶת הַכַּלְכָּלָה • אִם הֵם הָאֲשֵׁמִים וְהֵם הָאָסוֹן וְהֵם הַקְּלָלָה • אָז אֵיפֹה הַמֶּמְשָׁלָה? ••

הוֹ הַשַּׂר יִגְאָל הוֹרְבִּיץ, רְאִינוּךָ – יָתוֹם בַּיַּעַר • יַחַד אִתְּךָ, שַׂר הָאוֹצָר לְשֶׁעָבַר, נִשָּׂא תְּפִלָּה בְּתוּגָה וָצַעַר: • שַׁעֲרֵי הָרִבִּית, שַׁעֲרֵי הָרִבִּית – פִּתְחוּ לָנוּ שַׁעַר! ••

לשון הפיפיות

מָה עוֹשִׂים עִם הַקּוֹפְמַן הַזֶּה? שׁוֹאֲלִים אֲנָשִׁים בְּתִמָּהוֹן • הֲלֹא הָאִישׁ הַזֶּה, כְּשֶׁהוּא פּוֹתֵחַ אֶת פִּיו, אַתָּה שׁוֹמֵעַ שְׂפָתוֹ שֶׁל עֶגְלוֹן • מָה עוֹשִׂים מוּל גַּסּוּת הָרוּחַ, גַּסּוּת הַלֵּב וְגַסּוּת הַנֶּפֶשׁ • מוּל הָרִיק וְהַלִּכְלוּךְ, מוּל הַבֹּץ וְהָרֶפֶשׁ? • אֵיךְ מִתְגּוֹנְנִים – כָּךְ שׁוֹאֲלִים – מוּל הַתִּשְׁפֹּכֶת הַזֹּאת הַמַּרְעִישָׁה • כַּאֲשֶׁר אֲפִלּוּ לְהִתְוַכֵּחַ אִתּוֹ, קָשֶׁה מֵחֲמַת הַבּוּשָׁה? ••

כָּךְ שָׁאֲלוּ אֲנָשִׁים. וְאָנֹכִי הַמֻּמְחֶה לְמַחֲלוֹת הַפֶּה וְהַלֶּסֶת • אָמַרְתִּי: הַצִּיבוּ אֶת גַּסְטוֹן מַלְכָּה בִּרְשִׁימַת הַמַּעֲרָךְ לַכְּנֶסֶת ••

דוד שחם

כסף קטן

עם הספר א'

אני לא מתכוון לספרים שקונים בשבוע הספר. אני מתכוון לספרים האלה, שאם עוברים לפיהם, האשפה נערמת ברחובות, האוטובוסים לא זזים, מסך הטלוויזיה מואפל והרדיו משמיע רק צפצוף טורדני. שלא לדבר על כוחה המאגי של „עבודה לפי הספר" לשבש את הסדרים בנמלי־התעופה, בתי־חולים ומה לא.

מה כתוב שם בספרים האלה, שמצליחים להמאיס לנו את החיים? האם לא הגיעה השעה לכתוב אותם מחדש?

עם הספר ב'

בדרך כלל אני מקשיב במכונית לקול־ המוסיקה. השבוע, בלית־ברירה, האזנתי לגלי־צה"ל. ונזדמן לי לשמוע כמה שיחות עם סתם בני־אדם שנשאלו: ומה אתם עושים כשאין טלוויזיה?

הרושם שהצטבר הוא, שכולם נשמעים כמי שחייהם נשתבשו לגמרי. ערביהם נעשו משמימים וריקים. ואני מציע לכל הששים לנצל את ההזדמנות „לסגור את הטלוויזיה", לשקול מחדש, אם באמת יזכו בפופולריות שהם מצפים לה מצעד כזה. אנשים אוהבים למתוח ביקורת על הטלוויזיה, אפילו לקלל אותה. הם אינם רוצים לחיות בלעדיה.

בכל זאת, מה אתם עושים בלי טלוויזיה? לחצו המראיינים. כמעט כולם השיבו כך או כך: מסתכלים בסרטי וידיאו, הולכים לקולנוע, יוצאים לאכול בחוץ, מסתובבים סתם ברחוב, משתעממים. אולי זה אינו מידגם מרעי, אבל בקטעים שהאזנתי להם, לא היה אחד שאמר: קראתי ספר.

אני מבין ששבוע־הספר מצליח. קונים הרבה ספרים. זה טוב לענף. אבל מסתבר שאין כל כך קשר בין קניית ספרים לקריאתם. כאילו שלא ידענו את זה מכבר.

תן ללשון ללכת

הריף, האיש. מה יש לדבר מרגרט אמרה שלסובייטים יהיה יצוג סמלי בוועידה הבינלאומית. „הם יוכלו לבוא אחר כך למסיבת הסיום", הוסיפה בעוקצנות.

אבל לא שמעון ירשה שמישהו יעלה עליו בזריזות הלשון. „זו תהיה מסיבת קוקטייל", אמר בחדות, „וגם בקוקטייל לא יהיו אלא מים בלבד".

ברוסיה היה פעם רעב גדול. אבל על צמא כזה, שיהיו מוכנים לשלם בעד קוקטייל של מים, לא שמענו.

האם הוא באמת מאמין שהם יבואו למסיבה שכזו? או שפשוט לא ידע שיש עתונאים בסביבה ונתן ללשון ללכת במקומו?

סכנה בטחונית

השבוע שבתו ערביי ישראל בדרישה לשוויון ההזדמנויות בינם לבין יהודי ישראל. ההזדמנויות אינן שוות בתחומים רבים. אבל בשום תחום אינן כל כך לא שוות (תרתי־משמע) כמו בתחום אפשרויות התעסוקה. ובעיקר של אקדמאים.

ד"ר מאג'ד אל־חאג', מרצה באוניברסיטת חיפה, אמר שכל בוגר ערבי של אוניברסיטה מקבל שתי תעודות בבת־אחת: תעודת־גמר ותעודת מחוסר־עבודה.

יש תחומים הסגורים בדרך הטבע בפני מהנדסים וחוקרים ערבים. אבל, האם ידוע לכולנו שבבית־חרושת לשוקולד אין מקבלים מהנדסי־ייצור ערבים?

מסתבר, שהשוקולד גם הוא מוצר בטחוני. בשעת־חירום מגבירים את האספקה לצבא של מוצר עתיר אנרגיה זה.

קצין־מודיעין מעולה יוכל לכאורה, ללמוד על היקף הגיוס ועל „סדר הכוחות", על סך ההזמנות הנוספות שיופנו לבתי החרושת לשוקולד. זה כמובן אינו מפריע לקבל לבתי חרושת אלו סתם פועלות פשוטות (וגם לבתי חרושת לשימורים, ששם צריכה, מן הסתם, להיות בעיה דומה) – מה מבינה פועלת פשוטות ונבערות מרעה? וחוץ מזה – איפה אפשר למצוא נשים יהודיות המוכנות לעבוד בשכר המשתלם בתעשייה? או כשאין ברירה – אין ברירה? אבל כימאי, או מהנדס־ייצור, ערבי? חלילה, זו סכנה לבטחון המדינה!

שיילך לחיות פועל ייצור או, מוטב, רוחץ כלים במסעדה. וכמותו המדינה יישמר.

אם יש סכנה לבטחון המדינה – הרי זה בנהלים ומנהגים כאלה.

עמוס קינן

ירושלים 02

תיסמונת DOWN

יש מחלה עצובה בשם הזה, אבל ניתן להשאיל את שמה לישראל. זוהי תיסמונת 02, שבה מסמנים עכשיו את הילדים המאומצים מברזיל.

מה שזה רוצה לומר הוא: הילדים הנסים המחייכים האלה, שנולדו לבני אדם נורמליים ואומצו בידי זוגות נורמליים וכל־כולם נורמליים, מהרגע שנעשו אזרחי המדינה היהודית, נהפכו למונגולואידים.

★

אפילו רוני מילוא

אפילו רוני מילוא לא מספיק יהודי בשביל הרב דרעי.

אפילו רפול לא מספיק טוב בשביל „התחיה".

יש משהו מעורר פלצות במלה הזאת, „אפילו". כי היא המלה היחידה המבדילה בין רשעות אווילית מקובלת על רשעים אווילים, ובין רישעות אווילית שאפילו רשעים אווילים אינם יכולים לעמוד בה.

ואם כך הדבר, לא רחוק היום בו יוסי שריד יהיה הסמן הימני של המצפון הישראלי, ואורי אבנרי משיג אותו במרוץ רק בשעון עצר אלקטרוני.

★

בחזרה לחמלניצקי

הרבה יהודים התחילו לגור ברמת־גן, אמר השליח לבוגדן חמלניצקי.

מה הם עושים שם, שאל חמלניצקי.

אוכלים שום, מתפללים לאלוהים שלהם ומחללים את כבוד הגבר האוקראיני.

מה עוד, שאל חמלניצקי את השליח ששמו היה, במקרה, דמיאניוק.

זה הכל בינתיים, אמר השליח ששמו היה, במקרה, דמיאניוק.

תעשו פוגרום, אמר חמלניצקי.

וכך החל הפוגרום בערבים ברמת־עמידר אשר ברמת־גן.

★

פגישה באליה קפיטולינה

זה היה סיאנס אמיתי.

רוחותיהם של שמעון בר־גיורא, יוחנן מגוש חלב ואבא סיקרא נפגשו.

תסלחו לי, אמר להם המנחה, ירון לונדון, האם תוכלו לשחזר לצופים שלנו את חורבן בית המקדש?

אין בעיה, ענה אבא סיקרא, שבינתיים שינה את שמו לבאבא סיקרא, רק תן לנו להקים מדינה ותראה.

ירון לונדון, בקלות רעתו הידועה, נתן להם.

★

שוויון

שילשום, שבתו ערביי ישראל על שוויון.

מחר, מחרתיים, בעוד חודש, בעוד שנה, ישבתו היהודים על שוויון.

מדוע?

כי הביאו את הערבים לשבות על שוויון.

ביום בו אנו, נכדי החלוצים מייבשי הביצות ונינים של מייסדי ראש פינה ופתח־תקווה, נצא למאבק על שוויוננו, עם ניניהם של מרוקאינו ומופלינו, תתחיל ההיסטוריה של מדינת היהודים.

זיוה יריב

שב בשקט, חסן!

בסך הכל, אין מה לדבר, יש שוויון זכויות במדינה. כל אזרח, ללא הבדל דת, גזע ומין רשאי להתלונן על קיפוח או עוול שנעשה לו.

כשהאזרח הישראלי, יוסף חלפון, מתלונן שמקפחים אותו בהתקנת טלפון, ובתור לניתוח בבית חולים, ושאין לו תאורה ברחוב ושהוא לא גומר את החודש, או מתווכחים איתו, רבים איתו, ואם הוא גם יודע להפוך שולחנות, יש לשער שיוותרו לו וימלאו בחיפזון את כל תביעותיו.

כשהאזרח הישראלי, חסן עלי, מתלונן שמקפחים אותו, שהביוב זורם בפתח ביתו, ואין טלפון, וחשמל, וכביש, וכיתות בבית־הספר, קוראים לו עוכר ישראל. מסית נגד המדינה. אש"ף.

כי מן המפורסמות הוא, שערבי שיושב בשקט ולא מתלונן, הוא אזרח נאמן למדינה. ערבי מתלונן ומוחה, הוא עוכר ישראל ואש"ף.

נו, ואם הוא עוכר ישראל ואש"ף, איזו חוצפה יש לו לדרוש ממדינת ישראל הנמצאת במלחמת קיום להיענות לדרישותיו? איך הוא יכול לדרוש ממנה להעניק שוויון זכויות לאויביה? איך היא יכולה לסכן את בטחונה ולתקן לאש"ף את הביוב?

אבל בסך הכל, אין מה לדבר, שוויון זכויות יש במדינה. ואם חסן עלי ישב בשקט ולא יתלונן על קיפוחו המשווע – הוא ייהנה גם משוויון זכויות מלא כמו שאר אזרחיה הנאמנים של המדינה.

מפני שאם הוא יתלונן הוא אש"ף, ואם הוא אש"ף לא מגיעות לו זכויות שוות, ואם לא מגיעות לו זכויות שוות, אין לו גם זכות להתלונן שאין לו זכויות שוות.

אז שב בשקט, חסן.

מגילת העצמאות

בוויכוח על שוויון זכויות לאזרחי ישראל, שמעתי את רפול מציין בהתלהבות שמצבם של ערביי ישראל טוב יותר ממצבם של הערבים בארצות השכנות.

לא הבנתי בדיוק מה זה קשור לעניין. אבל אני יכולה לנחש שלדעת רפול מגילת העצמאות מבטיחה למיעוטים בישראל שוויון זכויות עם ערביי הארצות השכנות ללא הבדל דת, גזע ומין.

שבוע הנייר

שבוע הספר תם. קנינו חמשת אלפים טון נייר מכורך, מאה אלף מטר רץ מדפים, וארבעים אלף קלטות.

פריחת שוק הנייר והעץ העלתה ללא ספק את רמתם התרבותית של רבים שעד עתה לא נגעו בספר מעולם. ואני שמחה לציין שכינוי הגנאי העממי בור ועם־הארץ עומד לצאת בקרוב מכלל שימוש.

את מקומו יתפוס כינוי חדש, הולם יותר, ומכובד יותר – בור ועם־הספר.

תופעת טבע

עכשיו, עם פרוס הקיץ, יש לי מין הרגשה נעימה שדברי, שלא כתמיד, אינם נופלים על אוזניים ערלות.

במחשבה שניה, העסק נראה קצת פחות נעים. מפני שבעצם דברי אינם נופלים על שום אוזניים. כי כל האוזניים של המדינה בחו"ל או בדרך לשם. אוזניים מוניציפליות, אוזניים ממלכתיות, אוזניים מחוזיות, אוזניים גדולות, אוזניים קטנות.

אם אתם שוחרי־טבע, צאו לשדה התעופה בן־גוריון ותראו אותן להקות־להקות נכנסות זוגות־זוגות אל התיבה המעופפת, אוזן אחת על חשבוני אוזן אחת על חשבונך, וממריאות לארצות קרות יותר כמו ציפורי נוד.

כל הקיץ, כל עוד האוזניים במרחקים, אין עם מי לדבר.

בבוא הסתיו, כאשר תשובנה אוזניי־הגוף לחרוף במכורתן, נוכל שוב אתה ואני לדבר, למחות, ולצעוק כמה שנרצה.

אל הקיר.

לנד אוף יזראל

יישר כוחם של מקימי אתר הנופש לילדים בחוף הכינרת, שקראו למפעלם הכיפי והספורטיבי בשם החינוכי „צמחלנד".

שם עברי טהור שיש בו גם מן הנוסטלגיה לרחוב צמח מספר אחד בירושלים, וגם מן הניחוח המשכר של הישוב הישן בארצנו, לנד אוף יזראל.

בחופש הגדול, ביום שבו יתחילו ילדיי לנדנד בקול מעצבן „אמא, קחי אותנו לצמחלנד", ארע שהמטרה הושגה, המורשת הציונית לא פסה.

נתן ברון

הכס אינו קדוש

אף מדינה תרבותית אינה מוכנה לקבל את פניו. בהפגנה נדירה של אחדות־דעות התלכדו המערב והמזרח ל„חזית סירוב", ומתייחסות אליו כאל מצורע פוליטי.

האיש היושב לו מבודד בארמון הנשיאות המפואר בווינה, ואפילו עמו שלו – זה שהצביע עבורו תוך גילויים אנטישמיים ברורים – מתחיל להרהר שנית בהגיון של הבחירה המוזרה הזו.

ומי נחלץ לפתע לעזרתו? מי מושיט לו יד כדי להוציא אותו מן הבוץ? מי מקבל אותו בכבוד־מלכים ומעניק לו גינוני הוד והדר?

האפיפיור, כמובן. האב הקדוש, היושב על „הכס הקדוש", שכל מעשיו כידוע בקדושה ובטהרה.

והמשטרה האיטלקית, בפרץ נדיר של יעילות ומרץ – עוצרת דווקא את המפגינים, את אלה שבאו למחות – ולא את האיש עצמו, שלפחות חצי העולם מתייחס אליו כאל פושע־מלחמה החייב לעמוד לדין.

דברים מוזרים מתרחשים שם, ברומא, בכבר הוותיקן, במקום הקדוש הזה.

■ ■ ■

מרבים לדבר על החשבון הארוך שיש לנו עם הכנסיה הקתולית. מאות שנים עברו מאז אימי האינקוויזיציה – ואף יהודי לא ישכח לעולם את הגילויים הנוראים של רשעות ואכזריות שבאו לידי ביטוי בתקופה ההיא. והכל כמובן – תוך גילגול עיניים למרום, תוך השמעת תפילות ומזמורים, ותוך התנהגות חיצונית של אנשים צדיקים ויראי־שמים.

קראו את הספר „שם הורד", היצירה הנפלאה שהפכה לסרט מצויין, ותבינו טוב יותר מה מסתתר מאחורי החזות החיצונית הקדושה הזו של הכמרים והחשמנים וההגמונים עוטי הגלימות. גם אם ספר אחד אינו יכול לפתור תעלומות של אלף שנים – די בו כדי לתת, ולו גם על קצה המזלג, מושג על המתרחש שם, במחשכי הכנסיה הקתולית.

לכאורה – אנשים תמימים, עובדי־אלוהים, שכל מעייניהם רק בשאלות תיאולוגיות ופילוסופיות מסובכות. כל היום וכל הלילה – תפילות על גבי תפילות. הכל מתוך הבעה סגפנית, מתייסרת, כנועה.

אבל למעשה – חבורה מושחתת ואלימה של אנשים שרוממות האל בגרונם – וסכינים חדות בידיהם. רציחות, עינויים, סטיות, שחיתויות מכל מין ומכל סוג – מה לא קורה שם במינזר המבודד, הניצב לו גאה ומוצק ונכבד על ההר באיטליה? הכל קורה שם, ובכמויות שלא היו מביישות כל חבורת־פושעים מודרנית.

והמרהים מכל – החזות החיצונית המטעה. התפילות המסודרות והחגיגיות, הישיבות המלומדות לדיון בנושאים רוחניים, השיחות המנומסות והמכובדות, אווירת האדיקות השוררת מסביב. בבוקר ובערב מתפללים – ובלילה שוחטים. ממש חגיגה.

האינקוויזיציה משחקת תפקיד חשוב בספר ובסרט. ושוב: במעטה של קדושה ודתיות קיצוניות – נעשים כל המעשים המכוערים והמבחילים ביותר. קצת מרהים – ואפילו פרובינציאלי – לומר את זה, אבל אני לפחות הכנתי מ„שם הורד" בצורה מוחשית יותר מה עבר על יהודי ספרד במאה ה־15 מידיה האכזריות של הכנסיה הקתולית.

■ ■ ■

תאמרו: מה הקשר בין מה שהתרחש לפני 500 שנה לבין אירועי סוף המאה ה־20?

יש קשר.

לעתים דומה, ששום דבר לא השתנה למעשה בכנסיה הקתולית: אותם טקסים, אותם מלבושים, אותן תפילות – ואותם מעשים (או דומים להם) במרתפים החשוכים.

רק לפני שנתיים־שלוש נחשפה פרשיה מסובכת ומסועפת בקשר למערכת הכספית האדירה של הוותיקן. להיכן זורם כל הכסף העצום ברשותו של האפיפיור? מה עושים בו? לאילו מטרות הוא משמש? כמה יש בקופות הללו, מאחורי הקירות העבים ליד כנסיית סט. פטר?

תשובות רבות לא התגלו – אבל נחשפה רשת מסועפת של קשרים מפוקפקים עם מדינות ועם ארגונים – והכל בצורה שאינה מותירה ספק בקשר לנוקשות ולאכזריות של גזברי הוותיקן. אם זכרוני אינו מטעה אותי, כמה אנשים אף קיפחו את חייהם בעקבות הגילוי – ולפחות אחד מהם נראה לאחרונה צף במימי התמזה בלונדון ללא רוח חיים באפו.

אין ספק, שהכסף האדיר הנמצא בידי הכנסיה משמש גם למטרות שליליות ביותר, ומי יודע, אם ביום מן הימים לא נגלה קשר אפילו למתרחש באזורנו.

בכל ליל כריסטמס (24 בדצמבר) אני צופה בשידור הישיר בטלוויזיה הירדנית מן הטקס בבזיליקה של סט. פטר בוותיקן. כל מי שצופה בכך בקביעות יודע שהטקס לא ישתנה כהוא זה, ובכך כשלעצמו אין כל רע. אבל, כשאתה רואה את כל החבורה הזו של החשמנים וההגמונים, כולם שבעים ומרוצים ואדמוניים מנחת – אתה יודע, שמשהו מסתורי ואפל מסתתר שם, מאחורי הגלימות והמצנפות המפוארות.

■ ■ ■

ועכשיו, מסתבך האפיפיור עצמו בפרשת וולדהיים. אותו אפיפיור, שזכה כבר לכינוי „ג'וני ווקר" („יוחנן המהלך") בשל נסיעותיו המרובות. איזה מזל יש לו לאיש הזה, אני מהרהר לפעמים, הנוחת לו באיזו ארץ עניה ומרודה בדרום אמריקה, עטוף במשי ובקטיפה ובתכשיטי־זהב, שהכל סוגדים לו ומעריצים אותו ונושאים את עיניהם אליו בתקווה? הוא בא, נוסע במכוניתו המשוריינת, מקיים מיסה המונית – וממריא במטוס „אליטליה" המצוייד בדירה מלכותית מיוחדת לרווחת האב הקדוש, כשהוא מותיר אחריו את כל העוני והמרירות והדיכוי.

ואיך יש לו זמן גם לטפל בעניניה של ישראל? איך יש לו זמן להורות לקרדינל או'קונור מניו־יורק, לא להיפגש עם ראשי המדינה? איך יש לו זמן להעניק חיפוי כנסייתי לאנשיה שנתפסו במעשים לא־כשרים בישראל? ואיך יש לו זמן להדריך את אנשיו לא לקדם במאומה את היחסים עם ישראל, אחת המדינות הבודדות שאין לה יחסים דיפלומטיים עם הוותיקן?

איך, באמת, יש לו זמן תוך כדי כל הנסיעות הללו?

■ ■ ■

אם לו יש זמן – אולי כדאי שגם לנו יהיה זמן. הדת היהודית יש לה נשימה ארוכה, ואין מה למהר. האפיפיור מקבל עכשיו את וולדהיים, ובכך כאילו אומר לכל יהודי בעולם (ולמעשה לעולם כולו): „נו, נראה מה תעשו לי". מה, באמת, אפשר לעשות לה

הלך זרזיר אצל עורב. רק כך אפשר לראות את פגישתו של האפיפיור עם וולדהיים.

החלטות מסוכנות בצמרת

(המשך מעמוד 7)

אחד מהשותפים הפעילים בישיבות הממשלה בזמן מלחמת לבנון נזכר השבוע כיצד היה נוהג שר הביטחון אריאל שרון להסתודד בצד עם ראש אמ"ן יהושע שגיא כל אימת שעלתה שאלה נוקבת מפי אחד השרים. כתום ההסתודדות היתה, בדרך פלא, עמדתו של שגיא „מיושרת" ברובה עם עמדתו של שר הביטחון.

שרים בעבר ובהווה מתלוננים על צה"ל ועל שר הביטחון, כי בהציגם אלטרנטיבות לחלטת ממשלה הם מביאים בדרך כלל שתי אלטרנטיבות קיצוניות. זאת, בידיעה מראש ששתיהן לא תתקבלנה, וכך תועדף האפשרות השלישית – זו שנבחרה מראש על ידי המטכ"ל ושר הביטחון בדיוני ה„קדם" למיניהם, שבהם מערכת הביטחון „מיישרת קו" לפני שהיא באה לממשלה.

כך יכולה מערכת הביטחון להתחמק מביקורת ובקרה אמיתיים על פעולותיה, וגם מהפקת לקחים. כך היא יכולה להחליט על הוצאת מיליארדים מתקציב הביטחון מבלי שמישהו יוכל לפקח על כך. מבקר המדינה יכול לנעול את שערי האורווה רק אחרי שהסוס ברח (עם הכסף).

מול עוצמתם המשותפת של המטכ"ל ושר הביטחון יכולים שאר השרים לעשות מעט מאוד. גם מחלקת החקר שהוקמה במשרד החוץ, וזו שהוקמה ב„מוסד", בעקבות מסקנות ועדת אגרנט, אינן מסוגלות להתמודד עם אמ"ן כזירת הממשלה כאשר מדובר בהערכות מדיניות. את ההמלצה למנות יועץ לביטחון לאומי העדיפו אצלנו לטאטא מתחת לשטיח.

חרף כל מה שהתנסינו בו בשנתיים האחרונות בפרשות פולארד והשב"כ, טוען מזכיר הממשלה הנוכחי, אליקים רובינשטיין, שלא הכל שחור.

לדבריו קיבלו הממשלה והשרים בחודשים האחרונים מאות החלטות, שרובן היו טובות ומבוססות על שיקול דעת לגופו של עניין ועל בחינת אלטרנטיבות שהוכנו במשרדים הנוגעים בדבר. הבעיות התעוררו כל אימת שהיו לנושא הנידון השלכות פוליטיות או אידאולוגיות, או כשהצוות שמינתה הממשלה לטיפול בנושא היה מורכב מהאנשים הלא נכונים.

במקרה כזה פעלה הנוסחה הקרויה בפי רובינשטיין „נוסחת המותן, העץ והעד". תחילה יורים החלטה מהמותן ומטפסים על עץ גבוה. אחר כך מחפשים דרך לרדת מהעץ, ואז מכניסים עד – כדי להוציא אותה כשלב הבא – ויוצרים תחושה שהבעייה נפתרה.

■ ■ ■

יש בבדיחה זו יותר משמץ של אמת, ובכך מכירים, כאמור, גם השרים וגם חברי הכנסת, ולכן נעשו לאחרונה נסיונות לשפר את עבודת המטה של הממשלה וראש הממשלה.

שמעון פרס, למשל, הקים לעצמו בתקופת כהונתו צוות יועצים, „נערי פרס", בראשותו של ד"ר יוסי ביילין. צוות זה עשה עבודה חשובה, אבל לא מלאה. בין השאר, משום שחסרים היו לו מומחים ועובדים שיאספו לו נתונים בצורה עצמאית, וכן משום שחברי הצוות היו חסרי נסיון בתחום עבודת המטה.

כיום, אחרי הרוטציה, לא נשאר זכר לעבודת מטה מסודרת במשרד רוה"מ. בעקבות פרשת השב"כ הראשונה ופרשת פולארד, מונה סגן למנהל הצבאי, שיעקוב אחרי החומר המודיעיני המגיע ללשכת רוה"מ וייעץ לראש הממשלה. בעקבות המלצה של פרופסור דרור הוקמה ועדה לשיפור השירות הציבורי, בראשותו של קוברסקי, והוקם גם פורום המנכ"לים, שייקל מעט את עומס ההחלטות הנופלות על שכם השרים וישפר את התיאום הבין משרדי.

אבל כל זה מעט מדי וכמעט מאוחר מדי. כל המומחים מאוחדים בדעתם, כי במשרד ראש הממשלה נחוץ גוף מטה עצמאי שתהיה לו יכולת לאסוף נתונים, לגבש אלטרנטיבות אמיתיות ולעקוב אחרי ביצוע החלטות הממשלה.

אברהם טמיר סבור שנחוצים שני גופים כאלה. האחד שיעסוק בכלכלה וחברה, והאחר שיעסוק בבעיות חוץ וביטחון. בראש כל מטה כזה צריך לעמוד אדם שיהיה לו מעמד ציבורי ויכולת להשפיע על ראש הממשלה. יש המרחיקים לכת וטוענים כי לגוף המטה צריך להיות מעמד בחוק, ושלממשלה תהיה חובת התייעצות עמו.

■ ■ ■

הצעה פשוטה וכמעט מובנת מאליה זו נתקלה בהתנגדות עזה מצד השרים. התנגדות עתיקת יומין הנמשכת כבר למעלה מעשרים שנה לכל צעד שיחזק את ראש הממשלה ויכרסם במעמדם של השרים. שכן, עם גוף מטה כזה תהיה לראש הממשלה יכולת לקבוע עמדה עצמאית משלו. ההמלצות שיגיש המטה הזה, האחראי בפני הממשלה כולה, יבטלו את המונופול שהיה לכל אחד מהשרים על הצעות ההחלטה בתחום שבו עוסק משרדו.

פעם, אחרי דיון בנושא קבלת החלטות במכלול לביטחון לאומי, התוודה יצחק רבין באוזני המציעים כי אינו מעוניין בהקמת ועדה לביטחון לאומי, ובוודאי שהוא מתנגד למינוי יועץ לביטחון לאומי. הסיבה: הוא אינו רוצה מישהו שיכפה עליו החלטות והצעות המנוגדות לדעתו.

ישנן כמובן הצעות מרחיקות לכת יותר לשיפור תהליכי קבלת ההחלטות בממשלה, כמו זו של פרופסור דרור, הרוצה להעניק לראש הממשלה מעמד בתוקף הדומה לזה של נשיא צרפת. אבל הרצועה אחרות, הגורסות הקמת גופי מטה קבועים ליד כל אחד משרי הממשלה.

אבל נראה שלהצעות אלה אין סיכוי רב לקבלה בכלל, וכי המשימה הדחופה ביותר העומדת כרגע בפני הקברניטים היא ייסוד אותו גוף מטה במשרד רוה"מ שיעניק להם סוף־סוף יכולת לשקול בצורה עצמאית ולברור בין אלטרנטיבות אמיתיות, במקום „לאכול" ללא הבחנה את מה שמלעיטים אותם בדרך כלל האינטרסנטים.

בפני מדינת ישראל ניצבות היום בעיות קשות ומסובכות כמו בעבר, אלא שהיום הן סבוכות הרבה יותר. מטבע הדברים, גם הסיכוי לטעות בהחלטות לגביהן הוא רב יותר. מכאן, שאם לא ישופר בהקדם תהליך קבלת ההחלטות בדרג העליון, ומטה רציני ימוסד בו, אנו עשויים לשלם על כך ביוקר.

הודעה לציבור לקוחות תדיראן באזור המרכז

לרגל הרחבת פעילויות החברה,
אנו שמחים להודיע על שיפורים במרכזית הטלפון של
תדיראן - דרך השלום 3, תל-אביב.

באדיבותה של חברת "בזק" הותקנו

קווי טלפון חדשים
עם
חיוג ישיר פנימה (חי"פ),

שבאמצעותם החל מיום 28.6.87 אפשר להתקשר ישירות למחלקה המבוקשת בלי עזרת המרכזיה - שיפור שיקול על הפונים ויחסוך זמן המתנה.

להלן מספרי הטלפון של תדיראן בדרך השלום 3, תל-אביב:

מרכזיה	- טל. 5420222
מזגנים: מכירות, הזמנת יועץ והתקנה	- טל. 5420304
חיפה	- טל. 04-724411
ירושלים באמצעות "אלרם"	- טל. 02-710221
באר-שבע	- טל. 057-36561
מקררים: תיאום אספקות	- טל. 5420247
מוצרי סאבא, פור, סימנס, בוש ורוזיאר	- טל. 5420242
מוצרי נשיונל: מוצרי בית אלקטרוניים	- טל. 5420216
רכש: מקומי	- טל. 5420298
רכש: חו"ל	- טל. 5420270

בימים הראשונים יתכנו שיבושים קלים ואנו מבקשים מראש את סליחת הפונים.

גזור ושמור

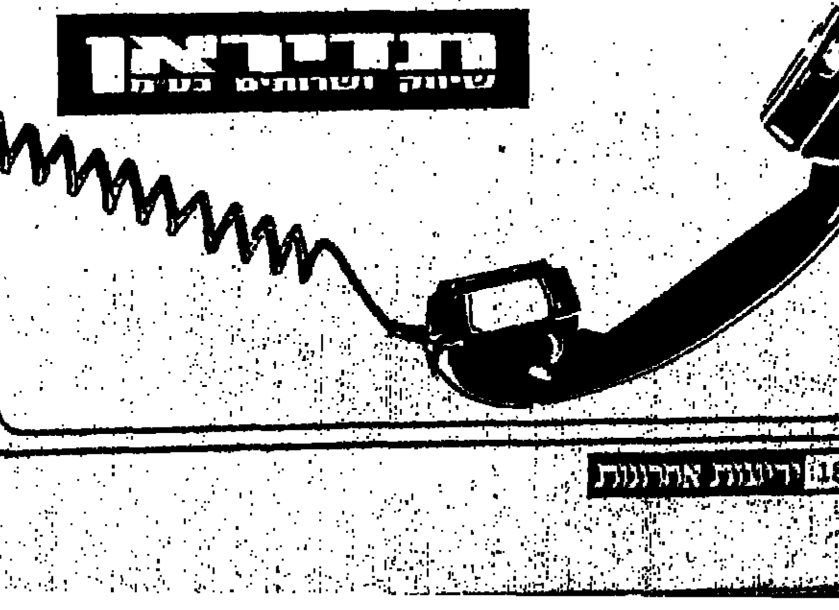

תדיראן
שיווק ושירותים בע"מ

הצעות מיוחדות לקיץ
ברשת חנויות המפעל של גלי

הצעות מיוחדות על נעלי FLIGHT סוג ב':
מחירים לדוגמא:

נעלי פלייט חצאיות סוג ב' מידות 35-38 58.70 ש"ח ~~81~~ ש"ח

נעלי FLIGHT חצאיות מידות 35-38 **58.70** ש"ח ~~81~~ ש"ח

נעלי FLIGHT גבוהות מידות 40-46 **68.90** ש"ח ~~95~~ ש"ח

מציאון בבתי גלי
מחלקה מיוחדת למוצרי אופנה והנעלה בפחות מחצי המחיר.
הצעות לדוגמא מהמבחר המגוון:

חולצות נשים החל מ – **14.90** ש"ח
סניקרס לנשים בבד משובץ ובפסים דגם 1411 רק **14.90** ש"ח
מכנסי גברים החל מ – **19.90** ש"ח
נעלי בד רשת לגברים דגם 6215 רק **24.90** ש"ח
חולצות לילדים מכנסיים קצרים לילדים החל מ – **9.90** ש"ח

קנה עכשיו ושלם באוגוסט בקניה מעל–.100 ש"ח בכרטיסי אשראי

בתי גלי בירושלים חיפה וב"ש פתוחים:
בימים א'-ה' מ־9:30–13:00 16:00–19:30
יום שישי: מ־9:30–13:30
מוצאי שבת: מצאת השבת עד 21:30

בית גלי ראשל"צ פתוח:
כל יום: מ־9:30–19:30 רצוף כולל יום ג'.
יום שישי: מ־9:00–13:30
מוצאי שבת: מצאת השבת עד 21:30

רשת בתי גלי: אזור המרכז: בית גלי ראשון לציון רח' ההגנה 26 אזור התעשיה החדש.
אזור הדרום: בית גלי באר־שבע מרכז מסחרי „לב הנגב" דרך חברון 4
אזור ירושלים: בית גלי ירושלים רח' יד חרוצים 22 בבנין אולמי פאלאס אזור התעשיה תלפיות.
אזור הצפון: בית גלי חיפה שד' ההסתדרות 163 בנין קרסו, צומת וולקן.

Gali KiD
מחלקה מיוחדת לבגדי תינוקות וילדים מתוצרת Health-tex חברה האמריקנית המובילה בבגדי ילדים.

בית גלי ראשון

תמיד כהן (יעקבסון)

פרשת השבוע

קורח

מאת מנחם בקר

"ויקח קורח בן יצהר, בן קהת, בן לוי..." (ט"ז, א')

על לשון הכתוב בפתח הפרשה – "ויקח קורח" – מעיר רש"י: לקח את עצמו. על כך היה אומר הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחה (1767 – 1827): קורח בן יצהר היה מחונן בהרבה מעלות: היה בן משפחה מיוחסת, תלמיד־חכם, בעל ממון, וגם פיקח גדול. מטבע הדברים היה קורח עשוי להגיע ברבות הימים למעמד של מנהיג בישראל, ומפני־מה לא זכה לכך ונטרד מן העולם? מפני ש"לקח את עצמו" – שלא המתין ליום שבני העם יתנו בו עיניהם ויכתירוהו בכתר המנהיגות, אלא דחק את השעה וביקש להמליך את עצמו על שבטי ישראל על־ידי ריב ומחלוקת.

על חטא זה נגזר על קורח ועדתו עונש מיוחד במינו, ככתוב: "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת בתיהם..." (ט"ז, ל"ב). עונש זה היה בבחינת מידה כנגד מידה: קורח ועדתו לא המתינו בסבלנות עד שתשחק להם השעה ותוטל על ראשם עטרת המנהיגות. משום כך גם האדמה לא המתינה לקבל אותם בשעה היעודה להם בדרך הטבע, אלא פצתה פיה "וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה" (ט"ז, ל"ג).

★

"וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם" (ט"ז, י"ב)

כותב כאן רש"י, על־פי חז"ל (סנהדרין ק"י, ע"א): מכאן, שאין מחזיקים במחלוקת. שהיה משה מחזר אחריהם (= הולך וחוזר אחרי דתן ואבירם) להשלימם בדברי שלום.

מעיר על כך רבי אברהם שמואל בנימין סופר, בעל "כתב סופר" (1815 – 1871): דתן ואבירם הוחזקו מכבר כבעלי־מחלוקת מועדים: הם הם "שני העברים הניצים", המסכנים חייו של משה קודם בריחתו למדיין (שמות ב', י"ג–ט"ו); הם הם המעליבים את משה ואהרן, בצאתם מארמון פרעה (שמות ה', כ'–כ"א); והם הם הפעילים הראשיים בעדת קורח. ובכל זאת שולח משה "לקרוא לדתן ולאבירם", בתקווה שישפיע עליהם לנטוש את דרך המחלוקת ולבחור בדרך ההשלמה והפיוס. הוא שאומרים כאן חז"ל: "אין מחזיקים במחלוקת" – כשנטושה מחלוקת בישראל, אין אומרים "פלוני מוחזק כבעל־מחלוקת" ואין סיכוי שישוב מדרכו הרעה; אלא צריכים לחזור אחריו בסבלנות ובאורך־רוח כדי להביאו לדרך השלום...

ממדרשי חז"ל

"ויקח קורח... ודתן ואבירם...
ואון בן פלת בני ראובן (ט"ז, א')

מכאן אמרו חכמים: אוי לרשע ואוי לשכנו! קורח היה שרוי (=חונה) בדרום, שנאמר: "ממשפחות בני קהת יחנו על ירך המשכן תימנה" (ג', כ"ט); ודגלו של ראובן היה סמוך להם, שנאמר, "דגל מחנה ראובן תימנה" (ב', י'). ודתן ואבירם, שהיו שכנים לבעלי־מחלוקת, לקו עמו (= עם קורח) ואבדו מן העולם.

★

"ואון בן פלת" – למה נקרא שמו "און"? שכל ימיו באנינות (= כל ימי חייו התאבל על השתתפותו בעדת קורח).

"בן פלת" – בן שנעשו בו פלאות (= שניצל באורח פלא, כמסופר להלן).

אמר רב: און בן פלת אשתו הצילתו. אמרה לו: מה יוצא לך מזה (= מן ההצטרפות לעדת קורח)? אם מר (= משה) הרב – אתה תלמיד; ואם מר (= קורח) הרב – אתה תלמיד!

אמר לה (און לאשתו): מה אעשה? עימהם (= עם בני עדת קורח) הייתי בעצה ונשבעתי עימהם (שבועת־אמונים לקורח).

אמרה לו: שב באוהלך, שאני מצילה אותך. השקתו יין והשכיבתו בפנים האוהל; – ישבה על הפתח וסתרה (= ופרעה) שערותיה. כל מי שבא (לקרוא לאון), ראה אותה (פרועת־שער בפתח האוהל) וחזר (כלעומת שבא). בין כך וכך (= עד שאנשי עדת קורח הולכים ובאים) נבלעו קורח ועדתו...

חסידים בס

תגובתו של צדיק על מחלוקת בישראל

בעיירה קטנה הסמוכה לפרימישלן (ג המזרחית) פרצה פעם מחלוקת קשה בגלל אחד. שכמה מבני הקהילה הטילו בו חשד מקפיד כראוי בבדיקת הריאה לאחר שחיטה ונמצא מאכילם חלילה בשר־פיגולים. לעומת מצדדי השוחט באותו מקום, שזו עלילת שווא דברים מעולם. בסופו של דבר פנו ראשי הקהילה הצדיק רבי מאיר'ל מפרימישלן (1780 – וביקשו את התערבותו באותה מחלוקת, המ לפלג את הקהילה הקטנה לשני מחנות עויינים

★

רבי מאיר'ל הזמין את ראשי הניצים הצדדים היריבים; ולאחר שהללו הרצו לפניו טענותיהם בלהט רב, אמר להם הצדיק בקול לדעת כל הפוסקים האחרונים, בדיקת הריאה השחיטה היא מדרבנן; ואילו המחלוקת היא בכלל איסור מן התורה. ואף אם אתם סבורים, שהמחלוקת שלכם היא לשם שמים – כבר אמרו חז"ל במסכת אבות (ה', י"ז): "איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים? זו מחלוקת הילל ושמאי". נמצאנו אומרים מדברי הקדמונים, שרק חכמים כהילל ושמאי במדרגה לחלוק זה על זה לשם שמים...

חוץ מזה – הוסיף רבי מאיר'ל בהדגשה – לדעתי, כל מחלוקת בימינו – ואף זו שלכם – כמחלוקת קורח ועדתו!

מתי יהיה הפיחות הבא

(המשך מעמוד 2)

קשה לדעת אם מצדדי "פיחותון עכשיו" מדברים לליבו של משה ניסים. למתנגדים יש דעה נחרצת לא פחות. ראשית, הם אומרים, אין כל צורך בפיחות. שנית, אפילו היה צורך כזה, אין סיכוי כי פיחות יצליח כל עוד לא מעקרים את השכר כפי שנעשה בחודש ינואר. ביחסי האוצר־הסתדרות כפי שהם עכשיו, אין סיכוי לעיקור כזה. שלישית, פיחות יהווה אור ירוק ליצואנים לשלם תוספת שכר וזה יכול להרים את המחירים.

■■■

יש גם איומים אחרים:

● האינפלציה: למרות ההאטה הגדולה, ישראל עדיין מייצרת מחירים בקצב העולה פי ארבעה או חמישה על הקצב בארצות המערב. מתכנני התוכנית הסתפקו בירידת האינפלציה ל־20־10 אחוזים לשנה. זו, אולי, הטעות הגדולה שלהם. כי אי אפשר להחזיק פערי מחירים כאלה תוך קיום שער חליפין קבוע. הלחץ על מטבע חוץ יגבר ככל שירחק הזמן.

● השכר: האוצר ובנק ישראל צופים ירידת המורד מכ־20 לכ־10 אחוזים לשנה החל מעכשיו. במצב זה הסדר תוספת היוקר וזחילת השכר הנובעת מעליה בדרגה ותוספת ותק מצליחים לשמור על השכר הריאלי.

מכאן טענתו של שר האוצר, כי כל תשלום נוסף צריך להיות מלווה בגידול הפריון. ההסתדרות, כך התברר השבוע, לא מסכימה. השבוע הכריזה על סכסוך עבודה בשרות הציבורי, והיא מאיימת בשיבושים תוך שבועיים. הרמז לצפוי, היה בגיבוי של ההסתדרות למאבק הטכנאים ברשות השידור, סקטור שעד היום זכה רק לגינוי מצד הארגון היציג של העובדים. אם הטכנאים זוכים לגיבוי, קל וחומר עובדי המדינה האחרים. אי ההסכמה מצד ההסתדרות למדיניות האוצר יכולה להביא למאבקים קשים במיוחד על רקע הבחירות.

● הבחירות: כאשר המערך והליכוד התלהמו לפני כמה חודשים סביב שאלה זו, אמר אחד מראשי האוצר: הוויכוח הוא למעשה בשאלה האם מערכת הבחירות תהיה בת שלושה חודשים או שנה ושלושה חודשים. המערכת הפוליטית בחרה באלטרנטיבה השניה. במצב כזה קשה לראות את הממשלה מקבלת החלטות קשות הנחוצות בכמה תחומים. למשל: מנועי בית שמש, מפעל סולתם, אגרת החינוך, המושבים, ה"לביא".

הערכה: בכל הנושאים האלה לא תתקבל החלטה חד משמעית יוצר בעיה תקציבית קשה ביותר.

● התקציב: תקציב המדינה, כלי המדיניות המרכזי של ה נבנה בתחזית של גידול בהשוואה לשנה שעברה. עכשיו מת מה שמתוכנן אינו מתבצע – למשל אגרת החינוך; ולכן דרישות ממקורות שונים ומשונים, כמו למשל, חיטת השמיטה עת מדבר האוצר על הפחתות נוספות במיסים הישירים.

התוצאה: גרעון תקציבי מתנפח המהווה איום על מטבע מצידו יכול לפגוע ביציבות שער החליפין.

● מניות הבנקים: השאלה הגדולה היא, האם הציבור לחיזורי האוצר וימחזר את המניות שבידו. ואם יסכים, באיזו יתברר כי הציבור ממחזר רק במידה מצומצמת, יהווה להסתערות על כלל החוב הפנימי המוכר יותר בשמו – הציבור. זו אופרה לגמרי שונה ממה שהכרנו עד היום.

לא למות כגיבורי

(המשך מעמוד 11)

היחסים בינינו התקררו. אין ספק בלבי שבגין העלה את הרעיון רק כהרהור ברגע של מצוקה. אני בטוח, שלא התכוון לכך באמת ובעצם ציפה שאני אתנגד בתוקף, אף כי אולי לא בנחרצות כזאת, לרעיון החולף הזה.

■

"הפריצה לכלא

קטע מתיאור פריצת כלא עכו:

"...ואז, ב־16.22, טלטל קול נפץ אדיר את חומות בית־הכלא וקירות התאים הודעזעו. המטענים שהתפוצצו בחוץ היו במשקל 25 ק"ג כל אחד.

בתוך שניות פרצו אנשי יחידת החלוץ מתאם אל שער המסדרון ושניים מהם הניחו את מטען חומר־הנפץ על מנעול־התלי הראשון של דלת המסדרון הפנימי. הפתיל הוצת ואנשי החוליה נצמדו כולם לכותל. הפיצוץ בא מיד ומנעול־התלי והשרשרת נתלשו ממקומם. אנשי היחידה נחפזו לעבר השער השני שנעל את הכניסה למסדרון הדרומי.

שערי הכניסה למסדרון הדרומי נפרצו והאש בערה בחצר והפיצה עשן עצום. רימוני ההפחדה שזרקה יחידת המאסף, התפוצצו בזה אחר זה על שלושת הגגות שעליהם ניצבו הסוהרים והבריחו אותם. רצנו במסדרונות, שנתמלאו אבק סמיך אשר סתם את הנחיריים וסינוור את העיניים. תוך דקות הגיעה קבוצת החלוץ אל הגגון ונעלמה דרך הפירצה. אחריה הגיעה היחידה השניה, ואני בתוכה. החלטתי להימצא עם היחידה המרכזית, הגדולה, כדי לבלום את הבריטים אם יתאוששו ויצליחו לפרוץ לחצר. כשהגעתי לבסוף אל הגגון לא מצאתי את הסולמות הגבוהים. בגובה של חמישה מטר מעל הסימטה קפצתי למטה.

המשאית, שהיתה אמורה להמתין לנו 30־20 מטר ממקום הפריצה, לא היתה שם. היא לא הצליחה לעבור דרך השער של עכו. שעטנו קדימה, לכיוון שער העיר העתיקה. מצאנו אותו סגור. כמה ערבים הספיקו להגיף אותו, במטרה ללכוד אותנו בתוך העיר. בכוחות משותפים פתחנו את השער. שם המתינה לנו המשאית.

■

בתא הגרדום

"...פניתי שוב אל ה"אפנדי" בבקשה שיאפשר לי להיפגש עם דב גרונר בארבע עיניים באגף הגרדום. הוא נעתר, והעניק לי את רגעי החסד האלה לאחר שאנשי המינהל הבריטיים עזבו את המקום. כדי לעודד את רוחו של דב רמזתי לו שוב שבחוץ עושים בלתי־נלאים להציל את חייו. עד כמה אני מוקיר את עמידתו בכלא.

אחרי שנת מאסר הייתי להעריך אילו תעצומות נפש לאדם כדי לחיות תקופה ארוכה בצל הגרדום בלי לאבד את שלוותו ואת האמונה. רציתי להיות בליבי שדב אינו מערב שיקולים בהחלטתו שלא לבקש חנינה מן הזר. לא היססתי לשאול ההחלטה הזו גמלה בלבו אמונתו הלאומית־ציונית או אובדן משפחתו בשואה, או בגלל אישיות כלשהן, שנטלו ממנו החיים.

דב השיב לי נחרצות שהכריז בפני בית־הדין הצבאי מכיר בסמכותו לשפוט ולדון יבקש חנינה משלטון הכיבוש ה

עתה היה ברור לי מעל לכל לפני ניצב אדם ולוחם בעל ואומץ־לב לא רגילים, שבאו גם בצל הגרדום. דיברנו עוד שונים ולפני צאתי אמרתי לו גורלו הפך להיות נושא בינלאומי אני משוכנע שהאצ"ל לא שיצליח להסיר מעליו את שבעניבת הגרדום.

המציאות טפחה על פני באכזריות

מבצע!
מיוחד לנהגי מוניות!
בעל מונית! קנה את המכונית המהוללת ע"י אלפי נהגי מוניות. קנה
SUBARU
GL אוטומטית 1800 עם מזגן־אוויר אורגינלי HITACHI, הגה־כוח, חלונות חשמליים, רדיו AM-FM משוכלל ואביזרים במחיר מיוחד לבעלי מוניות.
16,900 ש"ח
כולל מע"מ
השתמש בדלק 91 אוקטן
האספקה מיד!
ההצעה לזמן מוגבל ● כל הקודם זוכה.
פרטים מלאים בסוכנויות המורשות ובנציגות הבלעדית בישראל:
יפנאוטו בע"מ
תל־אביב, רח' יצחק שדה 28, טל' 338861

מרכז הכנסיה הסקוטית
שבוע משפחתי
על שפת הכנרת
17—24 ליולי 87
תכנית יומית לילדים:
סיור ★ פסול ★ דרמה
מחיר מיוחד לשבוע
פרטים: בית מרגוע סקוטי טבריה טל' 06-790144

מעוניין לקנות
בר־הלל ושות'
03-909725
ובבית: 03-717464

להשכרה
400 מ"ר משרדים
מוד־1.9.87
בבית מגור אפקה
טל. 03-492121

למכירה
נכס ברח' לבנדה
550 מ"ר לתעשיה + מעלית פנימית + משרד + כוח.
טל: 03-621387 03-611617

ילדים יקרים!
עזרו לעצור את הירידה מהארץ!

האגודה הישראלית לעצירת הירידה פונה אל כל ילד וילדה (מגיל שכבר יודעים לכתוב) לשלוח אלינו עצות מעשיות, כיצד לעצור את תהליך הירידה מן הארץ.

נצלו את החופש הגדול ודברו על הנושא עם החברים וההורים, חשבו על בעיית הירידה ושלחו אלינו את הצעותיכם על גבי הספח שבשולי המודעה למטה.
הקפידו למלא בכתב יד ברור.
צרפו גם תרומה של 10 ש"ח לפחות, כדי לסייע לפעולות האגודה.
כל מי ששלח הצעות ותרומה יקבל תוך חודש ימים מתנה לביתו.

בברכת חופש נעים
ח"כ אברהם כץ־עוז
יו"ר האגודה

הורים - הפנו את תשומת לב ילדיכם למודעה.

גזור ושלח

הצעותי בנושא זה:

שם ומשפחה
כתובת

לכ'
האגודה הישראלית לעצירת הירידה מן הארץ
ת.ד. 22059, תל אביב.

עם שורשים לא יורדים!

המודעה מתפרסמת בתרומת בוגרי תנועות הנוער הציוניות בישראל

גם אשראי וגם זול
קנו עכשיו בקו אופ
ושלמו אחרי הקיץ
ב-2 בספטמבר*

*לבעלי כרטיסי אשראי ישראכרט וויזה קו־אופ זהב

כלבוטק והמועצה לצרכנות קבעו:

הקניה הכי זולה בהיפר קו אופ

·בסניפי סופר קו־אופ
על כל קניה מעל 50 ש"ח
בסניפי היפר קו־אופ וקו אופ רעננה
על כל קניה מעל 100 ש"ח
לא כולל חנויות אלקטרוליין.
לאקטרוליין תכניות אשראי מיוחד ות ונפרדות

סופר קו־אופ·היפר קו־אופ של רשת הריבוע הכחול

קו אופ · קו אופ · קו אופ · קו אופ

סניפי היפר קו-אופ
פתוחים כרגיל
מחר מוצ"ש

היפר קו־אופ קו אופ

יד יצחק בן־צבי

יד יצחק בן־צבי
המחלקה לפעולות חינוך והדרכה
השתלמויות למורים בשנת שבתון תשמ"ח

בירושלים
א. ארץ ישראל בין יוון ורומא — היבטים היסטוריים, ארכיאולוגיים ותרבותיים. — ביום ב', משעה 8.30—13.15.
ב. לימודי ארץ ישראל — מימי הבינויים ועד מלחמת העצמאות. — ביום ד', משעה 8.30—13.15.
ג. הכרת ירושלים — תולדות ירושלים בתקופת בית ראשון—שני. — ביום א', משעה 16.30—19.15 ב"יד יצחק בן־צבי", רח' אברבנאל, רחביה, ירושלים.

בתל־אביב (בשיתוף עיריית תל־אביב)
א. ארץ ישראל מתקופת המקרא ועד סוף ימי בית שני. — ביום ג', משעה 8.30—13.30, בבית אריאלה, ספריית שער ציון, ת"א.
ב. ירושלים במאה העשרים. — ביום ב', משעה 16.30—19.15, בבית עובד העירייה, רח' פרומבריאה 4, ת"א.

בחיפה (בשיתוף עיריית חיפה)
א. ארץ ישראל ההיסטוריה, ארכיאולוגיה, סיורים. — ביום ה' בבוקר, משעה 8.30—13.15, בבית ארדשטיין בהדר הכרמל.

כל ההשתלמויות כוללות הרצאות וסיורים. ימי הסיור יימשכו עד שעות אחה"צ. ההרצאות ניתנות ע"י טובי החוקרים והמורים באוניברסיטאות בארץ. הקורסים מוכרים על־ידי משרד החינוך לקבלת גמול השתלמות או תואר מורה בכיר. שכר הלימוד ימומן על־ידי קרן ההשתלמות.
המעוניינים להירשם ישלחו סך 30.— ש"ח דמי הרשמה ע"ח הקורס, למקודת יד יצחק בן־צבי, ת.ד. 7660, ירושלים 91076.

כמו כן נותרו מספר מצומצם של מקומות לכנסי הקיץ הבאים:

א. בירושלים
1. ירושלים במאה העשרים. — ח'—י"ב בתמוז (5—9 ביולי 1987). מחיר למשתתף 150 ש"ח.
2. נצרת וירושלים. — ט"ו—י"ז בתמוז (12—14 ביולי 1987). מחיר למשתתף 80 ש"ח.

ב. באוניברסיטת בר אילן
החסידות וארץ ישראל. — ח'—י' בתמוז (5—7 ביולי 1987). מחיר למשתתף 80 ש"ח.

ג. בצפת
מבצרים ומצודות בגליל. — ט"ז—כ"ט בתמוז (13—16 ביולי 1987). המחיר 230 ש"ח (כולל אשל מלא במלון "מטנה" בצפת).

למורים הנכנסים מוכרים לגמול השתלמות.
פרטים נוספים בטל': 667675, 02-639170

ליבואנים — יצואנים
איש מקצוע עם ידע וניסיון, השלמות תשובות מעוניין לתגבר למפעלך מספר פעמים בחודש כדי לטפל בנושאי יבוא/יצוא, כגון: ...

בהזדמנות
בלמות אלומיניום

בקיבוצים רבדים, נחשונים, חורשים ולהבות חביבה מתארגנות בסוף חודש יולי קבוצות צעירים ומשפחות בלי ילדים

★ רצויים בעלי הכשרה בתחומי תעשיה וחקלאות הוראה וחינוך.
★ השתתפות בתוכניות המיוחדות של רווקים/ות בתנועה הקיבוצית.
★ השתלבות בחיי חברה ותרבות של הקיבוץ.

אתה מחליט כעבור חצי שנה:
לבקש מועמדות בקיבוץ
או — "היה טוב וטוב שהיה"...

פניות וקבלת פרטים במחלקת הקליטה של הקיבוץ הארצי ברח' לאונרדו דה וינצ'י 13 ת"א טלפונים 03-435450-1-2 מיום ראשון.

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער

המועצה הציבורית
למען הזקן

טכס חלוקת תעודות הוקרה "מחויבות אישית — שירות לזולת".

טכס חלוקת תעודות הוקרה לבתי ספר מצטיינים בפעילות למען הזקן במסגרת התוכנית "מחויבות אישית — שירות לזולת"
בחסות גב' שולמית שמיר — יו"ר המועצה הציבורית למען הזקן
ובמעמד: מר משה קצב, שר העבודה והרווחה
ד"ר שמשון שושני, מנכ"ל משרד החינוך והתרבות
יערך ביום שלישי, ג' תמוז תשמ"ז, 30.6.87, בשעה 16.00 בבית ראש הממשלה, רחוב בלפור 3, ירושלים.

מושב פארן

קולט
משפחות לרפת

בעלי נסיון בלבד!
מתבקשים לכתוב
לוועדת קליטה
מושב פארן, ד.נ. ערבה ☎ 86835

סופרגז

חברה ישראלית להפצת גז בע"מ
חברת סופרגז מציעה למכירה:
ציטרואן 1200 פאלאס 1979.
סובארו 1300 D.L. 1981.
פיג'ו 404 טנדר 1979.
את הרכבים הנ"ל אפשר לראות כל יום בין השעות 08.00-15.00 ברח' משכית, אזור התעשיה הרצליה. בית מרכזים קומה ג'. לפנות למר יצחק שריר.

סופר סופרגז

"פרי תנובה"
רחובות
איזור התעשיה, דרך יבנה
על יד יפאורה, טלפון 08-469666

מכרז למכירת מכונית

סיטרואן פרטי, מס' רישוי 84-525-68, עם מזגן, תוקף רישוי 30.9.87

ניתן לראות את המכונית במפעלנו מיום א' 28.6.87 עד יום ד' 1.7.87, בין השעות 8.00 - 16.00.

את ההצעות יש להגיש עד יום ה' 2.7.87 שעה 12.00 במעטפות סגורות וע"ג עטפות שניתן לקבלם במקום, ובצירוף המחאה בנקאית בגובה 10% מערך ההצעה.

אין "פרי-תנובה" מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה או כל הצעה אחרת.

"פרי תנובה"- אגף המשק

Carmel PRODUCE OF ISRAEL

אגרקסקו
היחידה לחומרי אריזה

מובא בזה לידיעת מגדלים וספקים כי לרגל ספירת מלאי יהיו המחסנים לחומרי אריזה סגורים כדלקמן:

לוד —	בימים 12—13—14.7.87
בית יהושע —	ביום 15.7.87
עוזה —	ביום 16.7.87
כפר תבור —	ביום 19.7.87

★ החזרת חומרי אריזה — עד יום ו' 3.7.87 ולאחר סיום הספירה.

מבצע
לשלושה לילות מינימום

ב־מלון "המלך שלמה"
ירושלים
בחודשים יוני, יולי, אוגוסט
150 ש"ח לזוג ללילה כולל מע"מ
לינה + ארוחת בוקר
גלאט כשר שלוש קומות נמוכות
מרפסת שמש שמיטת לחומרה
פרטים במחלקת הזמנות
טל. 02-241433

האוהל
להשכרה לכמה שנים

אוהל — אולם ארועים: חתונות, הופעות, כנסים ומסיבות
כולל במה, מטבחים, מחסנים, דשא ומרפסות, חניה, ציוד ומקום ל־600 איש ליד שולחנות
האוהל נמצא ליד שפת הים באשקלון ליד פארק שעשועי המים
טל' 051-891983, 051-891627, ובשבת 051-32649

מוסך בהן
צבע תנור ...
☎ 03-828987
שרירא גאון 5 ...

לבעלי מקרר
תדיראן מדגם 440
שאינם מרוצים
מתבקשים להתקשר
למרים — 03-483992

למפעל גדול במרכז הארץ

דרוש
אולם לשכירות

בשטח של 75—250 מ' (אפשרי עם גלריה) בקומת קרקע, במקום מרכזי בתל־אביב, לצרכי משרד ומחסן מעבר, עם גישה נוחה לפריקה וטעינה, עם טלפון וחניה צמודה.

יש להגיש הצעות עם ציון פרטים מלאים ודמי שכירות עד לתאריך: 6.7.87, לת.ד. 52108 ת"א, מיקוד 61250.

הצעות מתאימות ייענו

המשרד לענייני דתות

אוזן קשבת — לב שומע

חייג — 02-551000
02-551009

בימים ראשון ורביעי 18.00—22.00

תיענינה פניותיך ושאלותיך בנושאים ערכיים ורוחניים ובנושאים מעשיים טכניים וארגוניים הקשורים לשרותי הדת בישראל.

השרות ניתן לציבור ע"י המשרד לענייני דתות בסיוע תנועת אל־עמי.

למכירה או להשכרה
מ ב נ ה
בקרית אריה, פ"ת (ליד ההיפרכל)

בשלמות או בחלקים, 1400 מ"ר פנוי וכ־600 מ"ר, בשכירות לא מוגנת. מתאים למלאכה, אחסון ותצוגה.

לפרטים נוספים להתקשר
02-219329, 02-227347 ליורם.

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער

טכס הענקת תעודות הוקרה למדריכי נוער מצטיינים בשנת תשמ"ז

טכס הענקת תעודות הערכה והוקרה למדריכים ועובדי נוער מצטיינים בשנת תשמ"ז, ע"י מר יצחק נבון — סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יערך ביום ראשון, ח' תמוז תשמ"ז 5.7.87, בשעה 17.00, באולם רוטשילד במשרד החינוך והתרבות, רחוב שבטי ישראל 29 ירושלים.

מנהלים, מדריכים, עובדי נוער ומחנכים מוזמנים

מכרז

למכירה טנדר טלבוט מודל 81
אודי 80 מודל 81

ניתן לראות את הרכבים הנ"ל ולהגיש הצעות מ־26.6.87 — 5.7.87 עד השעה 11.00 בפרדס מוצרי הדר כביש יבנה רחובות טלפון: 08-460191

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

עסק למכירה
לרציניים בלבד
על שפת הים
במקום היפה ביותר בצפון

בפנייה נא לציין מספר טלפון
ת.ד. 447 קרית ביאליק

מושב נוה אטיב
בצפון רמת הגולן
קולט משפחות
עם ילדים בגילאי בית־ספר
מקצועות חופשיים ● דרושה אחות
בדבר פרטים לפנות לועדת קליטה
טל' 06-981333, 06-981534, 06-981344

מבנים ניידים ממכולות
ייצור ושיווק מחסנים, משרדים, ומגורים ממכולות.
גל מרין בע"מ
חיפה טל' 04-539790
04-645881
אשדוד טל' 055-31386

מודעות לימודים והכשרה מקצועית
ראה במוסף 7 ימים שער אחורי פנימי

בוא ותראה במו עיניך
בית בצל הפרדסים
נוה אשכולות כפר־סבא

שלב ב' — 36 דירות קוטג'

דירות בנות 3 חדרים עם אפשרות הגדלה ל־4־5 חדרים בסיגנון הבית הגדל עם המשפחה

מחיר נוח במיוחד!
$45,200 - 72,500 ש"ח

משכנתא והלוואות לזכאים

משכנתא	22,500
הלוואה משלימה	11,000
אזור מועדף	10,000
הלוואות קבלן (באמצעות הבנק)	8,000
סה"כ הלוואות	51,500 ש"ח

בתים דו־קומתיים * דירות צמודות לקרקע * כניסה נפרדת לכל דירה * קירות חיצוניים מאיטונג * חניה פרטית * פיתוח סביבתי בסגנון הרחוב ההולנדי * ערבות צמודה לכל רוכש * חוזה אחיד על פי חוק המכר

* המחיר לא כולל מע"מ

אחים שרבט - חב' לבנין בע"מ
משרד מכירות באתר כפר סבא: רח' דוד המלך נוה אשכולות
שעות: 8:00 - 12:00, 16:00 - 18:00 טל' 052-445122
משרד ראשי בעפולה, טלפון: 06-592775

לגור במרכז הארץ ובאוירה כפרית

קציר
ישוב קהילתי בנחל עירון

ממזרח לחדרה, צופה על נוף מרהיב לעבר החרמון, הרי מנשה, הכרמל ומישור החוף, לעבר נתניה

קולט משפחות עד גיל 50
בשיטת "בנה־ביתך" — בבניה מרוכזת

בסיוע של משרד השיכון באזורי פתוח א'.
קיימת אפשרות לפיתוח יוזמות בתחומי התעשיה הקלה, מלאכה ושרותי קיט.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות למזכירות מחלקת ההתישבות של *התאחדות האיכרים בישראל* טל. 03-252227.

אוניברסיטת בר־אילן

הפקולטה למדעי היהדות — המחלקה להיסטוריה כללית
המח' לחינוך ולתרבות בגולה — הסת"צ — המכון לחקר התפוצות ע"ש מנחם בגין

מודיעים על כנס בינ"ל בנושא:

תנועות שחרור לאומי בפעילותן בגולה

פותח: הרב אליהו אסאס
נושאים עיקריים:
חלק א': אמצעים ומטרות של תנועות השחרור של אירופה: פולין, אירלנד, איטליה, צרפת, צ'כיה; אסיה: תורכיה, סוריה, סין; אמריקה הלטינית: קובה.
חלק ב': הציונות כתנועת שחרור של עם בגולה כולל פעילותן של ה"הגנה", אצ"ל ולח"י.

בהשתתפות: פרופ' בויאר בל (ארה"ב); פרופ' ניקולה נאלרט (איטליה); פרופ' ריצ'רד דריוק (ארה"ב); פרופ' קטיג טולליאן (ארה"ב); פרופ' אדם בריטאנבסקי (לונדון); ד"ר יצחק אבנרי; ד"ר זאב איבינסקי; ד"ר בת־שבע אלברט; ד"ר שלמית אליאש; מר יהודה בן־דוד; פרופ' חוה בן ישראל; מר אשר בן־נתן; ד"ר מיכאל בר־צבי; פרופ' פרד ברזון; פרופ' אורציון ברתנא; פרופ' עמנואל גוטמן; פרופ' חיים גניז; פרופ' אליעזר דון־יחיא; ד"ר אליעזר טאובר; פרופ' יעקב לנדאו; פרופ' אריאל טואף; פרופ' מיכאל י. כהן; פרופ' סטיוארט כהן; מר כתריאל כץ; ד"ר אריאל מררי; פרופ' משה משקיניסקי; מר דוד ניב; פרופ' יגאל עילם; ד"ר מאיר פעיל; ד"ר דוד קולין; פרופ' דניאל קארפי; ד"ר אילן רוזוס; אלים (מיכל) גרשון ריבלין; פרופ' צבי שיפרין; פרופ' אריה שטואלבק; ד"ר אלי תבין.

הכנס יתקיים בימים ב'-ד' בתמוז תשמ"ז, 29 ביוני — 1 ביולי 1987
מושבי הפתיחה א' ו־ב' יתקיימו בכמ"ט 10, יתר ההרצאות תתקיימנה בבית־בגין שבאוניברסיטת בר־אילן.

בדבר פרטים, נא לפנות למזכירות המכון — טלפון: 03-347777

מפעלי נייר אמריקאיים ישראליים בע"מ

מכרז רכב מס. 75/580

סוג הרכב	מס. רשוי	שנת ייצור
1. מרצדס 190 אוטומטי, מזגן, הגה־כח, מונית לשעבר, 71,000 ק"מ בלבד. לא עבד כמונית	13-966-84	1984
2. פג'ו 505, 2000, אוטומטי הגה־כח, מזגן, נעילה וחלונות חשמליים. 140,000 ק"מ	15-973-53	1983

את הרכבים ניתן לראות במפעלנו באזור התעשיה חדרה, ולהגיש הצעות למחלקת התחבורה עד לתאריך 1.7.87, פרט ליום ו'.
יש לצרף המחאה בגובה 10% מערך ההצעה.
הוצאות העברת הבעלות על חשבון הקונה.
אין החברה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

אלקטרה (ישראל) בע"מ
מכרז רכב 6/87

החברה מעמידה בזאת את כלי הרכב למכירה:

מס' רישוי	סוג הרכב	שנת יצור	מחיר מינ'
521-203	פיאט 124	1979	179800
183-012	טרנזיט	1979	208700
199-238	פיאט 124	1979	178800
36-121-80	פיאט 127	1980	198400
17-518-80	פיאט 131	1980	255600
25-275-81	טלבוט וואן	1981	169800
525-157	פיאט 131	1979	277400
15-380-80	פיאט 131 (מזגן)	1980	222700
45-037-81	טלבוט וואן	1981	193900
25-279-81	טלבוט וואן	1981	171000

אפשר לראות את כלי הרכב בין התאריכים 28.6.87—1.7.87 בין השעות 13.00—16.00 ולקבל טפסי מכרז במחלקת המשק והבינוי, ברח' ספיר 1 באזור התעשיה החדש ראשל"צ.
יש לצרף המחאה בנקאית בגובה 10% מהמחיר המוצע, העברת בעלות על חשבון הקונה.
אין החברה מתחייבת לקבל הצעה הגבוהה ביותר.

אגף בינוי ותחזוקה

נופש חלומי - על יד הכנרת
נווה קיט
חויה לכל המשפחה
טלפון 06-721654

לוועדי בתים
פיזור חדרי מדרגות שכולל פוליה (...) חדר ...
להזמנות: 052-910467, 052-444437

המכללה לחינוך ע"ש א.ד. גורדון

נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשמ"ח

נמשכת ההרשמה
לשנת הלימודים תשמ"ח
• **מורים למחשבים**
ריכוז בבי"ס יסודי + הוראה בכתות ז'-ח'
• **מורים להוראת הערבית**
בבתי"ס עבריים

כמו כן נמשכת ההרשמה לשאר מסלולי ההכשרה.

כדי ללמד טוב יותר — טוב ללמוד במכללה גורדון

הרשמה מיוחדת למסלול הגיל הרך
בשנה"ל תשמ"ח המסלול לגיל הרך במכללת גורדון יורחב
להכשרת מחנכות לגילאים 3 — 0
כמו כן נמשכת ההרשמה להכשרת גננות לגילאים 6־3

נמשכת ההרשמה להשתלמויות מורים בתחומים הבאים:
- השתלמויות מורים להסמכה בכירה
- השתלמויות גננות להסמכה בכירה
- השתלמויות מורים לחטיבת הביניים לרשיון הוראה לכיתות ז'־ט'
- השתלמויות מורים לחינוך מיוחד
- השתלמויות מורים בפדגוגיה מתקנת לליקויי קריאה וחשבון.
- קורסים מגוונים לנמולי השתלמות.

המכללה מציעה למעוניינים בהסבה מקצועית ובשלוב לימודים ועבודה

למודי ערב בהכשרת מורים

משך הלימודים ארבע שנים.
תלמידים שיסיימו לימודיהם בהצלחה יקבלו תעודת "מורה מוסמך בכיר"

נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשמ"ח למסלולים הבאים
- גננות (במכללה גן מרגים)
- הגיל הרך כיתות א'־ב' (במכללה בי"ס מרגים)
- ביה"ס היסודי כיתות ג' – ו'
- חחוג לטבע ביה"ס היסודי וחט"ב, תינתן הנחה בשכ"ל
- החינוך המיוחד ביה"ס היסודי, חט"ב של ח"מ, כיתות מקדמות וטיפוליות בחינוך הרגיל
- החוג לאנגלית ביה"ס היסודי וחט"ב, תנתן הנחה בשכ"ל
- חטיבת הביניים בהתמחות מקרא, ספרות, לשון, היסטוריה, גיאוגרפיה ולימודי א"י.
- מורים למחשבים (ריכוז בבי"ס יסודי + הוראה בכיתות ז' – ח')
- מורים להוראת הערבית (למסיימים בהצלחה עדיפות בקבלת עבודה)
- חטיבת הכשרה לבוגרי אוניברסיטאות ואקדמאים להוראה הגיל הרך, ביה"ס היסודי וחטיבת הביניים
- מכינה קדם אקדמאית לחסרים תעודת בגרות מתקבלים מסיימי י"ב כיתות ג' – ו', חינוך מיוחד, חטיבת ביניים, טבע, אנגלית

מכללת גורדון: רח' טשרניחובסקי 73, חיפה. טלפונים: 331194, 04-331197
- קבלת קהל בימים א' – ו' בין השעות 08.00 – 14.00
- סדרי הסעה: מהתחנה המרכזית של אגד אוטובוסים מס' 26, מהדר הכרמל אוטובוס מס' 25
- הסעה מנהריה, עכו, קריות חיפה
- תבדוק אפשרית של הסעות מנצרת עלית, עפולה, ו...

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

בית מרכז הרשת, תל־אביב, רח' קהילת קיוב 15, ת.ד. 303 מיקוד 61002, טלפון 497444

לבוגרי כתות י"ב מוצע לכם להרשם לסמינר להכשרת מורים בכירים למקצועות האלקטרוניקה, מחשבים ומכשור ובקרה לבתי־הספר העל יסודיים.

משך הלימודים כ־3 שנים ולא נדרש ידע טכנולוגי קודם.

הלימודים לבוגרות בתשמ"ז הם במסגרת עתודה פדגוגית, הקולטת בוגרות י"ב לפני השרות הצבאי.

קיימת אפשרות שהבוגרות תשולבנה בצה"ל בתפקידי הוראה או הדרכה.

פנינו למועצה להשכלה גבוהה תעומדת לאשר הענקת תואר אקדמאי לבוגרי הסמינר אחר שנת לימודים נוספת.

מידע נוסף ניתן לקבל במזכירות המכללות: מכללה "עמל" ב' פ"ת, טל. 03-9223875, 03-9232548, רח' אמסטרדם פ"ת.

המכללה להכשרת מורים, טל. 452428, 03-441744, רח' אנטיגנוס 6 ת"א.

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים בתי־ספר לחניכים ובתי־ספר תעשייתיים נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

$ 3,000
ויותר

תוכל/י להרוויח
במשך עבודתך בשיבוץ
יהלומים וזהב
לאחר סיום קורס צורפות ושיבוץ
• קורסים בוקר וערב

אפשרות לקורס נסיון
תל־אביב שנקין 6, טל' 03-285843
חיפה הרצל 8 קומה א' (מעל ממעל הסיס) טל' 04-648770

גבי המשבץ
28 שנות נסיון ומוניטין

מגיע אליך טלפון במתנה

כשאתה מפרסם עכשיו מודעה קופצת בלוח הכללי ביום ו' אתה מרוויח פעמיים: הטלפון לא מפסיק לצלצל ומכשיר טלפון מגיע אליך הביתה במתנה מהלוח הכללי. אם אתה מפרסם מודעה קופצת דרך משרד פרסום, מסור גם את כתובתך.

הזדרז המבצע מוגבל עד גמר המלאי

הלוח הכללי
ידיעות אחרונות

גיל איקבנה
ביה"ס לסידור פרחים

מודיע על פתיחת
קורסים חדשים
בתורת סידור פרחים לרכישת מקצוע וחובבים בחודש יולי בוקר וערב
פרטים:
פרחים גיל
אבן גבירול 94
טל. 247488

חמדת
חופש מדע דת תרבות
ועד ציבורי למען

דו־קיום דתיים וחילוניים כיצד?
פלורליזם – דרך לשמירת אחדות חוץ רבגוניות

הכנס יתקיים במועדון צוותא, אבן גבירול 30 ת"א ביום א', א' תמוז 28.6.87, בין השעות 16.00-19.00
דברי פתיחה: פרופ' הלל שובל, יו"ר חמד"ת

רב שיח בין חילוניים ודתיים משלושת הזרמים ביהדות בהשתתפות:
- ★ פרופ' אמנון רובינשטיין, ח"כ
- ★ מר אברהם שטיין, קבוצת יבנה, הקיבוץ הדתי
- ★ הרב מרדכי רותם, התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
- ★ גב' מאשה לובלסקי, מזכ"ל נעמת
- ★ ד"ר אביבה אביב, התנועה ליהדות הומניסטית חילונית
- ★ הרב פנחס ספקטור, מנכ"ל התנועה ליהדות מסורתית בישראל
- ★ דיון: שאלות ותשובות

מנחה: יחיאל לקט, יו"ר תנועת העבודה הציונית העולמית

הכניסה חופשית

רשימת ארגוני חמד"ת:

אגודה ליהדות הומניסטית חילונית	קהילת מבקשי דרך
התנועה ליהדות מסורתית בישראל	תנועת העבודה הציונית העולמית
התנועה ליהדות מתקדמת	נשיאי רופאים, ארכיאולוגים
נעמ"ת	פסיכולוגים, אמני הבמה ועוד

חמדת – ת.ד. 2160 ירושלים

משרד נסיעות רג'ואן
המרכז לקשרי תרבות, מדע ותיירות יפן ישראל
רח' ז'בוטינסקי 105 ת"א, 5461529, 03-440287

יפן והמזרח הרחוק

ביום ב' ה־29.6.87 תתקיים הרצאתו של פרופ' יעקב רז (בליווי שקופיות) על יפן.

ההרצאה תתקיים בבית הקונפדרציה הציונית, רח' אמיל בוטה, ימין משה ירושלים, בשעה 20.30. הציבור מוזמן

ההרצאה מומלצת במיוחד למי שמעוניין לבקר או לטייל במזרח הרחוק.

נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשמ"ח במסלולי ההוראה:
- חינוך בגיל הרך (גננות ומורות לכיתות א'־ב').
- מורים לבתי"ס היסודי (כיתות ג'־ו').
א. לימודי כוללים בהתמחות בתחומים הבאים: לימודי טבע. ב. מורים לחינוך מיוחד ג. יהדות ומקצועות הומניסטיים.
- מורים לחינוך מיוחד
- נפתח מסלול חדש לגילאי 6 — 0
- השתלמות מורים מוסמכים לקראת תואר "מורה מוסמך בכיר" שנה אחת, שלושה ימים בשבוע, או במשך שנתיים. יומיים בשבוע או לנטול השתלמות בלמידה פעילה, לימודי מחשב, מעבדה לליקויי קריאה, חשבון ועוד...

- שכר לימוד ודמי מעונות מהנוחים ביותר
- הלוואות ומלגות יעתנו לנזקקים

סמינר למורים הלל

אם החלטת לבחור להיות מורה, יש חשיבות ראשונה במעלה לבחירת הסמינר בו עליך לקבל הכשרתך במהלך 3 השנים הבאות. בסמינר "הלל" משולבים לימודים בכל תחומי ההוראה, בלימודים עיוניים ובנסיון מעשי. האוירה מיוחדת במינה: ייחודית, אופיינית למקום. אוירה משפחתית להישגים בינתחומי ובסבלנות. כפי שגם תלמידיך צפויים יהיו לקבל ממך בעתיד.

משרד החינוך
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

סמינר "הלל" ביתו המדרש הממלכתי להכשרת עובדי הוראה
"הלל" מיקוד 1600 טלפונים: 06-566033, 06-566003

מקום מתאים ללימודים באופן יוצא מן הכלל

יום ראשון - יום אסון
לחולים הזקנים במדינת ישראל

2000 זקנים חולים ותשושים יפונו מבתי החולים הסיעודיים הפרטיים!

נגד רצוננו בהעברת זקנים חולים ואל אף נסיונותינו להדברות עם משרד הבריאות

הפעם נואשנו.

30 בתי חולים סיעודיים פרטיים
מקבלים כיום ממשרד הבריאות
35 ש"ח בלבד
ליום אשפוז של זקן חולה!

זאת כבר כולם יודעים

30 בתי חולים סעודיים פרטיים
מדברים, מתריעים ומזהירים מספר שנים
את משרד הבריאות והאוצר על האסון הקרב!

גם זאת כבר כולם שמעו

30 בתי חולים סיעודיים פרטיים הנם בעלי עסקים פרטיים
אשר אינם מקבלים סובסידיות, תמריצים או תנאי תשלום מיוחדים!

גם על כך כולם כתבו

אנו נואשנו ואבדנו תקוה. נגד רצוננו ומצפוננו נאלץ לפנות ביום ראשון
את הזקנים החולים, אך נדאג להבטחת שלומם בכל האמצעים העומדים לרשותנו.
זהו הטיפול האחרון שאנו מסוגלים להגיש להם.

לא ניתן יד לפגוע בכבודם של זקנים חולים.
ארגון בתי החולים הסיעודיים הפרטיים

סובסידיות?

אגד נגד!

שאלה: מדוע לא תרשו לאגד לגבות תמורת נסיעה עירונית תעריף שהרשיתם כעת לבעלי המוניות ותחסכו לממשלה תשלום סובסידיה לאגד לנסיעות עירוניות?

לוי ברוך: אם אגד באמת ובתמים מוכן לפעול בתעריפים של מחירים ריאליים בכל קווי השירות שלה במדינת ישראל, נשמח לבדוק הצעה רצינית בענין זה שתבוא מקואופרטיב אגד ונגיע להסכם.

מעריב 18.6.87

אגד נענית בשמחה ליוזמת לוי ברוך ממשרד התחבורה, לקבוע מחיר ריאלי לנסיעה ולוותר על כל הסובסידיות.

זה טוב למדינה - בביטול הסובסידיות תחסוך המדינה מתקציבה סכום של כ־200,000,000 ש"ח לשנה, סכום המגיע מכיסך האזרח. חסכון זה עשוי להקטין את נטל המיסים עליך.

זה טוב לנוסע - ביטול הסובסידיות מבטיח לך, הנוסע, אגד יעילה יותר. אגד שבה מחירי הנסיעות הבין־עירוניות יוזלו, אגד שבה השרות יהיה טוב יותר והאוטובוסים חדשים יותר. כבר היום מחכים 500 אוטובוסים ממוזגים חדשים, להחלטה על ביטול הסובסידיות.

זה טוב לתחבורה הציבורית - הגיע הזמן לאפשר לתחבורה הציבורית לתפעל את השרותים לציבור, ללא התערבות פקידי ממשלה, המכריחים אותה להיות תלויה בסובסידיות - אך אינם משלמים אותן.

סובסידיות? אגד נגד!
תנו לנו לשרת אתכם בכבוד.

אגד

אל תהיה לחוץ...
בוא לקיבוץ!
פנה אל
מחלקת הקליטה של
התנועה הקיבוצית המאוחדת

תל־אביב – רח' דובנוב 10, טלפונים 03-262240, 03-250231, בימים א', ב', ג' רק בשעות העבודה.
חיפה – רח' י.ל. פרץ 31 (ליד הטכניון), טלפון 04-662422, בימי ראשון, בשעות: 16.00–18.30.
באר־שבע – דרך הנשיאים, בית מועצת הפועלים, טלפון 057-77361, ביום ראשון, בשעות: 17.00–19.00.

למסעדת הלידו טבריה ולמנהלה איתן גרוס
צרור ברכות על זכייתך בתואר "תיירן מצטיין"

מאחל: **אוחנה שמואל**
סגן ראש העיר קרית־שמונה

קרית נטפים
ישוב קהילתי דתי בשומרון
קולט משפחות
נמצא על כביש חוצה שומרון בסמוך לאיזור תעשיה גדול

לקבלת פרוספקט להתקשר
בבוקר: משרד: 03-9366025, 03-9366026
בערב: 03-9366187 לעמנואל

מרכז תרבות העמים לנוער
בשיתוף משרד החינוך והתרבות

יעניק כמדי שנה
ארבעה פרסים
בסך 750 שקל כל אחד

1. פרס ע"ש פרופסור אלכסנדר מ. דושקין ז"ל עבור הישג על מפעל חדשני או יצירה מקורית (חבור או מחקר) לחיזוק הקשר בין נוער ישראלי ונוער יהודי מחו"ל.
2. פרס ע"ש הרברט ארמסטרונג עבור עבודה חינוכית לקידום הבנה בין עמים וארצות או עבודה מדעית התורמת לחינוך להבנה בינלאומית.
3. פרס ע"ש ארתור רובינשטיין עבור תרומה מקורית/חלוצית בחינוך מוסיקלי חברתי להבנת האהדה המוסיקה, במסגרת החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי.
4. פרס ע"ש משה קול עבור עבודה חינוכית לקדום החינוך של בני נוער עולים ו/או מעיירות פיתוח.

המעוניינים להגיש מועמדותם יפנו למרכז תרבות העמים לנוער בירושלים, רחוב עמק רפאים 12 א', ת.ד. 8009, טלפון 02-664144/5/6, מיקוד 91080, לקבלת שאלון.

בקשות תתקבלנה עד 20.8.87

רשות שדות התעופה בישראל

רשות שדות התעופה — נמל התעופה בן גוריון

הודעה לציבור המבקרים

מגרשי החניה בנתב"ג מופעלים לצורך חניה קצרה עד 24 שעות רצופות בלבד.
לנוסעים המשתמשים ניתן להסדיר חניה ממושכת העולה על יממה – ע"י פניה למשרד החניון.
רכב החונה מעל תקופה של 24 שעות וחנייה ממושכת העולה על יממה אחת לא הוסדרה מראש –
יגרר
הפעלת המגרש (כולל גרירת הרכב) תונח – עפ"י כללי רשות שדות התעופה (העמדת כלי רכב וחנייתו בנתב"ג – תשמ"ד 1984).

קיבוץ ניר עוז (בדרום הארץ)
מעוניין לקלוט משפחות (לא בשכירות)
בגילאי 35 – 25

מקצועות נדרשים:
- ★ מהנדס כימאי
- ★ הנדסאי וטכנאי בתחום הכימיה
- ★ הנדסאי תעשיה וניהול
- ★ גננת ומורים לביה"ס יסודי ותיכון

פניות וקבלת פרטים: בשישי מ־16.00–23.00 ובשבת מ־10.00–23.00 בטלפונים: 057-83726, 057-83630 וביתר ימות חשבוע למחלקת הקליטה בטלפונים: 03-435450, 03-262521, רח' לאונרדו דה־וינצ'י 13, ת"א.

לפרוייקט גדול ורווחי
בענף האירועים והמזון
דרוש
משקיע רציני
ת.ד. 251 נתניה

קונטרול דאטה (ישראל) בע"מ

דרושים לצוות תיב"ים

מהנדס ישומים מומחה באנליזות אלמנטים סופיים (משרה מס' 125)
★ מהנדס מכונות
★ הכרת NASTRAN
★ הכרת PATRAN
★ נסיון 3 שנים באנליזות F.E.

מהנדס ישומים מומחה בגרפיקה ממוחשבת (משרה מס' 342)
★ השכלה הנדסית
★ רקע בתכנות
★ הכרת DI3000
★ הכרת UNIX

נא לפנות בכתב יד, תוך פירוט קורות חיים ונסיון קודם ולציין את המשרה המבוקשת, למחי כח אדם ת.ד. 39023 ת"א 61390.
- סודיות מובטחת -

מוסד ממלכתי

מציע לך
- עבודה בטחונית ייחודית בארץ ובחו"ל, שיש בה אתגר, ענין ועצמאות.
- התקשרות לטווח ארוך.
- הכשרה, התפתחות וקידום למתאימים.
- השתייכות למסגרת המהווה בית ודרך־חיים, הדואגת לרווחת הפרט ומשפחתו.

דורש ממך
- נכונות להשקעה ועבודה מאומצת.
- יכולת שכנוע והבנה ביחסי־אנוש.
- כושר החלטה ותפקוד במצבים משתנים.
- השכלה תיכונית (עדיפות לאקדמאים).

שליטה מלאה בשפה מערב־ארופית ו/או ערבית.

מועמדים לאחר שרות צבאי, עד גיל 35, במצב בריאות תקין, העונים לדרישות יפנו: טלפונית – 210075 בין השעות 7.30־1700 או בכתב: ת.ד. 33791 מיקוד: 61337 ת"א, בצרוף קורות־חיים ופרטים אישיים: שם מלא, כתובת וטלפון, תאריך וארץ לידה, ת.ז. ומספר אישי בצה"ל.

רק מועמדים מתאימים ייענו

— סודיות מובטחת —

למוסד ממלכתי בתל־אביב
דרוש
מכונאי רכב
★ בוגר בית ספר מקצועי במגמת מכונאות רכב.
★ בעל תעודת הסמכה כמכונאי רכב מטעם משרד העבודה.
★ ידע ונסיון במנועי דיזל ובנזין.
★ רצוי בעל כתב הסמכה לניהול מוסך.

מועמדים לאחר שרות צבאי מלא, העומדים בדרישות לעיל יפנו בכתב
לת.ד. 33232 ת"א (מיקוד 61331) עבור מ.ר. וציינו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון.
פונים מתאימים ייענו.

אריסטו־שמט
בית אופנה
דרושים
ליום עבודה מלא – רצוי
מודליסטית
בעלת נסיון רב ומוכח בסריג
עוזר/ת לתדמיתנית
עם נסיון
תופרת מודלים ראשונים
עם נסיון בטריקו וסריגים
לפנות החל מיום א'
טל' 03־317737

דרושה
אחות מוסמכת
לקיבוץ גבעת חיים מאוחד
בלי ילדים
מגורים במקום. רווקה
להתקשר במשך היום
בערב 06־368132
06־368128 06־368481

לחברה מסחרית גדולה
דרושים
מחסנאי טכני
★ מפ"ט לשעבר ★ לעבודה עצמאית במחסן חומרים ואביזרים
מזכירה
★ בוגרת תיכון ★ ידיעת השפה האנגלית – דיבור ★ הדפסה עברית ★ מזכירה כללית
שליח
★ בעל רשיון לקטנוע + רכב
★ לאחר שרות צבאי
פנסיונר
★ צעיר ודינמי ★ לניהול קופה רושמת
★ העבודה במשמרות
להתקשר מיום א' 613801, 03־611521.

לחברת תעשייתית גדולה במרכז הארץ
דרוש/ה
מפעיל/ת טלקס ממוחשב
★ ידיעה טובה בשפה האנגלית – רצוי שפת אם
★ הדפסה באנגלית
★ 6 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים, ל"אמנון" – עבור "מפעילת טלקס", רח' כרמיה 16 ת"א, 64259.

לחברה תעשייתית באיזור המרכז
דרוש
מנהל כספים
רואי חשבון או כלכלנים בעלי נסיון רב בתעשיה מתבקשים לפנות לת.ד. 39444 בצרוף קורות חיים.

לסוכנות ביטוח גדולה בתל־אביב
דרושה
פקידה
★ ידע במעבד תמלילים (IRI–WORD
★ רצוי ידע בביטוח חיים
★ ידע בהנהלת חשבונות – יתרון
★ השכלה תיכונית, לאחר שרות צבאי
★ נכונות לעבוד שעות עבודה ארוכות לפי הצורך
★ יכולת עבודה עם קהל.
– 5 ימי עבודה בשבוע –
טל. 03־5102520

למוסד ציבורי גדול
בתל־אביב
דרושות
מזכירות כתבניות
בוגרות תיכון.
נסיון בעבודה – רצוי שרות צבאי
טל. 03־431620־1

דרושות
גננת ומורה
לקיבוץ אפק על יד חיפה.
ביום 04־734222
בערב זהרה 04־734315 או אריה שני 04־734048 או מלכה 04־734308

"פרי תנובה"
דרושים:
★ **מסיק דודים ראשי**
★ **מכונאי תעשיה**
נא להתקשר לחיים אביטל טלפון 08־469666.

למפעל תעשייתי ותיק בנתניה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
לעבודה עצמאית למשרה חלקית
נסיון בתעשיה ובעבודה עם מחשב
נא לפנות לת.ד. 8010 נתניה 42160 לידי תחשב.

למשרד עו"ד בת"א
דרוש
עורך־דין צעיר
בעל נסיון בתחום האזרחי
נא לפנות בכתב בצרוף פרטים ולציין טלפון להתקשרות לת.ד. 6533 תל־אביב (עבור עו"ד).
סודיות מלאה מובטחת.

דרוש
מנהל מכירות "סופרוייזר"
המכיר את ענף הפרסום, יודע להפעיל סוכני מכירות, עבודה קשה וברור הכנסה בהתאם
קורות חיים ופירוט ניסיון קודם ליורם כספי – "מדורים" רח' מקוה ישראל 14 תל־אביב 03־622704

ל"וקטרוניקס בע"מ"
דרוש/ה
פקיד/ת הזמנות
★ שליטה בשפה האנגלית
★ אחראי/ת ובעל/ת יוזמה
★ ניסיון קודם ביבוא – יתרון
משרה מלאה 5 ימים בשבוע
תנאים הולמים. הרצליה פיתוח.
052־556070

לועד הפועל של ההסתדרות
דרושים
שומרים ובודקים ביטחוניים
לעבודה קבועה
טל' 03־431895 03־431620

לחברת בקרת
דרושה
מזכירה
★ דינמית, עם ידע בהדפסה
★ התמצאות בחישובי תצמודה וריבית
★ קשר עם לקוחות
5 ימי עבודה בשבוע
03־299617 שלוחה 54

למפעל אלקטרוניקה באזור תל־אביב
דרוש
מהנדס מכונות
מועמדים בעלי נסיון של חמש שנים לפחות עד גיל 40.
נא לפנות לת.ד. 39679 ת"א 61396 ולצרף קורות חיים מפורטות.

קניה — אפריקה
דרוש לעבודה מיידית
מנהל עבודה
למפעל מתכת. הנדסאי או בעל נסיון, לפיקוח על צוות בן 40 עובדים, עיבוד שבבי, הידראוליקה, מסגרות כללית.
קורות חיים • המלצות ת.ד. 30614 ת"א 61300

למשרד מהנדסים דרוש
מהנדס בנין
ניסיון 5 שנים לתאום ופיקוח במרכז הארץ
057־84488

למפעל תעשייתי באזור בני־ברק דרושים
עובדים
למשמרת לילה
לפנות לדני או ישראל
טל' 788111

חוק הזדמנות שווה בעבודה
תשמ"א 1981
[illegible]

למוסד ממלכתי
דרושים
קציני מילואים
בדרגות: סגן, סרן, רב־סרן

אנו מציעים לך
- עבודה בעלת עניין ואתגר, הכרוכה בניירות.
- לימוד השפה הערבית
- תנאי שכר טובים ותנאי שרות מיוחדים (לרבות רכב צמוד בתום ההכשרה)
- עבודה קבועה
- מסלול קידום רחב ואפשרויות להתפתחות עפ"י כישורים

אם גילך בין 23–31, השכלתך לפחות תיכונית מושלמת ובריאותך תקינה –
פנה נא בכתב לת.ד: 33171 ת"א (מיקוד 61231) עבור כ"א, בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים (כולל מספר ת"ז וטלפון).
פונים מתאימים ייענו.

דלתא גליל תעשיות בע"מ DELTA
דרוש/ה
הנדסאי/טכנאי יצור
למחלקת תפ"י
במשרדנו בתל־אביב
לטיפול בהזמנות לקוחות
נא לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים, לדני סירס – דלתא – קויפמן 2 ת"א 68012.

חברה ישראלית לאשפרה בע"מ
דרוש
חשמלאי אחזקה
בעל רשיון חשמלאי מוסמך
נא לפנות אישית או טלפונית למנהל כ"א אזור תעשיה יבנה טלפון 08־439021־5
סודיות מובטחת

למפעל של התעשיה הצבאית
באזור המרכז
דרושים/ות

★ משרה 1/37
מהנדס/הנדסאי כימיה
לתפקיד עוזר למנהל מחלקת השחרה וציפויים.
כשורים:
1. נסיון 4־5 שנים בשטח צפו מתכות, תהליכים ועבודים כימיים (כגון: פוספטיזציה).
2. יכולת ארגון ונהול עובדים.
3. שליטה באנגלית.

★ משרה 2/37
מהנדס חמרים
לתפקיד עוזר למנהל מחלקת טפול טרמי
כשורים:
1. נסיון בשטח בקורת תהליכים והכרת ציוד טפול טרמי.
2. ידע בחמרים, בדיקות מעבדתיות ואחזקת תנורים.
3. יכולת ארגון ונהול עובדים.
4. שליטה באנגלית וגרמנית.

מתאימים/ות מתבקשים/ות לפנות בכתב להדרת התעשות, ת.ד. 1044 רמת השרון, מיקוד 47100 (נא לציין משרה מבוקשת ומספר תעודת זהות).

התעשיה הצבאית

הלוח הכללי

ISCOM
ISRAEL COMMUNICATION LTD
ישקום בע"מ חברה בת של הקונצרן האמריקאי M/A-COM
דרושה מזכירת שיווק
כישורים נדרשים:
שפת אם אנגלית – יתרון
נסיון קודם כמזכירת שיווק – רצוי
יכולת הדפסה עברית. אנגלית והפעלת טלקס
הכרת מחשב IBM P.C – מעבדי תמלילים ובסיסי נתונים – יתרון
יוזמה אישית ויכולת להשתלב בצוות
5 ימי עבודה בשבוע
מקום העבודה – רמת־גן
תנאים הולמים למתאימה
המעוניינות תפנינה בכתב לת.ד. 1873 רמת־גן 52117 בצרוף מס' טלפון.
סודיות מובטחת

איל תעשיות מיקרוגל EYAL MICROWAVE INDUSTRIES
למפעלנו החדש ורב האתגרים
דרושים
• **טכנולוג**
בעל ידע ונסיון בתחומים הבאים:
• טכנולוגיות של שכבות עבות ושכבות דקות • תהליכי ייצור במיקרואלקטרוניקה ומיקרוגל • איטום הרמטי • הכרת תקנים צבאיים
• **מהנדס/הנדסאי מיקרוגל**
• לפיתוח רכיבי מיקרוגל.
• להעברה מפיתוח לייצור.
• נסיון נדרש – 3 שנים לפחות בתחום הנ"ל.
בעלי נסיון יזכו לתנאים הולמים.
טלפון 052־9231184 – מאיר
סודיות מובטחת

אלדעת מחשבים (1987) בע"מ
שיווק מחשבי PC תוכנה וציוד פריפריאלי
דרוש
מדריך/ה בתחום ה־PC
חכשורים הנדרשים:
- נסיון קודם בהדרכה.
- רקע טכני (רצוי בנושאי חומרה/תוכנה).
- כושר ביטוי מעולה ויכולת ביצוע גבוהה.
- מרץ ויוזמה.

תנאים טובים למתאים/ה.
לפנות בכתב לת.ד. 13195 רמת החיל ת"א. או טל: 03־234964.

דרוש
מנהל שיווק ומכירות
עבור חברה בענף התקשורת
הכישורים הדרושים:
- סיון בהפעלת צוות סוכנים
- שנות נסיון בתפקיד יהה
- גיל בין 29־36
- התפקיד מתאים רק לאדם יוזמתי שאפתני, אחראי ובעל כושר עבודה גבוה.

התנאים תואמים את התפקיד
פרוט וקורות חיים
יש לשלוח בכתב יד לת.ד. 4164 רמת־גן, 52141

לחברת מהנדסים בתל־אביב
דרושים
1. **מהנדס אלקטרוניקה.**
2. **הנדסאי אלקטרוניקה.**
בעלי שלוש שנות נסיון לפחות.
רצוי ידע במכשור ובקרה / מערכות איסוף נתונים / תיכון מעגלים אנלוגיים ודיגיטליים.
דרוש ידע טוב באנגלית.
להתקשר מיום א' ב־10:00 לנורית 03־374534

משקי חבל עזה בע"מ
מיכרז – רכז השקיה
למשקי חבל עזה
דרוש
רכז השקיה לענף השלחין
חכישורים הנדרשים:
נסיון מוכח בהשקיה – חמטרה וטיפטוף.
עדיפות לבעלי נסיון בהפעלת קווי נוע חזיתיים ומחוגיים.
המעוניינים יפנו בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם, למשקי חבל עזה, נווה־דקלים ד.נ. חוף עזה 79725

טמפו
לטמפו תעשיות בירה – חולון
דרושים
מחלקי תוצרת –
בעלי השכלה של 10 שנות לימוד, רשיון נהיגה למשאית מעל 15 טון (רצוי) לאחר שרות צבאי מלא, במצב בריאותי תקין.
למועמדים המתאימים תושבי גוש דן והסביבה ינתנו תנאי שכר טובים + תנאים סוציאליים מלאים. פרטים נוספים בטמפו, רח' המלאכה 9 אזור התעשיה חולון.

למלון גדול בים המלח
דרושים
- מנהל/ת קבלה
- מנהל/ת חדר־אוכל
- מנהל/ת מזון ומשקאות

- נסיון של מעל 3 שנים הכרחי.
- תנאים טובים למתאימים/ה.
- אפשרות של מגורים במקום.

נא לציין קורות חיים בכתב יד ולשלוח לת.ד. 11767 תל־אביב ולציין על המעטפה לכ"א ים־המלח.

הנדסת התפלה לישראל (תהליך זרחין) בע"מ
איזור התעשיה הרצליה
פקיד/ת יבוא-יצוא
עם ידיעה בנוהלי סחר בינלאומי, עבודות נמל ימי ואווירי, נסיון וקשר שוטף עם עמילי מכס. ידיעה טובה באנגלית. יתרון לפקיד רשוי.
מבקר/ת איכות
עם נסיון בבדיקות עבודות מסגרות ועבוד שבבי, קריאת שרטוט וחומר טכני באנגלית. בעל רשיון נהיגה.
לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים השכלה, כישורים ונסיון לת.ד. 18841 ת"א מ. 61180.
קבוצת כימיקלים לישראל

למתנ"ס אור יהודה
דרוש **רכז ספורט**
כישורים: בוגר סמינר ו/או תואר אקדמאי בתחום הרלוונטי.
טלפונים: 353898, 03־359002

רציון חברה להנדסה בע"מ
נציגי דנפוס, קופלנד ומנארום בישראל
דרוש/ה
מהנדס/ת הנדסאי/ת מכירות
בנושאים פיקוד, בקרה, רכיבים וציוד־לקירור, חימום ומיזוג אויר.
כישורים: • נסיון קודם במכירות • שליטה טובה באנגלית • מרץ, יוזמה, חריצות ומסירות לתפקיד.
תנאים טובים לאדם המתאים.
לקביעת ראיון נא לפנות טל. 03־656151 לשימעון

האורגז
צריפין
דרוש:
מהנדס/טכנאי בענף העץ
נתונים דרושים:
נסיון מוכח בשטח רהיטים ועבודות עץ שונות.
התפקיד:
ניהול מבנים וניהול פרוייקטים בענף העץ.
נא לפנות בכתב עם פירוט קורות חיים אל "האורגז" צריפין
דואר באר־יעקב מיקוד 70900 עבור מהנדס

לחברה העוסקת ביבוא ושיווק
דרוש
עובד מחסן
אחרי שרות צבאי
עדיפות למפ"ט
ידיעת שפה לועזית הכרחית
נא לפנות לת.ד. 1060 רמת השרון 47100 עבור עובד מחסן

לחברה בינלאומית לשיווק
דרושים/דרושות
מקדמי מכירות נמרצים
לרשתות השיווק הגדולות ולחנויות
בעלי ניסיון מוכח במכירות
יפנו טלפונית 03־268977
החל מיום א' אחה"צ
ולבקש את אבי.

חוק הזדמנות שווה בעבודה
תשמ"א 1981
[illegible]

קציני שחיתות? [illegible]

משרד החקלאות
המרכז לשיתוף
והדרכה חקלאית
בינלאומית

משרד החוץ
המחלקה
לשיתוף
בינלאומי

מכרז מס' 7/87
לפעולות המחלקה לשיתוף בינלאומי באמריקה הלטינית

דרושים

1) **מומחה למרעה, מספוא והזנת בקר**
בעל נסיון רב ברמה ארצית.

2) **מהנדס מים**
עם נסיון בניהול פרויקטים, תחזוקת מערכות השקייה בגרויטציה, בשיטות ההשקיה בחקלאות ונסיון בניצול נהרות להשקייה בחו"ל.

3) **מומחה להשקיה,**
לתכנון מערכות טפטוף והמטרה עם נסיון בחקלאות בגידולי שדה וירקות.

4) **מומחה חקלאי**
מתמחה בגידולי שדה, מקשה וירקות עם נסיון בפרוייקט לייצוא מלונים ואבטיחים.
מקום השירות הוא במרכז אמריקה לתקופה של שנתיים.
דרוש ידע בשפה הספרדית. בעלי תואר ונסיון מעשי של 10 שנים לפחות.
לפרטים נא לפנות לטלפון: 211492, 03-211490.

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

לשנת הלימודים תשמ"ח דרושים עובדים מורים במקצועות:

בית ספר עירוני מקיף "עמל" ע"ש מ. שייבר – בית שמש,
רח' הפשלט, טלפונים: 02-911371, 02-911635

• מורים לאנגלית • מורה לביולוגיה • מורה למתמטיקה • מורה יועצת • מורה לחשבונאות.
למועמדים בעלי הכשרה ונסיון תנתן עדיפות ותנאים מיוחדים.

בית ספר תיכון מקצועי והמכללה לטכנאים-הנדסאים "עמל" חדרה
שכון עמל רח' אלון 45 חדרה – 38244 טל. 063-33991 063-336733

מהנדס לאלקטרוניקה
לתפקידי ריכוז והוראה

מורים לריתוך עבוד שבבי.
מדריך לחשמל רכב מהנדס חשמל.
מורה למזכירות.

בי"ס תיכון אזורי באר טוביה ת.ד. 109 קרית מלאכי טל. 055-81906

מורה למלאכת עץ – חט"ב (18 ש"ש) • מורה למכונאות רכב • מורה למכניקה • מורה לגאוגרפיה • מורה לחשמל ואלקטרוניקה.

מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס.
"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים מכללות ומקיפים בתי ספר לתיכים ובתי ספר תעשייתיים ומקיפים עכשוויים בהתיישבות וספרי הכשרה למבוגרים.

למועצה אזורית באר טוביה
דרוש
פסיכולוג חינוכי מומחה
לתפקיד ממ' מנהל השרות הפסיכולוגי. אפשרות לדיור במקום
פרטים: מח' החינוך 055-87464, 83701

משרד החקלאות
המרכז לשיתוף
והדרכה חקלאית
בינלאומית

משרד החוץ
המחלקה לשיתוף
בינלאומי

מכרז מס' 6/78
לארץ דוברת אנגלית באפריקה
דרוש
מומחה לול,
בעיקר מטילות,

בעל רקע של משק משפחתי וכישורים בהקמת ונהול משקי לול על בסיס קאופרטיבי.

על המומחה להיות בעל השכלה אקדמאית עם נסיון של 5 שנים או טכנאי עם נסיון של 7 שנים. השליחות היא לשנתיים. שליטה בשפה האנגלית הכרחית.
לפרטים נא לפנות לטלפון: 211492, 03-211490

CNC
ADVANCED TECHNOLOGY MARKETING LTD.

דרושים:
★ **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
למחלקת השרות של מכונות CNC
★ **מעבדת תמלילים**
השולטת היטב בשפות אנגלית ועברית
טל. 03-763114, 03-763130

לסניף החברה בחיפה
דרושים:
פקידי ביצוע
עם נסיון בעיבודי שכר במחשב.
טלפון 7–04-673316

COMET
השמת כח-אדם
* **מהנדס תעשיה וניהול בכיר** לתפקיד ראש מדור אר"ש.
* **תוכניתנים מנוסים** (באחד התחומים): ביטוח. + COBOL, IMS, S/38 + RPG3
* **אנשי REAL-TIME מנוסים** אינטל או מוטורולה יתרון.
* **איש תוכנה בכיר.** אקדמאי, רקע בביטוח חיים – לניהול אגף.
* **ל־VAX SYSTEM MANAGER.**
הרצל 75 רמת-גן 52443 טל: 03-730218.

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2
עם ידע ונסיון בהנה"ש ממוחשבת למשרה מלאה
להתקשר לטלפון 03-485217

לחברת קל מהנדסים
ייצור והתקנת מערכות קרור ומיזוג אויר
דרושים
* **מכנאי מיזוג אויר מנוסים**
* **מסגרים**
* תנאים טובים למתאימים
* 5 ימי עבודה בשבוע
טל. 03-9233026

לצה"ל דרושים

חיל האויר
מציג לנגדים וחוגרים
אתגר ועניין מקצועי
במגוון תפקידים
עם אפשרויות קידום והתפתחות אישית

בתחומים הבאים:
* הנדסאי וטכנאי אלקטרוניקה.
* מכונאי וחשמלאי מטוסים ומסוקים.
* מבנאים, מסגרים ובוחני תחמושת.
* נגדי משמעת, שלישות ואפסנאות.
* מפעילי מערכות קשר.
* עובדי מעבדת צלום.
* מחסנאים טכניים.
* נהגים בעלי רשיון מ־03 ומעלה.
* מורי נהיגה.
* מכונאי רכב או בורדלס.
* טבחים.
* חסרי מקצוע מתאימים להסבה לטבחות או מכונאות רכב.

הכישורים הנדרשים:
א. פרופיל רפואי – כנדרש בכל מקצוע.
ב. עד גיל 30.
ג. יוצאי צבע בעלי עבר צבאי תקין.

לזכאים ינתן סיוע בדיור.
משובצים ביחידות "שדה" יזכו בתוספת שכר יחודית
המעונינים יפנו בצרוף תעודת שחרור/סנכם מלואים + מס' ת.ז., שנת לידה, שנת עליה של ההורים והאשה (אין צורך בתאום מראש), לרח' אבן גבירול 12 ת"א (קוים 70, 28 מהתחנה המרכזית בת"א), או בטלפונים 03-693801, 03-234735, בין השעות 08:00-17:00.

באיזור ת"א
א. מפקד מחנה (בתקן רב־סרן)
התפקיד כולל אחריות על נושאי ניהול מפקדה, מאגר רכב, שרותי מחנה, בינוי, תחזוקה.
ב. נגד משמעת (רס"ר) –
התפקיד כולל אחריות לנושאי משטר מחנה ומשמעת.
ג. רס"ר מטבח –
התפקיד כולל אחריות למטבח יחידתי גדול וניהול צוות עובדים.
לבוגר קורס נגדי תזונה – עדיפות
ד. מהנדס מכונות בכיר (לקבע או כעובד צה"ל)
לעבודת פיתוח בתחום המכניקה העדינה והאופטומכניקה
כישורים נדרשים:–
– נסיון קודם של 4 שנים לפחות בתכנון מערכות אופטיות ואולקטרואופטיות צבאיות בתחום המכניקה העדינה (מנגנונים מדוייקים, אלקטרומכניקה וכו')
– ידע בחישובי חוזק
נא לפנות לי.ד.צ. 02470/קצין שלישות

קצין במילואים
עבודה דינמית, עצמאות, לא שגרתית
אם אתה מחפש
התפקיד הכולל מגע עם אנשים ושטח, אפשרות להתפתחות ולהתקדמות
צה"ל מציע לך

נתונים דרושים:
● גיל – 23-32
● השכלה תיכונית
● פרופיל 64 ומעלה
● ידיעת השפות ערבית או אנגלית – יתרון

פנה אלינו לת.ד. 37342 ת"א
מוקד: 61373
בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים
כתובת, טלפון.
מועמדים שימצאו מתאימים יוזמנו לתפקיד
סודיות מובטחת

יש עבודה בחברת החשמל
להקמת תחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים:
★ מסגרים

הכישורים הדרושים:
★ בעלי מקצוע מעולים עם נסיון ובריאות תקינה, בוגרי בי"ס מקצועי.
קיימות הסעות מאורגנות לאתר החקמת.
המעוניינים יפנו אישית, עם תעודות השכלה, אל מחלקת כח־אדם, ביצוע דרום, רח' החשמל 18 קומה 12 תל־אביב.
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.
חברת החשמל לישראל בע"מ

יעל
תכנה ומערכות
בית התוכנה העצמאי הגדול בישראל
דרושים/ות
אנשי IMS DB/DC
תוכניתנים, מתכננים, מנתחי מערכות לפיתוח מערכות ענ"א בסביבת IMS
נסיון ב־PL1 רצוי
מקום העבודה מרכז הארץ
להתקשר מיום א' לאביבה או נורית 9–03-5323186 או בכתב
רח' בן גוריון 22, גבעת שמואל 51905

לבתי־הספר למוסיקה ימאהה
מזכירות
מקום העבודה:
1. תל־אביב - בית כלי זמר, דיזנגוף סנטר
שעות עבודה: 15.00-21.00 - 6 ימים בשבוע
2. הרצליה - בית המשביר לצרכן, רח' סוקולוב.
שעות עבודה: 14.00-19.30 - 6 ימים בשבוע
כישורים:
הופעה טובה. נסיון מוכח במזכירות. גישה חמה לילדים, עדיפות לבעלות ידע מוסיקה.
YAMAHA
לתאום ראיון נא להתקשר לאיתנה:
03-652069, 03-652665

למשרד אדריכלים דרושים:
אדריכל/ אדריכל נוף
בעלי נסיון
להתקשר 03-450882

למשרד ברמת השרון דרוש
אדריכל
03-4022190

לפרויקט מוסיקלי עירוני גדול בטבריה עם אתגר ועניין
במוסיקה נוער עם 200 כלי נשיפה
הרכבים תזמורתיים שונים לילדים ולנוער
סניפי פעילות מוסיקלית בבית ספרים
דרוש
מנצח ומנהל ארגוני
בעל כישורים מוסיקליים מתאימים ונסיון קודם בניהול פרוייקטים דומים. חדור בטבריה הכרחי.
המועמדים מתבקשים להגיש מועמדותם בצירוף קורות חיים לעירית טבריה המחלקה לאומנות נוער ושטים עד התאריך 3.7.87 להבחרות
טלפון 06-791911

דרוש
מנהל עבודה

לתפקיד הכרוך בניהול עובדים ופרוייקטים מיוחדים בתחום הטכני־בימתי.

התפקיד דורש:
★ עמידה בלחץ עבודה רציני.
★ עבודה בשעות חריגות.
★ ידע בייצור תפאורות, תערוכות ותפעול אירועים - רצוי.

מתאימים, נא לפנות לדודו. 03-267903

שרותי במה

למכבסות מכס מרי"א דרוש
פקיד רישוי
נא לפנות
לת.ד. 1762, ת"א
(או טלפון 664751)

לחברה מסחרית דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות מנוסה
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון – ת.ד. ... – תל־אביב

גלרין אלקטרוניקה בע"מ
לחברה המנוהלת במסגרת כור אלקטרוניקה העוסקת בפתוח ושווק מערכת עתירת תוכנה ובעלת חומרה מתקדמת ליצוא.
דרושים/דרושות
תכנתים בכירים
כישורים:
● לפחות 5 שנות נסיון בפתוח מערכות בסביבת בסיסי נתונים הפועלים בזמן אמת.
● נסיון ב- MODULA-2, ADA, או PASCAL.
● הכרת CONCURRENT/DOS — יתרון.
- משרה מלאה ונכונות לעבודה מאומצת.
- יש לקחת בחשבון נסיעות תכופות לחו"ל.
- מקום העבודה בעתידים/רמת החייל — תל־אביב.
מהנדס חומרה
● נסיון 5 שנים לפחות בפיתוח עם רכיבי אינטל (8051, 80186)
● נסיון בתוכנה זמן אמת - יתרון.
● נסיון בהעברת מוצר מפיתוח ליצור.
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ל־גלרין אלקטרוניקה, ת.ד. 13022, ת"א 61130 עבור "תכנתים" או "מהנדס"

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
דרוש
בוגר כלכלה/סטטיסטיקה/מדעי המחשב

אופי התפקיד:
★ ניתוח נתוני כוח אדם ושכר
★ ביצוע סקרי כוח אדם

כישורים נדרשים:
★ נסיון של 5 שנים בתחום
★ ידע בהפעלת מחשב אישי ומרכזי
★ הכרת תוכנות לניתוח נתונים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בפירוט השכלה, נסיון רלבנטי ומספר תעודת זהות לת.ד. 22511 ת"א עבור משרה 700

סודיות מובטחת, רק פונים מתאימים ייענו.
מודעה זו מיועדת לגברים ולנשים כאחד

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

לרגו אידן
לחברת מידן נציגת חברת
Honeywell
RANK XEROX -ו
דרושים אנשי
מקסי מכירות למיני מחשבים
ולציוד היקפי
★ ★
נא לפנות טלפונית לסוזי, טל': 9234144
מידן מחשבים בע"מ
מקבוצת לרגו

דרושות
קבוצות לעבודות
ריצוף וקרמיקה
בהיקפים גדולים
באיזור המרכז
לפנות לדוד, בטלפון 052-84134 מיום א' בשעות העבודה.

נרשונית בע"מ
מועדון נפש וספורט, קרית בן-גוריון חולון
דרושים
★ **מצילים**
★ **עובדי אחזקה מקצועיים**
★ **עובדות נקיון**
טלפון 03-5521831

לבריכת השחיה "בית דני" – התקוה
דרושים
★ **מצילי בריכות שחיה**
★ **מגישי עזרה ראשונה**
תנאים טובים למתאימים.
נא לפנות בטלפונים:
374343, 372200.

המאכליה קייטרינג
דרושים:
1. טבחים/ות כל הדרגות
לעבודה במשרה מלאה/חלקית.
2. מנהלי ארועים
(עדיפות לבעלי רשיון ג')
3. עוזרי טבחים/ות מתלמדים/ות
טלפון: 03-497295

למפעל עסיס בנתניה
דרושה
פקידה למחלקת יבוא
ידע בהדפסת אנגלית עברית הכרחי.
לקביעת ראיון נא להתקשר למר טנן
03-7511227

"אמפר"
מיתקני חשמל בע"מ
דרושים
★ **מנהלי עבודה** (תעשיה ובנין)
5 שנות נסיון בניהול לפחות
★ **חשמלאים מנוסים**
★ **עוזרים לחשמלאים**
תנאים טובים למתאימים.
לפנות לטלפונים
052-24250 052-440772 כפר־סבא

קיבוץ כפר סאלד מחפש
אחות מוסמכת
בעלת ניסיון, מגורים במקום
(עם אפשרות קליטה)
נא להתקשר במשך היום 06-947511-2
במשך הערב 06-947662

לחברת תכנון דרושים:
אדריכל בכיר
עם נסיון בארה"ב וישראל
לריכוז פרויקט גדול
★ **אדריכל / טכנאי**
עם נסיון בתכניות עבודה.
ת.ד. 21815 תל־אביב
או לטלפון: 03-250557 03-258834

במפעל תעשייתי מתקדם עומד להיפתח

קורס מתכנתי N.C למכונות 5 צירים

המשתתפים בקורס יוכשרו כמתכנתי עיבוד שבבי למכונות בקרה ספרתית מהמתקדמות בעולם בשפות תיכנות גרפיות ויחודיות.

★ משך הקורס: כ־6 חודשים רצופים לימודי יום (כולל לימודים עיוניים ועבודה מעשית)
★ משתתפי הקורס יקבלו משכורת מלאה.
★ למסיימי הקורס בהצלחה מובטחת תעסוקה מעניינת ורבת אתגר.
★ מועד יעד לפתיחת הקורס — ספטמבר 87.

נתונים נדרשים:
★ תואר ראשון בהנדסת מכונות ממוסד אקדמי מוכר.
★ עדיפות לבעלי נסיון בעיבוד שבבי.
★ ידיעת אנגלית ברמה טובה.
★ לאחר שירות צבאי.
★ גיל — עד 35.
★ נכונות לעבוד בשעות נוספות.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 683 פ"ת 61250 ולפרט קורות חיים, השכלה (כולל ממוצע ציונים), נסיון מקצועי ומספר תעודת זהות. מועד אחרון לתשובות — 6.7.87.

נא לציין על המעטפה: עבור קורס מתכנתי N.C
רק מועמדים מתאימים ייענו
סודיות מובטחת

סופר-פארם

לסופר־פארם
קניון איילון
דרושים/ות
רוקחים/ות
תנאים טובים, אפשרויות לקידום
יועצות יופי
בעלות נסיון
לפרטים נא לפנות ל־זאב רוזמן
בטל: 03־786464, 03־786368.

interent

רשת בינלאומית להשכרת רכב מופעלת בישראל ע"י צ'מפיון רנט־א־קאר חברה בת ליבואני פולקסווגן אודי.
דרושה
מזכירת חברה
בעלת נסיון בניהול עצמאי של משרד.
הכרחית ידיעת עברית אנגלית וצרפתית
והדפסה כולל טלקס.
לקביעת ראיון — נא לפנות (03)795111

לחברת בניה מתועשת
באיזור ת"א
דרוש
איש מכירות במפעל
★ רצוי נסיון קודם בענף הבנייה
★ כושר ניהול מו"מ עם לקוחות
★ יכולת לעבודת צוות
נא לפנות בכתב־יד, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 24040 ת"א עבור „איש מכירות".

קיבוץ כרם־שלום מחפש
ג נ נ ת
לשנת תשמ"ח.
עדיפות תינתן לרוקה, או למשפחה בלי ילדים.
בפרטים להתקשר לשרה רוזנפלד או יעל אגמון, בבוקר 057־85311, 057־85366/7

דרושים
רוקח/ת
לבתי מרקחת
באזור חיפה והצפון.
לפנות בכתב יד,
פירוט נסיון
וקורות חיים
ת.ד. 100 עתלית

לחנות רווחה
לעובדי בזק בת"א
דרושים
1) מנהל חשבונות סוג 3,2 עם נסיון
2) קלדנית
3) קצב אחראי מחלקה ולקופה כלבו
4) עובד/ת מעדניה
לפרטים א. אפרתי ובניו
טל': 03־9251775

למשרד אדריכלות פנים — אדית ברון
דרושים
אדריכלי פנים
נסיון רב ובינוני
03־5463995

אם את/ה
מקדמ/ת מכירות מנוסה
חברה מובילה בענף מכשירי הכתיבה מציעה לך
תפקיד מעניין ורב־אתגר
ברחבי הארץ
הכישורים הדרושים:
★ נסיון מוכח רב
★ כושר שכנוע והופעה נאה
★ מרץ, יוזמה, חריצות ומסירות
★ רכב (רצוי)
נא לפנות בכתב יד, בציון קורות חיים ופרטים אישיים לת.ד. 4496, ת"א, עבור „מכשירי כתיבה".
– סודיות מובטחת –

קופת חולים מכבי
דרושים
א) רופאים במשרה מלאה
לאזור יהוד ואור יהודה
★ רופא כללי
★ רופא ילדים
נא לפנות לד"ר דוד בטלפון: 03־7524141
בימים: א'־ו' בין השעות: 09.00־12.00
ב) אחות מוסמכת
לסניף ירושלים
במשרה מלאה עם פיצול
או משרה חלקית
נא לפנות לד"ר ירום בטלפון: 02־224471
בין השעות 08.00־12.00
ג) מזכירה רפואית
לסניף ירושלים
★ בוגרת קורס מזכירות רפואיות
★ ידע באנגלית מקצועית — חובה
לקביעת ראיון ולפרטים נוספים
נא לפנות לטלפון 02־224471.

להקמת מפעל הזרקה למוצר פלסטיק חדיש
דרוש
מנהל מפעל
שילווה את הקמה הייצור והשיווק של המפעל.
על המועמד להיות בעל השכלה אקדמאית, שליטה בשפות ונסיון בתחום הפלסטיק והייצור.
נא לפנות בכתב יד עם פרטים מלאים, שכר נדרש ושמות ממליצים לת.ד. 1560 תל־אביב, מיקוד 61014 עבור מנהל מפעל
– סודיות מובטחת –

שירות התעסוקה

שירות התעסוקה — הלשכה הארצית לימאים
דרושים
מועמדים לעבודה באוניות צי הסוחר
חל רישום ומיון של מועמדים לדרגות האלה:
1. סיפונאים מתחילים – עדיפות לבעלי נסיון ימי בחיל הים או מסיימי בתי"ס ימיים
2. טבחים – בעלי תעודות מקצוע מסוג 2 ומעלה.
3. עובדי מטבח ושירותים – עדיפות לבעלי נסיון.
מועמדים לאחר שירות צבאי יפנו לקבלת פרטים אל יועצי התעסוקה בלשכות התעסוקה במקום מגוריהם או בכתב אל הלשכה הארצית לימאים ת.ד. 33291, חיפה, מיקוד 31033.

למפעל מתכת אל־ברזלים בע"מ
אזור התעשיה סגולה פ"ת
דרושה
קלדנית
בעלת ידע בהנהח"ש אנגלית ופקידות כללית תושבת אזור פ"ת חכרחית
נא לפנות טלפון 03־911013 מיום א'.

רשות הנמלים ישראל
דרושות
מזכירות לדרג הניהולי הבכיר
דרישות התפקיד:
★ השכלה תיכונית מלאה או מקצועית מקבילה.
★ נסיון של 5 שנים לפחות במילוי תפקיד מזכירה.
★ כושר ניסוח בכתב.
★ כושר לקיים מגע עם קהל לשם קבלת ומסירת אינפורמציה.
★ ידיעת השפה העברית על בוריה.
★ הדפסה בעברית חובה, באנגלית רצויה.
★ נכונות ויכולת לעבוד במידת הצורך שעות נוספות מחוץ לשעות העבודה הרגילות.
בדבר פרטים נא לפנות לכח־אדם ברשות הנמלים, דרך פתח־תקוה 74 תל־אביב, טלפון 338911 פניות בכתב יש לשגר לת.ד. 61201, מיקוד 67215 בצירוף קורות חיים בכתב יד והמלצות, לא יאוחר מיום 10.7.87.

דרוש
רואה חשבון
או
מנהל חשבונות מנוסה
דרישות מיוחדות:
נסיון בעבודה של יותר מ־10 שנים.
עבודה במערכת כספית ממוכנת.
ניתוח מאזנים ודוחות רווח והפסד.
עבודה עם בנקים בחו"ל.
ידיעה טובה של השפה האנגלית (רצויה ידיעת שפה נוספת, צרפתית או גרמנית), גיל עד 50.
מועמד מתאים יפנה לת.ד. 33789 ת"א, מיקוד 61337 בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים שיכללו שם, ת.ז, מ.א. בצה"ל, שם האב, כתובת, וטלפון.
פונים מתאימים יענו
סודיות מובטחת.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה,
תשמ"א 1981
[illegible]

מעבדות טרבינול (ישראל) בע"מ אשדוד
דרוש/ה
רוקח/ת
בעל/ת רישיון
תאור התפקיד
★ ביצוע הכנות רוקחיות של תמיסות.
★ הכנת תיקי רישום לתכשירים רפואיים.
★ פרוייקטים שונים במסגרת המחלקה לאבטחת איכות.
5 ימי עבודה בשבוע
תנאים טובים למועמד המתאים
המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים (ומספר טלפון להתקשרות) אל מחלקת משאבי אנוש
– סודיות מובטחת –
אשדוד טלפון 055־20222
ת.ד. 2 מיקוד 77100

לחברה בנמל תעופה בן־גוריון
לאגף התפעול
דרושים:
ראשי צוות:
★ בוגרי 12 שנות לימוד לאחר שרות צבאי מלא.
★ שליטה טובה באנגלית.
★ גיל עד 26.
★ בריאות תקינה.
המשרה הנ"ל מיועדת לנשים וגברים כאחד העבודה במשמרות ואינה מתאימה לסטודנטים.
ועדת קבלה תתקיים ביום ב' 29.6.87 בין השעות 0900־1200 בבנין ממן, נמל תעופה בן־גוריון, מחלקת כח־אדם.
נא להצטייד בפנקס מילואים, תעודת זהות, ואישורי לימודים.

קו מערכות
מחשבים ותוכנה
למשרדנו בהרצליה דרושים:
● מתכנים / מתכנתים
עדיפות לבעלי נסיון ב־MUMPS, או בוגרים מצטיינים במגמות של מדעי מחשב / מערכות מידע
● איש מכירות
עדיפות לבעל נסיון במכירת מערכות מידע למסחרי או התעשייתי.
● מזכירה
בעלת נסיון, עדיפות לאקדמאית.
● פקידה
נסיון בעיבוד תמלילים — יתרון.
לכל המשרות הנ"ל, 5 ימי עבודה בשבוע
לפנות טלפונית: 052־540132.
סודיות מובטחת

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של

רויזן מרה (מרייטקה)
(ממוזרטיש מולין)

הלויה תתקיים ביום ראשון א' תמוז תשמ"ז 28.6.87 בשעה 10.00 בבית־העלמין הדרום בנכסל חולון בת־ים. (נפגשים ליד השער).

מרגולין רוזה ומשפחתה
בלושטיין אהרון ומשפחתו

ביום שני ב' בתמוז תשמ"ז 29.6.87
נקיים אזכרה וגילוי מצבה
לבעלי אבי וסבנו היקר

יצחק קלעי ז"ל

בשעה 16.30 בבית העלמין כפר סמיר, חיפה.
נפגשים ליד השער הראשי של בית העלמין.

המשפחה המתאבלת

במלאת חמש שנים לנפילת יקירנו
במלחמת שלום הגליל

דורון בכרך הי"ד

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני ב' בתמוז תשמ"ז 29.6.87 בשעה 16.30 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בחיפה.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של חברנו

אביתר ברג

נעלה לקברו לגילוי המצבה ביום שלישי ג' תמוז תשמ"ז 30.6.87 בשעה 15.30 בבית הקברות בדברת.
בשעה 21.15 תערך אזכרה בחדר האוכל.

המשפחה
ובית דברת

במלאות שלושים לפטירת יקירתנו

טולה קנר ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה בטקס גילוי המצבה
ביום שלישי הקרוב ג' בתמוז תשמ"ז, 30/6/87
בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין חולון.
נפגשים ליד השער הישן

המשפחה

במלאות ארבע שנים לפטירתה של יקירתנו

איריס הררי ז"ל
(לבית מלצקי)

נעלה לקברה ביום ראשון א' בתמוז תשמ"ז 28.6.87 בשעה 18.00.
נפגשים בשער בית העלמין החדש, כרמת־השרון צומת מורשה.

לעמי שקד
השתתפותנו הכנה בצערך במות עליך אביך

דוד ז"ל

בית אלוני יצחק
הנהלה, עובדים וחניכים

לכל מנחמינו שהשתתפו בצערנו במותו של בעלי, אחי, אבינו וסבנו

ר' יחזקאל סביץ' ז"ל

תודת המשפחה

מודיעים בכאב עמוק על פטירתה
ללא עת של יקירתנו

מרים בונשטיין ז"ל
לבית וישניה

ארונה יובא לקבורה בארץ
החלויה תערך ביום ראשון א' בתמוז תשמ"ז
28.6.87 בשעה 11.30 בבית העלמין בחולון

המשפחה

יושבים שבעה בבית משפחת וישניה, רח' אילת 43, חולון

לחיים סולטן
משתתפים בצערך במות

אחיך ז"ל

צוות עובדי אוריין

לחנה מזורסקי ומשפחתה
אתכם באבלכם הכבד על מות האם

ציפורה קליין ז"ל

אומני תוכנה בע"מ

למשפחת בצלאל
נפתלי צבי ואמנון
אתכם באבלכם במות

אמכם ז"ל

„ראשונים" סוכנות לבטוח
וצוות נהגי „תור־נוף"

לאמנון ודני וקשי
משתתפים באבלכם הכבד
במות

אמכם ז"ל

חבריכם לעבודה

למשפחת מיקולינסקי
אתכם באבלכם הכבד

במות אילן ז"ל

בנק אגוד
סניף גורדון
ההנהלה והעובדים

למשפחת מיקולינסקי
ולמשפחת ויסברג
משתתפים באבלכם הכבד על מותו של

אילן מיקולינסקי ז"ל

עליזה וחיים לוסטיג והמשפחה

לחיים לרמן
משתתפים באבלך הכבד
במות

אמך ז"ל

חבריך לעבודה

לאיציק וינשטיין
תנחומינו הכנים במות

אביך ז"ל

אינטל ישראל בע"מ

לקובי שוורץ
משתתפים באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

ארקיע,
קווי תעופה ישראליים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחברנו מושון
ובני משפחתו
אתך באבלך במות

אביך ז"ל

אנשי „הסולל"

מ"מ רוה"מ ושר החוץ,
הנהלת משרד החוץ ועובדיו
משתתפים בצערו של
משה גור
על פטירת

אמו ז"ל

לחברתנו ג'קלין סופרמן
איתך באבלך
במות

אמך ז"ל

הנהלה, צוות המורים והעובדים
ותלמידי ביה"ס ע"ש משה שרת בפריז

לחזי חרמוני ומשפחתו
אתך באבלך במות אמך

הניה ז"ל

הנהלת מפעל ציוד הקשר

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו האהובה והיקרה

ציפורה קליין
(לבית לוין)

ההלויה תתקיים היום, יום שישי, כ"ט סיון תשמ"ז (26.6.87) בשעה 11.30 לפנה"צ, בבית־העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלוים בבית המנוחה, ברח' הזיתים 1, רמת־גן וייצא ב־10.45.

בנה וכלתה: אלי וענת קליין
בתה וחתנה: חנה ומשה מזורסקי
נכדיה: גילי, ניצן ורועי

לקופרמן ראובן
משתתפים בצערך על מות

אביך ז"ל

„תר" חברה לתיירות בע"מ
החברים והעובדים

במלאת שנה לפטירתה של

רוזה צדקה ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זיכרה ביום ראשון א' תמוז תשמ"ז 28.6.87 בשעה 17.00.

המשפחה
וקבוצת רמת־דוד

במלאת 5 שנים לנפילתו של בננו

דני רוט הי"ד

נעלה לקברו לאזכרה
ביום שלישי, ג' בתמוז תשמ"ז (30.6.87) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בחלקה הצבאית, בנצרת עילית.

המשפחה

במלאות שנה לפטירת

בן־ציון עמיצור ז"ל

נעלה לקברו
ביום ראשון א' תמוז (28.6.87) בשעה 16.00 בבית העלמין חולון.
נפגשים ליד השער הישן

המשפחה

למשפחת גורודיש
משתתפים בצערכם על מותו הפתאומי של

בכור ז"ל

ח. מושקטל ובניו בע"מ
ההנהלה והעובדים

לקובי שוורץ
משתתפים באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

יוסי רוזן
מתתיהו שמואל
עוגי פילבסקי